

Kemin kaupungin lastenneuvoloiden perehtymiskansio

Johdanto	3
Lainsäädäntö ja ohjeistus	4
Terveystieteiden perusta lastenneuvolassa	5
Työnohjaus	6
Kirjaaminen	7
Neuvolan työmuodot	8
Terveystieteiden neuvonta	9
Varhainen vuorovaikutus	10
Tartuntataudit ja rokotustoiminta	11
Rokotusten vasta-aiheet ja varotoimet	12
Määräaikaistarkastukset	13
Kotikäynti 1-4 viikon iässä	14
1-4 viikon ikäinen vauva	15
Kuuden viikon ikäinen vauva	16
Kahdeksan viikon ikäinen vauva (ryhmä- tai yksilöneuvola)	17
Kolmen kuukauden ikäinen vauva	18
Neljän kuukauden ikäinen vauva (laaja terveystarkastus)	19
Viiden kuukauden ikäinen vauva	20
Kuuden kuukauden ikäinen vauva	21
Kahdeksan kuukauden ikäinen vauva	22
Kymmenen kuukauden ikäinen vauva	23
Yhden vuoden ikäinen lapsi	24
Yhden vuoden ja viiden kuukauden ikäinen lapsi (laaja terveystarkastus)	25
Yhden vuoden ja kuuden kuukauden ikäinen lapsi (laaja terveystarkastus)	26
Kahden vuoden ikäinen lapsi	27
Kolmen vuoden ikäinen lapsi	28
Neljän vuoden ikäinen lapsi (laaja terveystarkastus)	29
Neljän vuoden ikäinen lapsi (laaja terveystarkastus)	30
Viiden vuoden ikäinen lapsi	31
Kuuden vuoden ikäinen lapsi	32
Seitsemän vuoden ikäinen lapsi (alkuvuonna syntyneet)	33
Kemin neuvoloiden yhteystiedot ja ajanvaraus	34
Neuvoloiden yhteystyökumppaneiden yhteystiedot	35
Lähteet	36
Liiteluettelo	39

Johdanto

Tämä perehtymiskansio on tarkoitettu Kemin lastenneuvoloiden uusille työntekijöille ja opiskelijoille. Kansion tavoitteena on toimia työvälineenä, muistilistana ja keskustelun apuvälineenä hyvän hoidon ja asiakaspalvelun takaamiseksi, perheiden ja lasten parhaaksi.

Tämän perehtymiskansion pääpaino on määräaikaistarkastusten sisällössä. Kansiosta löydät tietoa lastenneuvolatoiminnan keskeisimmistä laeista ja neuvolatoimintaa ohjaavista arvoista, etiikasta ja periaatteista. Löydät kansiosta myös Kemin neuvoloiden yhteystiedot sekä lopussa olevista liitteistä keskeisimmät lastenneuvoloissa käytettävät lomakkeet.

Toimeksiantajalla on oikeus päivittää perehtymiskansion tietoja. Perehtymiskansio löytyy myös Kemin kaupungin intranetin sivuilta.

Perehtymiskansion ovat tehneet terveydenhoitajaopiskelijat Essi Juntti, Jonna Määttä ja Rita Vallo yhteistyössä Kemin lastenneuvoloiden terveydenhoitajien ja Lapin ammattikorkeakoulun opettajien kanssa.

Lainsäädäntö ja ohjeistus

Lastenneuvolatoimintaa ohjaa lainsäädäntö. Keskeisimmät lastenneuvolatyöhön liittyvät lait ovat Suomen perustuslaki, kansanterveyslaki, kuntalaki ja terveydenhuoltolaki. Terveydenhuoltolain 15. pykälän mukaan kunnan täytyy järjestää alueensa raskaana oleville naisille, lasta odottaville perheille ja alle kouluikäisille lapsille sekä heidän perheelleen neuvolapalvelut.

Voit lukea lisää äitiys- ja lastenneuvolan keskeisestä lainsäädännöstä ja asetuksista täältä:

http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/lait/aitiys/neurolatyon_lainsaadanto

Voit lukea lisää ohjeistuksesta täältä:

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90831/URN_ISBN_978-952-245-708-0.pdf?sequence=1

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeistus äitiys- ja lastenneuvolatoimintaan sekä kouluterveydenhuoltoon täsmentää lakien ja asetusten velvoitteita terveys-tarkastuksiin.

Työpaikoilla henkilökunnan turvana on työturvallisuuslaki. Työturvallisuuslain tarkoituksena on parantaa työpaikkojen ympäristöä ja muita työolosuhteita siten, että työntekijöiden työkyky pystytään säilyttämään ja turvaamaan. Lain on myös tarkoitus ennaltaehkäistä työssä tapahtuvia tapaturmia ja työstä johtuvia sairauksia eli ammattitauteja sekä muita työstä aiheutuvia terveyshaittoja.

Terveydenhoitotyön perusta lastenneuvolassa

Neuvolatoiminnan periaatteet ja arvot ovat laadun arvioinnin lähtökohtia. Toimintaa ohjaavat periaatteet ovat perhe- ja asiakaslähtöisyys, yhteisöllinen terveyden edistäminen, laatu sekä vaikuttaminen neuvolatyössä. Terveydenhoitajan työn eettiseen perustaan kuuluu kunnioittaa asiakkaan ihmisarvoa, itsemääräämisoikeutta ja yksilöllisyyttä, arvostaa erilaisuutta, toimia luottamuksellisesti, kantaa vastuuta lähimmäisestä sekä kunnioittaa ihmisiä tasavertaisina. Terveydenhoitajille valmistuu omat eettiset ohjeet vuonna 2016.

Neuvolassa pyritään toimimaan perhelähtöisesti auttaen vanhempia tunnistamaan voimavaransa. Apuna keskustelussa käytetään muun muassa voimavaralokkeita, joiden tarkoituksena on helpottaa keskustelua vaikeistakin asioista. Lapsen mielipiteille ja näkemyksille on annettava arvoa. Perhelähtöisessä toiminnassa myös perheen sosiaalisella verkostolla on suuri merkitys. Tärkeää on tuoda palvelut ja tuki mahdollisimman helposti saataville.

Terveydenhuollon ammattihenkilöä sitoo salassapito- ja vaitiolovelvollisuus. Velvollisuus jatkuu myös työsuhteen päätyttyä. Se velvoittaa viranomaisen palveluksessa, virassa tai määräaikaisessa työsuhteessa, olevaa henkilöä pitämään tehtävänsä tai asemansa perusteella saadun salaisuuden.

Tietosuoja- ja tietoturva-asioista löydät lisää tietoa Kemin kaupungin intranetistä:

<https://accounts.google.com/ServiceLogin?continue=https%3A%2F%2Fsites.google.com%2Fa%2Fkemi.fi%2Ftietopankki%2Fhome&service=jotspot&sacu=1&hd=kemi.fi>

- ⇒ Kemin Intranet -> Sosiaali- ja terveystietopalveluiden intranet -> Tietosuoja
- ⇒ Kemin Intranet -> Toimintaohjeet -> Tietohallinnon toimintaohjeet (tietoturvaohjeet)

Työnohjaus

Työnohjauksen tarkoitus on tukea työntekijää pulmatilanteissa, kehittää hänen vuorovaikutustaitojaan ja edistää ammatillisuutta ja henkilökohtaista kasvua. Työnohjauksesta hyötyvät sekä organisaatio että henkilöstö. Sillä tehostetaan oppimista ja yhteistyötä, parannetaan henkistä hyvinvointia ja työilmapiiriä. Työnohjausta on saatavilla eri muodoissa: ryhmä-, yksilö- ja yhteisötyönohjauksena.

Neuvolassamme on tällä hetkellä käytössä ryhmätyönohjaus. Intranetistä löydät eri alueilla toimivien työnohjaajien yhteystiedot.

Kirjaaminen

Potilaslaki velvoittaa terveydenhuollon ammattihenkilöä merkitsemään potilaskertomuksiin olennaisen ja laajuudeltaan riittävän tiedon hoidon järjestämisestä, suunnittelusta ja toteutuksesta turvatakseen hoidon seurannan.

Hoitotietojen rakenteisella kirjaamisella tarkoitetaan asiakkaan hoidon kuvaamista sähköisessä potilaskertomusjärjestelmässä hoidollisen päätöksenteon eri vaiheissa. Potilastietoja tilastoitaessa käytetään SPAT-luokitusta (Perusterveydenhuollon avohoidon toimintoluokitus) ja hoidon syyn kirjaamisessa käytetään ICPC2-luokitusta. Potilastiedot taltioituvat kanta-arkistoon.

Neuvolassamme on käytössä Pegasos-potilastietojärjestelmä.

Ohjeet Pegasoksen käyttöön löydät kansion liitteistä (Liite 15).

Voit lukea lisää tilastoinnista täältä:

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90807/URN_ISBN_978-952-245-765-3.pdf?sequence=1

Löydät kanta-arkiston osoitteesta:

<http://www.kanta.fi/>

Neuvolan työmuodot

Neuvolassamme tehdään monialaista yhteistyötä useiden eri tahojen kanssa. Monialaisella yhteistyöllä tarkoitetaan eri alojen toimimista yhteistyössä tavoitteellisesti. Monialainen yhteistyö perustuu eri ammattiryhmien vahvaan erityisosaamiseen.

Lastenneuvolassa on useita työmuotoja. Enimmäkseen tapaamiset ovat lapsen ja perheen terveystapaamisia, joihin kuuluu ohjaus ja neuvonta, seulontatutkimukset, rokottaminen sekä perheen tukeminen. Neuvolan työmuotoja on myös eri ikäkausina ja eri elämäntilanteissa järjestettävä ryhmätoiminta sekä kotikäynnit.

Neuvolassamme järjestetään myös perhevalmennusta sekä ryhmäneuvoloita 2 kuukauden ja 6 kuukauden ikäisille.

Neuvolassamme tehdään yhteistyötä:

- * ennalta ehkäisevän perhetyön kanssa
- * lapsiperheiden
- * kotipalvelun
- * lastensuojelun
- * päivähoidon ja varhaiskasvatuksen
- * perheneuvolan
- * koulujen
- * muiden sidosryhmien kanssa, kuten seurakunnat ja järjestöt.

Yhteystiedot löydät Kemin kaupungin intranetistä.

Terveysneuvonta

Terveysneuvonta on terveydenhuollon ammattihenkilöstön toimintaa, jolla tuetaan kuntalaisten hyvinvointia suunnitelmallisesti. Terveysneuvonnan tarkoituksena on kohdistua koko perheeseen. Sen tulisi painottaa kansanterveydellisesti merkittäviä aiheita, kuten ylipaino, tupakointi ja päihteet. Terveysneuvonnan toteuttamisen kannalta keskeistä on, että sitä tulisi antaa yksilöllisen tarpeen ja kehitysvaiheen mukaisesti yhdessä yksilön ja perheen kanssa. Terveysneuvonnan toimivuuden edellytyksenä on, että sen tulee liittyä yksilön senhetkiseen elämäntilanteeseen, oltava tarpeeksi konkreettista ja mahdollista toteuttaa.

Keskustelunaiheita terveysneuvontaan liittyen:

- * perheen ruokailutavat
- * ruokarytmi
- * yhteiset ateriat
- * hampaiden hoitaminen
- * uni
- * liikunta
- * lapsen kanssa leikkiminen, jutteleminen ja lukeminen
- * laulut ja lorut
- * vanhempien jaksaminen
- * vanhemman turvallinen läsnäolo ja rajojen asettaminen
- * vanhempien tupakointi sekä alkoholin ja päihteidenkäyttö

Audit-testin löydät osoitteesta:

<https://www.thl.fi/documents/732587/741891/Audit.pdf>

Audit-testin löydät myös kansion liitteistä (Liite 1).

Varhainen vuorovaikutus

Kiintymyssuhdeteorian mukaan lapsen ensimmäisen ikävuoden aikana muotoutuva suhde lapsen ja vanhemman välillä on mittaamattoman tärkeä lapsen myöhemmässä psyykkisessä kehityksessä. Varhaislapsuudessa saadut tunnekokemukset ovat pohja aivojen kehitykselle. Vanhempi viestii vauvalle muun muassa puheen, eleiden, ilmeiden, kosketuksen välityksellä.

On tärkeää tunnistaa perheet, joissa tarvitaan erityistä tukea varhaisessa vuorovaikutuksessa. Terveystieteiden tehtävä on rohkaista ja antaa keinoja perheille ongelmien ratkaisuun.

Ohjeita vuorovaikutuksen havainnointiin:

- * Havainnoi vanhemman ja vauvan välistä vuorovaikutusta ja käyttäytymistä.
- * Kuuntele vanhemman ajatuksia vauvasta.
- * Tue varhaista vuorovaikutusta antamalla myönteistä palautetta ja puuttumalla tilanteisiin, jotka toimivat huonosti vauvan tai vanhemman kannalta.
- * Ole avoin ja kyseenalaista toimimista mallin avulla ja avoimella ihmettelyllä.
- * Toimi vauvan äänenä.

Kansion liitteistä löydät ”Lapsen syntymää seuraava vuorovaikutusta tukeva haastattelu” -lomakkeen (Liite 2).

Tartuntataudit ja rokotustoiminta

Tartuntatautilaki (583/1986) ja tartuntatautiasetus (786/1986) säätelevät tartuntatautien ehkäisyä, hoitoa ja rokotustoimintaa neuvolatyössä.

Lastenneuvolassa terveydenhoitajan tehtäviä ovat:

- * tarttuvien tautien tunnistaminen
- * ehkäisy
- * hoito
- * rokotuskattavuudesta huolehtiminen.

Maahanmuuttajaperheiden lasten saamat aikaisemmat rokotukset ja Suomessa käytetty rokotusohjelma vaativat yhteensovittamista ja yksilöllistä suunnittelua. Aina ei varmuudella tiedetä, mitä rokotuksia maahanmuuttaja tai hänen lapsensa ovat saaneet.

Rokotuksista voit lukea lisää täältä:

<http://www.thl.fi/fi/web/rokottaminen>

Voit lukea lisää maahanmuuttajien rokotuksista täältä:

<http://www.thl.fi/fi/web/rokottaminen/eriryhmien-rokotukset/maahanmuuttajien-rokotukset>

Lasten ja nuorten rokotusohjelman (2014) löydät kansion liitteistä (Liite 3).

Rokotuspaikka valitaan lapsen iän ja koon mukaan. Pienet lapset saavat rokotteen ensisijaisesti reiteen ja isommat lapset olkavarteen.

Rokotusten vasta-aiheet ja varotoimet

Rokotusten yleisimmät vasta-aiheet:

- * raskaus
- * yliherkkyyden ilmaantuminen jollekin rokotteen ainesosalle
- * vakavan reaktion ilmeneminen aiemman rokotteen antamisen jälkeen
- * rokotettavan immuunijärjestelmässä on häiriö

Terveydenhoitajan ei tule antaa rokotusta mikäli rokotettavalla on vasta-aiheita kyseiselle rokotteelle. Rokote annetaan, jos siitä on arvioitu olevan enemmän hyötyä kuin haittaa.

Rokotuksista voi tulla haittavaikutuksia, kuten:

- * anafylaksiaa
- * anafylaksiaksi epäiltyjä oireita
- * yleistynyttä ihoreaktiota
- * allergista reaktiota rokotusraajassa.

Haittavaikutuksista on tehtävä ilmoitus Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle, joka ylläpitää valtakunnallista rokotusten haittavaikutusrekisteriä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos lähettää Lääkealan turvallisuus ja kehittämiskeskukseen eli Fimeaan tiedot saamistaan haittavaikutusilmoituksista.

Haittailmoituslomakkeen löydät täältä:

<http://www.thl.fi/fi/web/rokottaminen/hyodyt-ja-haitat/haittavaikutukset/haitoista-ilmoittaminen>

Toimintaohje pistotapaturman tai verialtistustilanteen sattuessa löytyy Länsi-Pohjan keskussairaalan intranetistä ja kansion liitteistä (Liite 4).

Anafylaksian hoito-ohjeen löydät kansion liitteistä (Liite 5).

Määräaikaistarkastukset

Määräaikaistarkastukset ovat yksi lastenneuvolan perustehtävistä. Niissä seurataan ja tuetaan kokonaisvaltaisesti lapsen kasvua ja kehitystä. Määräaikaistarkastuksissa pyritään myös toteamaan mahdolliset poikkeamat mahdollisimman varhain. Peruseriaatteena on seuloa vain sellaisia asioita, joista on hyötyä asiakkaalle. Poikkeamia löytyy suhteellisen harvoin ja niille löytyy usein luonnollinen selitys, esimerkiksi lapsi voi olla väsynyt eikä jaksakaan keskittyä. Mikäli lasta arvioi-
dessa jää epävarma olo normaalista kehityksestä, tulee uusi arvio tehdä lyhyen ajan sisällä ja miettiä mahdollista lisäselvitystä lapsen kehityksestä. Jos lapsen näössä tai kuulossa ilmenee jotain poikkeavaa, täytyy terveydenhoitajan lähettää lapsi jatkotutkimuksiin.

Määräaikaistarkastuksista laajoja terveystarkastuksia ovat 4 kuukauden, 18 kuukauden ja 4 vuoden iässä tehtävät tarkastukset. Tarkastusten yhteydessä huomioidaan koko perhe ja ongelmien sijasta keskitytään voimavaroihin ja tuetaan niitä.

Sähköisen lastenneuvolakäsikirjan löydät osoitteesta:

<https://www.thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja>

Yhteenvedon lastenneuvolan määräaikaistarkastusten ohjelmasta löydät kansion liitteistä (Liite 6).

Kotikäynti 1-4 viikon iässä

Ensimmäinen neuvolakäynti on hyvä suorittaa kotikäyntinä. Valtioneuvoston asetuksen mukaan terveydenhoitajan tulee käydä ensimmäinen kotikäynti jo raskauden loppupuolella ja toinen, kun vauva ja äiti ovat kotiutuneet sairaalasta. Näin onnistuisi paremmin perheen ja yhteistyösuhteen rakentaminen. Ennen vauvan syntymää ja syntymän jälkeen tärkeimmäksi kotikäynnin sisällön aiheeksi, on nostettu varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen.

Kotikäynnit ovat perhelähtöisiä ja perhettä tukevia työmuotoja. Lapsen kotiympäristöä ja kodin olosuhteita havainnoimalla voi saada tietoa perheen voinnista. Kotikäynnillä voi aistia helpommin perheen ilmapiiriä ja ihmissuhteita. Kotona lapset ovat luontevampia ja varhaista vuorovaikutusta on helppoa havainnoida.

Kotikäynnillä voi olla mukana toinen terveydenhoitaja, perhetyöntekijä, lastensuojelutyöntekijä tai psykiatrinen sairaanhoitaja. Kotikäynnillä esimerkiksi terveysneuvonnan tarpeet ja ohjaus tulevat konkreettisemmiksi.

Keskeisintä lapsessa on tarkkailla yleisvointia ja painonnousua. Vanhempien kanssa on hyvä käydä keskustelua esimerkiksi synnytyskokemuksesta, imetyksestä, varhaisesta vuorovaikutuksesta ja jaksamisesta.

Neuvoloiden terveystarkastusten yhteydessä ja kotikäynneillä ohjataan vanhempia lasten tapaturmien ehkäisyyn ja turvallisuudesta huolehtimiseen. Kotiympäristössä ja vapaaajalla turvallisuutta edistetään tunnistamalla yksilön ja ympäristön turvallisuutta vaarantavat tekijät. Alle kolmevuotiaiden tapaturmista suurin osa tapahtuu kodin sisätiloissa. Tarvittaessa on huomioitava kotona tapahtuvan lapsen kohdistuvan välinpitämättömyyden tai kaltoinkohtelun mahdollisuus.

Toiminto-SPAT:
1315

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
60 min + matkat

1-4 viikon ikäinen vauva

Muistilista:

- * paino ja päänympäryys
- * varhaisheijasteet: ATN, Moro-heijaste, askellus, tarttumisrefleksi
- * jäntevyys
- * yleisvaikutelma ja vireystila
- * aukile ja pään saumat
- * ihon kunto
- * napa
- * suu ja silmät
- * genitaalit
- * D-vitamiinin ja maitohappobakteerivalmisteiden anto-ohjeet

Keskustelunaiheita:

- * informointi kuuden viikon ikäisen lääkärintarkastuksesta ja rokotusohjelmasta
- * vauvan syntymän mukanaan tuomat tunteet
- * havainnot vauvasta
- * varhainen vuorovaikutus (Liite 2)
- * imetysohjaus
- * rintamaidolla olevan vauvan D-vitamiinitippon saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

- * perheen jaksaminen uudessa elämäntilanteessa: parisuhde, keskinäinen tuki ja sosiaalinen verkosto, isovanhemmat, perhepiiri sekä ystävät
- * perheelle tärkeät asiat
- * perhe- ja työelämä
- * vuorokausirytmä
- * ulkoilun aloittaminen
- * ihonhoito ja kylvytys
- * turvallisuus
- * selällään nukuttaminen kuuden kuukauden ikään asti
- * vanhempien elämäntavat: päihteet, tupakointi, liikunta ja ravinto
- * vatsavaivat
- * fyysinen läheisyys
- * vanhempainlomat, lapsen hoito vanhempainlomien jälkeen

15

Jaettava materiaali:

- * MLL 0-6 kk Pikku nappu / Keskosvauva
- * MLL Vauvanhoito-opas
- * Käsiteltävä varoen -esite
- * Hymy-juliste / Minä täällä
- * Äidit irti synnytysmasennuksesta (Äima-ry)
- * Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen -lehtinen
- * Tärkeä kosketus - vauvahierontaopas
- * MLL Rokotusopas / MLL yhteystiedot

Toiminto-SPAT:
1315

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
60 min + matkat

Kuuden viikon ikäinen vauva

Lapsen ollessa 6-8 viikon ikäinen, tarkastuksen tekevät yhdessä neuvolalääkäri ja terveydenhoitaja. Tapaaminen on tärkeä, koska se täydentää synnytyssairaalassa tehtyä lääkärintarkastusta ja on myös pohja perheen ja lääkärin väliselle yhteistyösuhteelle.

Muistilista:

- * rotavirusrokote I
- * jänteveys ja yleisvaikutelma
- * pituus, paino ja päänympäryys
- * suun motoriikka ja vokaaliääntely
- * vanhempien huomiot lapsen reagoinnista koviin ääniin
- * tarvittaessa tiuku- tai uikkutesti
- * silmien mustuaiset: koko, valoon reagointi ja punaheijaste
- * aukile ja pään saumat
- * ihon kunto
- * vatsa
- * sydänäänet
- * genitaalit
- * lonkat ja reisivaltimopulssit
- * nyrkkien avaaminen
- * varhaisheijasteet: ATN, Moro-heijaste, liikehdintä, spontaani asento, askellus, symmetriset liikkeet
- * virkeä lapsi pystyy nostamaan päänsä ylös alustasta vartalon ollessa 45 asteen kulmassa alustaan nähden
- * pään hallinta

Keskustelunaiheita:

- * vauvan syntymän mukanaan tuomat tunteet
- * havainnot vauvasta
- * varhainen vuorovaikutus (Liite 2)
- * imetysohjaus
- * rintamaidolla olevan vauvan D-vitamiinitippon saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

- * perheen jaksaminen uudessa elämäntilanteessa: parisuhde, keskinäinen tuki ja sosiaalinen verkosto, isovanhemmat, perhepiiri sekä ystävät
- * perheelle tärkeät asiat
- * perhe- ja työelämä
- * vuorokausirytmii
- * ihonhoito ja kylvetys
- * turvallisuus
- * selällään nukkuminen kuuden kuukauden ikään asti
- * vanhempien elämäntavat: päihteet, tupakointi, liikunta ja ravinto
- * vatsavaivat
- * fyysinen läheisyys
- * vanhempainlomat, lapsen hoito vanhempainlomien jälkeen

16

Toiminto-SPAT:
1315

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
30 min

Kahdeksan viikon ikäinen vauva (ryhmä- tai yksilöneuvola)

6-8 viikon iässä vauva reagoi ärsykkeisiin vielä kokonaisvaltaisesti ja voi itkeä syyttä. Vauva äänтелеe jo pieniä vokaalisarjoja. 6-8 viikon ikäinen vauva pystyy yleensä kohdistamaan katseensa silmiin hetkeksi. Moroheijaste on vielä usein symmetrinen tai jo sammunut. Vauva on sylissä jäntevän tuntuinen ja nostaa vatsamakuulla nenänsä alustalta. Selinmakuulla vauva nostaa välillä kyynärvarret alustalta, käsien käyttö on symmetristä ja kädet aukeavat välillä nyrkistä.

Muistilista:

- * pituus, paino ja päänympäryys
- * kontakti vanhempaan, vuorovaikutus ja katsekontakti
- * näkö (katseella seuraaminen)

Keskustelunaiheita:

- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

- * vanhemmille esiin nousseet huolenaiheet
- * rokotusten aloittaminen ja kivunlievitys
- * äidin vointi ja mieliala: vauvaperheen arjen voimavarat -lomake täytettäväksi

http://www.thl.fi/documents/732587/741077/voimavaralomake_vauvaperheille_FI.pdf

Lomakkeen löydät myös kansion liitteistä (Liite 8).

Jos sinulle jää epävarma tunne lapsen kehityksestä, on hyvä tehdä uusi arvio noin kahden viikon kuluessa. Yleisimpiä poikkeavuuksia tässä iässä ovat ongelmat jäntevyydessä ja päähallinnassa sekä nyrkkien avaamattomuus.

Kontakti- ja vuorovaikutusongelmat voivat viitata lapsen ja vanhemman kiintymyssuhteen syntymättömyyteen, vanhemman masenukseen tai psykoottisuuteen. Ongelmat vauvan vuorovaikutustaidoissa voivat olla merkki vauvan masentuneisuudesta, kehityshäiriöstä tai esimerkiksi kuulon tai näön häiriöstä.

17

Jaettava materiaali:

- * Vauvaperheen arjen voimavarat -lomake (Liite 8)
- * Pienen kielipolku (Aivoliitto)

Toiminto-SPAT:
1315

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
yksilöneuvola 30 min
tai
ryhmäneuvola 60 min

Kolmen kuukauden ikäinen vauva

Kolmen kuukauden ikäinen vauva kohdistaa jo katseensa ja hymyilee valikoiden hoitajalleen. Vauva käyttää käsiään tarttuakseen, mutta ei siinä vielä välttämättä onnistu. Kädet ovat enimmäkseen avoimet. Kolmen kuukauden ikäisen vauvan varhaisheijasteet häviävät vähitellen.

Muistilista:

- * yleisvaikutelma
- * pituus, paino ja päänympäryys
- * näkö ja kuulo
- * kehitysarvio (heijasteiden hiipuminen, kontaktin ottaminen)
- * lihastonus, liikkeiden symmetrisyys ja motorinen kehitys
- * varhainen vuorovaikutus (Liite 2)
- * DTaP-IPV-Hib I, Rotavirusrokote II ja PCV I

Keskustelunaiheita:

- * informointi tulevasta neljän kuukauden laajasta terveystarkastuksesta, johon toivotaan molempien vanhempien osallistuvan
- * vanhempien havainnot vauvasta
- * ilon ja mahdollisten huolien aiheet
- * imetyksen ja/tai pulloruokinnan sujuminen
- * juomaveden keittämisen voi lopettaa
- * vuorokausirytmii
- * vauvan lattialla pitäminen (motoriikan ja syvätuntoaistien kehitys, kääntymisharjoittelu ja turvallisuus)
- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

18

Jaettava materiaali:

- * Ensilusikallinen-kirjanen (Valio)
- * MLL Imeväisen ruokavalio

Toiminto-SPAT:

1315

Jatkohoito-SPAT:

1339

Aika-arvio:

30-45 min

Neljän kuukauden ikäinen vauva (laaja terveystarkastus)

Nelikuukautisneuvola on neuvolalääkärin ja terveydenhoitajan yhteisvastaanotto. Terve nelikuinen vauva on kykenevä kohdistamaan katseensa ja tarkkailemaan ilmeitä. Vauva seuraa kasvokuvaa ja se kiinnostaa häntä enemmän kuin merkityksetön geometrinen kuva. Vauva on neljän kuukauden iässä sosiaalinen ja vastaa hymyyn ja puheeseen hymyllä. Vauva reagoi erityisesti vanhempiensa ääneen. Hän voi kääntää katsetaan hänelle puhuvan vanhemman suuntaan ja saattaa vierastaa outoja ihmisiä. Vauva ei enää säpsätele spontaanisti.

Muistilista:

- * pituus, paino ja päänympäryys
- * rotavirusrokote III
- * iho ja vatsa
- * sydänäänet
- * genitaalit, lonkat ja reisivaltimopulssit
- * hymyvaste ja jokeltelu
- * katsekontakti ja katseen fiksointi
- * punaheijaste
- * seuraaminen sivusuunnassa
- * valoheijaste (karsastus)
- * reagointi kuuloärsykkeeseen
- * liikehdintä, lihasjänteisyys, symmetria, nilkkojen ojennustaipumus
- * traktiokoe
- * yläraajat: kädet selin maatesa yhteen ja lepoasennossa nyrkit ovat avoimet, tavoittelee esinettä puoliavoimin käsin

- * mahdolliset nykäykset lapsen herättyä (mahdollinen infantiilispasmi)
- * tuki kyynärvarsilla vatsamakuulla
- * varaaminen alaraajoihin hetkellisesti

Lääkärin ja terveydenhoitajan työnjako tarkastuksissa:

<http://www.thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/maaraaikaistarkastukset/laaja-terveystarkastus/tyonjako-ja-yhteisty>

Keskustelunaiheita:

- * havainnot vauvasta
- * varhainen vuorovaikutus (Liite 2)
- * imetysohjaus
- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

- * perheen jaksaminen uudessa elämäntilanteessa: parisuhde, keskinäinen tuki ja sosiaalinen verkosto, isovanhemmat, perhepiiri sekä ystävät
- * perheelle tärkeät asiat
- * perhe- ja työelämä
- * vuorokausirytmii
- * ihonhoito ja kylvetys
- * turvallisuus
- * selällään nukuttaminen kuuden kuukauden ikään asti
- * vanhempien elämäntavat: päihteet, tupakointi, liikunta ja ravinto
- * vatsavaivat
- * fyysinen läheisyys
- * vanhempainlomat, lapsen hoito vanhempainlomien jälkeen

Toiminto-SPAT:
1381

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
30 min

Viiden kuukauden ikäinen vauva

Terve viiden kuukauden ikäinen vauva oppii vähitellen pyörähtämään vatsalta selälleen ja toisin päin. Vauva kohottaa vatsalla ollessaan päätään ja varaa kyynärvarsiinsa. Vauva on innokas tarttumaan esineisiin ja viemään niitä suuhunsa. Osa viiden kuukauden ikäisistä vauvoista on jo löytänyt varpaansa. Vauva kommunikoi enemmän ja reagoi eri äänensävyihin. Monet tämän ikäiset vauvat kuuntelevat ja tuottavat erilaisia ääniä. Viiden kuukauden ikäisellä vauvalla poikkeavana löydöksenä voidaan pitää toistetusti esille tulevia varhaisheijasteita.

Muistilista:

- * yleisvaikutelma
- * paino, pituus ja päänympäryys
- * iän mukainen kehitysarvio
- * sensomotorinen kehitys
- * DTaP-IPV-Hib II ja PCV II

Keskustelunaiheita:

- * imetyksen tukeminen ja/tai pulloruo-kinnan sujuminen
- * lisäruokien aloitus yksilöllisesti (mukin käyttö ja veden antaminen)
- * vauvan nukkumiseen, yöheräilyihin ja -syöttöihin liittyvät asiat
- * perheen jaksaminen ja sosiaalinen verkosto
- * vauvan lattialla pitäminen
- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

20

Jaettava materiaali:

- * lomake parisuhdeväkivallan seulontaan äitiys- ja lastenneuvolassa

http://www.thl.fi/documents/732587/741077/parisuhdevakivalta_fi.pdf

Lomakkeen löydät myös kansion liitteistä (Liite 9).

Toiminto-SPAT:
1315

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
30-45 min

Kuuden kuukauden ikäinen vauva

Tämä neuvolakäynti voidaan järjestää myös ryhmäneuvolana yhdessä hammashoitajan kanssa.

Terve puolivuotias vauva kääntyy selältä vatsalle ja toisinpäin. Pää tulee vartaloa edellä, kun vauvaa vedetään käsistä istualleen ja istuessa on hyvä tasapaino. Vauva varaa pystyasennossa painoaan jaloilleen. Vatsalla ollessaan vauva varaa ylävartalonsa painoa suorille käsilleen. Usein puolivuotias vauva osaa jo hallitusti tarttua yhdellä kädellä esineeseen, siirtää sitä kädestä toiseen ja laittaa sen suuhunsa. Vauva osaa jo erottaa vieraat ihmiset tutuista ja hyväksyy vieraat kasvat. Tässä iässä temperamenttisilla vauvoilla voi tulla kiukkukouristuksia turhautumisen ja kivun takia. Vanhempien tapaan lohduttaa lasta on hyvä kiinnittää huomiota. Vauva jokeltelee ja jaksaa seurustella hoitajansa kanssa. Vauvalta onnistuu liikkuvan esineen seuraaminen karsastamatta. Vauva ei välttämättä reagoi kuuloärsykkeisiin, jos hänen mielenkiintonsa on muualla.

Muistilista:

- * yleisvaikutelma
- * paino, pituus ja päänympäryksen mukainen kehitysarvio

Keskustelunaiheita:

- * ravitsemusneuvonta
- * lisäruokien aloittaminen viimeistään tässä iässä
- * sormiruoan tarjoaminen ja karkeajakoisempaan ruokaan siirtyminen
- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuosituksukset löydät liitteistä (Liite 7).

- * totutteleminen hampaiden harjaukseen ja hampaiden reikiintymisen ehkäisy
- * tapaturmien ehkäisy
- * lohduttaminen
- * vuorovaikutus ja tunteiden ilmaiseminen
- * hoitojärjestelyt ja -suunnitelmat
- * vierastaminen

21

Jaettava materiaali:

- * MLL 6-12 kk
- * Minä liikun -juliste
- * Tapaturmavaarat
- * Lapsiperheiden ensiapu (Piltti)

Toiminto-SPAT:
1315

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
30 min

Kahdeksan kuukauden ikäinen vauva

Terveystarkastus on **neuvolalääkärin ja terveydenhoitajan yhteisvastaanotto**. Terve kahdeksan kuukauden ikäinen vauva viihtyy hyvin sylissä ja luottaa aikuisen. Vauvan suun motoriikka on kehittynyt hyvin, joten vauva pystyy syömään karkeampaa ruokaa ja äänteleämään eri tavoin. Vauvan jokeltelu sisältää jo konsonanttiyhdistelmiä ja monitavuisuutta. Vauva tarttuu etusormijohtoisesti pienempiinkin esineisiin. Kahdeksan kuukauden ikäinen vauva varaa painonsa koko jalkaterällään molempiin jalkoihinsa. Vauvan liikkuminen on jo päämäärähakuisia. Jotkut kahdeksan kuukauden ikäiset vauvat osaavat istua tuetta. Tässä iässä vauvaa ei tarvitse syöttää enää öisin.

22

Keskustelunaiheita:

- * havainnot vauvasta
- * varhainen vuorovaikutus (Liite 2)
- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

- * perheen jaksaminen: parisuhde, keskinäinen tuki ja sosiaalinen verkosto, isovanhemmat, perhepiiri sekä ystävät
- * perheelle tärkeät asiat
- * perhe- ja työelämä
- * vuorokausirytm
- * ihonhoito ja kylvetys
- * turvallisuus
- * vanhempien elämäntavat: päihteet, tupakointi, liikunta ja ravinto
- * vatsavaivat
- * fyysinen läheisyys

Muistilista:

- * yleisvaikutelma
- * paino, pituus ja päänympäryys
- * vuorovaikutuskyky ja jokeltelu
- * tarttumisote
- * Hirschbergin testi ja punaheijaste
- * paikantamisvaste pienoisaudiometrilla
- * korvien tutkiminen
- * koko jalkaterälle varaaminen
- * suoriin käsiin tukeutuminen
- * suojaheijasteet eteen ja sivulle (taakse voi vielä puuttua)
- * lihastonus
- * ihon kunto
- * sydänäänet ja vatsan palpointi
- * reisivaltimopulssit ja genitaalit

Toiminto-SPAT:

1315

Jatkohoito-SPAT:

1339

Aika-arvio:

30 min

Kymmenen kuukauden ikäinen vauva

Muistilista:

- * paino, pituus ja päänympäryys
- * iän mukainen kehitysarvio
- * kuulon tutkiminen uikulla (paikantamisvaste)
- * näön tutkiminen helmellä (4mm) (peukalo-etusormiote)
- * valmiudet puheen kehitykselle
- * hemoglobiinin mitta

länmukaiset viitearvot:

vastasyntyneet > 150 g/l
1-4 kk > 100 g/l
5 kk-5 v > 105 g/l
6-15 v > 115 g/l.

Keskustelunaiheita:

- * hoitojärjestelyt ja -suunnitelmat
- * lapsen oma tahto
- * ruokailurytmi, hapanmaitotuotteiden käyttöönotto, siirtyminen samaan ruokaan perheen kanssa ja yösyöttöjen lopettaminen
- * lusikan käyttöönoton harjoittelu ja tutista ja tuttipullosta luopuminen
- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

23

Jaettava materiaali:

- * Lapsi ja maito (Maito ja terveys ry)
- * Lautasmalli (Nutricia)
- * Vuorotellen - Opas vuorovaikutukseen ja kielen kehityksen alkuvaiheisiin

Toiminto-SPAT:
1315

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
30 min

Yhden vuoden ikäinen lapsi

Yksivuotias lapsi saattaa osata jo kävellä. Yksivuotias lapsi on itsenäisempi ja toimeliaampi ja tämän takia myös tapaturmaalttiimpi. Sosiaalinen vuorovaikutus on lapsen kehitykselle tärkeää.

Muistilista:

- * yleisvaikutelma
- * paino, pituus ja päänympäryys
- * kuulon tutkiminen
- * näön tutkiminen helmellä (4mm)
- * iän mukainen kehitysarvio
- * suun terveys (plakki)
- * DTaP-IPV-Hib III, PCV III ja MPR I

Keskustelunaiheita:

- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

- * ruokailuun liittyvä ohjaus
- * tutista ja tuttipullostasta luopuminen
- * hampaiden harjaus ja reikiintymisen ehkäisy
- * perheen päivärytmi
- * tapaturmien ehkäisy
- * kieltäminen ja rajojen asettaminen
- * lapsen univaikeudet
- * vanhemman läsnäolon merkitys lapselle, lohduttaminen ja läheisyys
- * puheen kehityksen tukeminen loruihin, leikeihin ja lauluihin
- * raskausajan diabetesäitien ohjaus laboratoriotutkimuksiin
- * vanhempien huolen- ja ilonaiheet

24

Jaettava materiaali:

- * MLL 1-2 v Ikiliikkuja
- * MLL Leikki-ikäisen lapsen hoitopas
- * 1-2 v tapaturmavaarat
- * Lapsi liikenteessä (Liikenneturva)
- * Minä osaan -esite
- * Ruokahetki - leikki-ikäisen ruokavalio
- * esite MPR-rokotuksesta

Toiminto-SPAT:

1315
ja
1362

Jatkohoito-SPAT:

1339

Aika-arvio:

60 min

Yhden vuoden ja viiden kuukauden ikäinen lapsi (laaja terveystarkastus)

Tämän terveystarkastuksen tekee terveydenhoitaja. Tässä iässä lapsi osaa jo kävellä ja hänellä on oma tahto. Lapselle on asetettava rajoja ja sääntöjä, mutta eläminen ei kuitenkaan saisi olla pelkkää käskemistä ja kieltämistä. Lapsi tietää erilaisten sanojen ja esineiden yhteyden ja osaa käyttää niitä oikeissa asiayhteyksissä.

Muistilista:

- * yleisvaikutelma
- * paino, pituus ja päänympäryys
- * puheen tuotto ja ymmärtäminen
- * motoriikan kehitys (esim. pinsettiote, esineiden käsittely ja kahden palikan pinoaminen)
- * suun terveys (plakki)
- * vuorovaikutuksellisen kontaktin ottaminen (hakeutuminen syliin ja katsekontaktin ottaminen)
- * MPR I (viimeistään tässä iässä)
- * muistutus Neuvokas perhe -kortin täyttamisestä

Lääkärin ja terveydenhoitajan työnjako tarkastuksissa:

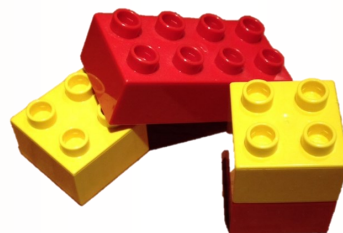
<http://www.thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/maaraaikaistarkastukset/laaja-terveystarkastus/tyonjako-ja-yhteisty>

Keskustelunaiheita:

- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

- * informointi yhden vuoden ja kuuden kuukauden ikäisen lapsen laajasta terveystarkastuksesta, johon toivotaan molempien vanhempien osallistuvan
- * lusikan käyttämisen ja ruoan pureskelun onnistuminen
- * hampaiden puhkeaminen (jos hampaita ei ole puhjennut, lähetetään lapsi suun terveydenhuoltoon)
- * lapsen tahtomisikävaihe ja vanhempien suhtautuminen siihen
- * kasvatusasiat
- * pottaharjoittelu

25

Jaettava materiaali:

- * Pupun päivä, vuorokausirytmä (Piltti)
- * "Vanhempien lomake 1v 6kk tarkastukseen".

Lomakkeen löydät myös kansion liitteistä (Liite 10).

Toiminto-SPAT:
1382

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
30 min

Yhden vuoden ja kuuden kuukauden ikäinen lapsi (laaja terveystarkastus)

Tämän terveystarkastuksen tekee lääkäri. Molempien vanhempien toivotaan osallistuvan tarkastukseen. Terve puolitoistavuotias kävelee, kiipeilee ja tutkii ympäristöään. Lapsi osoittaa jo voimakkaasti omaa tahtoaan. Vanhempien tehtävä on tukea ja kannustaa lasta. Rajojen asettaminen on tässä iässä tärkeää. Rajat luovat pohjan lapsen perusturvallisuudelle, joka on tärkeä tekijä lapsen itsetunnon ja itseluottamuksen kehityksessä.

Muistilista:

- * yleisvaikutelma
- * Hirschbergin testi
- * suora peittokoe
- * punaheijaste
- * seisomaan nousu ja tuetta kävely
- * ihon kunto
- * korvien tutkiminen
- * sydänäänet
- * vatsan palpointi
- * reisivaltimopulssit
- * genitaalit

Lääkärin ja terveydenhoitajan työnjako tarkastuksissa:

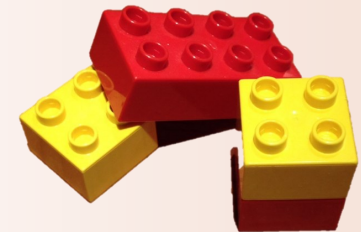
<http://www.thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/maaraaikaistarkastukset/laaja-terveystarkastus/tyonjako-ja-yhteisty>

Keskustelunaiheita:

- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 8).

- * "Vanhempien lomake 1v 6kk tarkastukseen" läpikäynti (Liite 10)
- * Neuvokas perhe -kortin läpikäynti

Toiminto-SPAT:
1382

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
30 min

Kahden vuoden ikäinen lapsi

Terve kaksivuotias lapsi kehittyy motorisesti koko ajan. Lapsi haluaa tehdä erilaisia asioita, mutta hänellä ei ole käsitystä siitä, mikä on mahdollista ja mikä ei. Kaksivuotias lapsi leikkii mielellään muiden lasten kanssa, mutta leikkiminen on lähinnä samaa leikkiä rinnakkain. Kuivaksi oppiminen on yksilöllistä ja lapsi voi tarvita vielä yövaippoja.

Muistilista:

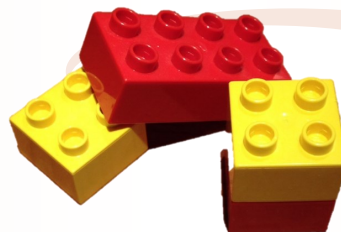
- * yleisvaikutelma
- * pituus, paino ja pään ympäryys
- * kuulo ja näkö helmellä (2mm)
- * iän mukainen kehitysarvio

Keskustelunaiheita:

- * lapsen tahtoikä ja rajojen asettaminen
- * ruokailutavat ja terveellinen ruokavalio
- * D-vitamiinilisän käyttö

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

- * hampaiden harjaus ja reikiintymisen ehkäisy
- * fluorihammastahnan ja ksylitolin käyttö
- * siisteyskasvatus
- * tutista luopuminen
- * television katselun rajoittaminen

Jaettava materiaali:

- * MLL 2-3 v Iso tyttö, iso poika
- * 2-3 v tapaturmavaarat
- * lomake parisuhdeväkivallan seulontaan äitiys- ja lastenneuvolassa

http://www.thl.fi/documents/732587/741077/parisuhdevakivalta_fi.pdf

Lomakkeen löydät myös kansion liitteistä (Liite 9).

Toiminto-SPAT:
1315

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
30-60 min

Kolmen vuoden ikäinen lapsi

Terve kolmevuotias osaa puhua lyhyitä lauseita, mutta puhe voi takellella ja lapsi saattaa toistella ja kysellä samoja asioita. Kolmevuotias lapsi tiedostaa oman tahtonsa voiman ja lapsi saattaa olla uhmakas ja vaativa. Vanhemmat voivat olla väsyneitä lapsensa kiukkukohtauksiin. Kolmevuotias ei kykene vielä yhteisleikkiin muiden lasten kanssa.

Muistilista:

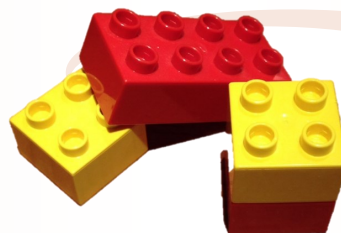
- * pituus, paino ja päänympäryys
- * näkö LH-tyylin taululla (seulontaraja 0,5)
- * kuulon seulontatutkimus audiometrillä (seulontataso 20 dB:llä taajuuksilla 1000, 2000 ja 4000 Hz)
- * iän mukainen kehitysarvio
- * LENE-seulonta
- * ylätuhampaiden puhtaus

Keskustelunaiheita:

- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

- * ravitsemusneuvonta
- * siisteyskasvatus
- * lapsen oman tahdon kehittyminen
- * leikkiminen toisten lasten kanssa
- * lapsen omatoimisuus
- * vaipan tarve päivisin ja tutin käyttö
- * perheen yhteinen ajanvietto
- * television ja elokuvien katsomisen ja tietokoneen käytön rajoittaminen

Jaettava materiaali:

- * MLL 3-4 v Utelias tarinaniskijä
- * 3-4 v tapaturmavaarat
- * Neuvokas perhe -kortti
- * lomake parisuhdeväkivallan seulontaan äitiys- ja lastenneuvolassa:

http://www.thl.fi/documents/732587/741077/parisuhdevakivalta_fi.pdf

Lomakkeen löydät myös kansion liitteistä (Liite 9).

Toiminto-SPAT:
1315

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
60 min

Neljän vuoden ikäinen lapsi (laaja terveystarkastus)

Tämän terveystarkastuksen tekee terveydenhoitaja. Terve neljävuotias lapsi on touhukas, itsevarma ja peloton. Neljävuotiaalla on vilkas mielikuvitus ja lapsi voi kertoilla epätodellisia tarinoita. Lapsi leikkii yhteisleikkejä pienissä ryhmissä, mutta leikeissä kaverit voivat olla tärkeämpiä kuin itse leikkinen. Useimmat nelivuotiaat ovat jo oppineet kuiviksi.

Muistilista:

- * pituus, paino ja päänympäryys
- * näkö LH-tyylinen (seulontaraja 0,63)
- * kuulon seulontatutkimus audiometrillä (seulontataso 20 dB:llä taajuuksilla 500, 1000, 2000 ja 4000 Hz)
- * iän mukainen kehitysarvio
- * LENE-seulonta ja palaute päivähoitajasta
- * yläetuhampaiden puhtaus
- * DTaP-IPV

Lääkärin ja terveydenhoitajan työnjako tarkastuksissa:

<http://www.thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/maaraaikaistarkastukset/laaja-terveystarkastus/tyonjako-ja-yhteisty>

Keskustelunaiheita:

- * kasvatusohjaus
- * ravitsemusneuvonta
- * informointi tulevasta lääkärintarkastuksesta, johon toivotaan molempien vanhempien osallistuvan
- * vanhempien käsitys lapsen kehityksestä
- * mahdollinen lapsen yökastelu
- * lapsen luovuuden tukeminen
- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuosituksukset löydät liitteistä (Liite 7).

- * television ja DVD-elokuvien katsomisen ja tietokoneen käytön rajoittaminen

Voit katsoa lisää keskustelunaiheita kohdasta "yhden vuoden ikäinen lapsi".

Jaettava materiaali:

- * MLL 4-5 v Isän ja äidin pikkuapulainen
- * 4-5 v tapaturmavaarat
- * Päähteet lapsen silmin -esite
- * "Vanhempien lomake 4 v tarkastukseen" (Liite 11)

Vanhemmille postitetaan audit- ja diabetesriskilomakkeet ennen nelivuotistarkastusta:

<http://www.thl.fi/documents/732587/741891/Audit.pdf>

http://www.diabetes.fi/files/3105/Diabeteksen_riskitesti_lomake.pdf

Lomakkeet palautetaan ja käydään läpi neuvolassa. Löydät ne myös kansion liitteistä (Liite 1 ja 12).

Toiminto-SPAT:

1383

Jatkohoito-SPAT:

1339

Aika-arvio:

60-90 min

Neljän vuoden ikäinen lapsi (laaja terveystarkastus)

Tämän terveystarkastuksen tekee neuvolalääkäri. Terve neljävuotias lapsi on touhukas, itsevarma ja peloton. Neljävuotiaalla on vilkas mielikuvitus ja lapsi voi kertoilla epätodellisia tarinoita. Lapsi leikkii yhteisleikkijä pienissä ryhmissä, mutta leikeissä kaverit voivat olla tärkeämpiä kuin itse leikkiminen. Useimmat nelivuotiaat ovat jo oppineet kiviä.

Muistilista:

Lääkärin ja terveydenhoitajan työnjako tarkastuksissa:

<http://www.thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/maaraaikaistarkastukset/laaja-terveystarkastus/tyonjako-ja-yhteisty>

Keskustelunaiheita:

Lääkäri voi keskustella esimerkiksi seuraavista asioista perheen kanssa:

- * kasvatusohjaus
- * ravitsemusneuvonta
- * vanhempien käsitys lapsen kehityksestä
- * mahdollinen lapsen yökastelu
- * television ja DVD-elokuvien katsomisen ja tietokoneen käytön rajoittaminen
- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

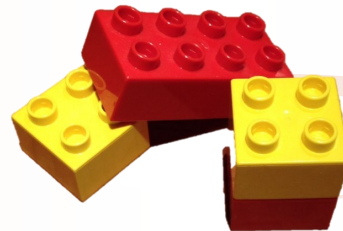
Voit katsoa lisää keskustelunaiheita kohdasta ”yhden vuoden ikäinen lapsi”.

30

Toiminto-SPAT:
1383

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
30 min

Viiden vuoden ikäinen lapsi

Terve viisivuotias lapsi jaksaa jo keskittyä pidempään tehtäviin. Viisivuotias on taitava motorisesti. Hän osaa jo esimerkiksi kiipeillä, ajaa pyörällä, leikata saksilla ympyrän ja osaa rakentaa palikoista erilaisia kokonaisuuksia. Leikit suunnitellaan kaverin kanssa yhdessä ja mieluisimpia leikkejä ovat etenkin mielikuvitus- ja roolileikit.

Muistilista:

- * yleisvaikutelma
- * pituus, paino ja päänympäryys
- * näkö LH-tylulla (seulontaraja 0,8)
- * kuulon seulontatutkimus audiometrillä (seulontataso 15–20 dB:llä taajuuksilla 250, 500, 1000, 2000, 4000 ja 8000 Hz)
- * iän mukainen kehitysarvio
- * LENE-seulonta tarvittaessa
- * Lumiukko-testi
- * (verenpaine)

länmukaiset verenpaineen viitearvot:

< 1 v.	110/65
1–5 v.	115/75
6–10 v.	125/85

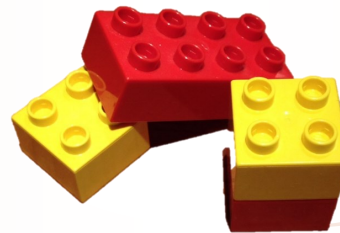
Keskustelunaiheita:

- * kasvatusohjanta
- * ravitsemusneuvonta
- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

- * television ja elokuvien katsomisen ja tietokoneen käytön rajoittaminen

Voit katsoa lisää keskustelunaiheita kohdasta ”yhden vuoden ikäinen lapsi”.

Jaettava materiaali:

- * MLL 5-6 v Puuhapoika, touhutyttö
- * 5-6 v tapaturmavaarat
- * Kulkunen (Liikenneturva)
- * lomake parisuhdeväkivallan seulontaan äitiys- ja lastenneuvolassa

http://www.thl.fi/documents/732587/741077/parisuhdevakivalta_fi.pdf

Lomakkeen löydät myös kansion liitteistä (Liite 9).

Toiminto-SPAT:
1315

Jatkohoito-SPAT:
1339

Aika-arvio:
60 min

Kuuden vuoden ikäinen lapsi

Terve kuusivuotias lapsi kasvaa nopeasti, mikä voi aiheuttaa lapselle kömpelyyttä. Lapsi on jo itsenäisempi ja kykenee yleensä omatoimisesti pukeutumaan ja riisuuntumaan. Kuusivuotiaalle lapselle oman ikäisten kavereiden seura on tärkeää. Toisten lasten seurassa lapsi oppii sosiaalisia taitoja.

Muistilista:

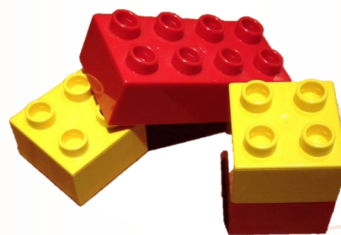
- * yleisvaikutelma
- * pituus, paino ja päänympäryys
- * näkö LH-tyyppillä (seulontaraja 0,8)
- * kuulon seulontatutkimus audiometrillä (seulontataso 15 dB:llä taajuuksilla 250, 500, 1000, 2000, 4000 ja 8000 Hz)
- * MPR II
- * iän mukainen kehitysraportti
- * tarvittaessa LENE-seulonta
- * yhteenveto lastenneuvolan määräämää tarkastuksista kouluterveydenhuoltoon (Pegasokselle)

Keskustelunaiheita:

- * kasvatusasiat
- * esikoulun ja koulun aloitukseen liittyvät asiat
- * ravitsemusneuvonta
- * suun terveys
- * D-vitamiinin saannin tärkeys

D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

Voit katsoa lisää keskustelunaiheita kohdasta ”yhden vuoden ikäinen lapsi”.

Jaettava materiaali:

- * MLL 6-7 v Iso lapsi, pieni koululainen
- * 6-7 v tapaturmavaarat
- * MLL Esikoululaisesta koululaiseksi
- * lomake parisuhdeväkivallan seulontaan äitiys- ja lastenneuvolassa:

http://www.thl.fi/documents/732587/741077/parisuhdevakivalta_fi.pdf

Lomakkeen löydät myös kansion liitteistä (Liite 9).

Toiminto-SPAT:

1315

Jatkohoito-SPAT:

1339

Aika-arvio:

60 min

Seitsemän vuoden ikäinen lapsi (alkuvuonna syntyneet)

Muistilista:

- * yleisvaikutelma
- * pituus, paino ja päänympäryys
- * näkö LH-tyylinä (seulontaraja 0,8)
- * kuulon seulontatutkimus audiometrillä (seulontataso 15 dB:llä taajuuksilla 250, 500, 1000, 2000, 4000 ja 8000 Hz)
- * varmista, että lapsen rokotukset ovat rokotusohjelman mukaiset
- * yhteenvedo lastenneuvolan määräaikaistarkastuksista kouluterveydenhuoltoon (viimeistään tässä vaiheessa Pegasokselle)

Keskustelunaiheita:

- * koulun aloitukseen liittyvät asiat
- * D-vitamiinin saannin tärkeys

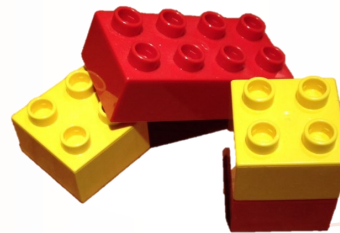
D-vitamiinin saantisuositukset löydät liitteistä (Liite 7).

33

Toiminto-SPAT:
1315

Jatkohoito-SPAT:
1334

Aika-arvio:
30 min

Kemin neuvoloiden yhteystiedot ja ajanvaraus

Kemissä neuvolatoimintaa on Sauvosaaren, Karihaaran, Syväkankaan ja Rytikarin kaupunginosissa. Kaikissa neuvoloissa on tarjolla äitiys- ja ehkäisyneuvola, perhesuunnitteluneuvola ja lastenneuvola.

Linkki Kemin neuvoloiden sivuille:

<http://www.kemi.fi/palvelut/terveyspalvelut/neurolat/>

Neuvolan puhelinaika asiakkaille klo 11.00-12.00.
Vastaanotto toimii ajanvarauksella.

Henkilökunnan sähköposti:
etunimi.sukunimi@kemi.fi

Terveystieteiden osastonhoitaja
puh. 040 725 140

Sauvosaaren lastenneuvola
Puh. 016 259 785

Karihaaran lastenneuvola
Puh. 016 259 788 / 259 789

Syväkankaan lastenneuvola
Puh. 016 259 798 / 259 804 / 259 799

Rytikarin neuvola
Puh. 016 259 787

Terveystieteiden palveluiden puhelinnumerot löydät kansion liitteistä (Liite 13).

Neuvoloiden yhteistyökumppaneiden yhteystiedot

Lastenneurolamme keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat:

- * sosiaalityöntekijä puh. 016 259 494
- * fysioterapeutti puh. 016 259 742 / 259 743
- * toimintaterapeutti puh. 040 635 3270
- * perhetyöntekijä puh. 040 746 4357
- * mielenterveysasema puh. 016 259 112
- * suunterveydenhuollon osastonhoitaja puh. 050 592 7340
- * päiväkodit

Löydät ohjeet tulkin tilaamiseen kansion liitteistä (Liite 14).

Lähteet

- Alanko, Kristiina & Hannu, Timo & Kauppi, Paula 2008. Onko työperäistä anafylaksiaa? Suomen Lääkärilehti 41/2008, vsk. 63. Sivut: 3407-3412. Hakupäivä 25.8.2014.
<<http://ez.lapinamk.fi:2094/cl/laakarilehti/pdf/2008/SLL412008-3407.pdf>>
- Anafylaksian hoito 2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hakupäivä 8.1.2015.
<<http://www.thl.fi/fi/web/rokottaminen/hyodyt-ja-haitat/haittavaikutukset/haittavaikutuksia-oireittain/anafylaksia/anafylaksian-hoito>>
- Ensio, Anneli & Kinnunen, Ulla-Mari & Liljamo, Pia 2012. FinCC-luokituskokonaisuuden käyttöopas, SHTaL 3.0, SHToL 3.0, SHTul 1.0. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hakupäivä 27.8.2014.
<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90804/URN_ISBN_978-952-245-675-5.pdf?sequence=1>
- Haarala, Päivi & Honkanen, Hilikka 2008. Terveydenhoitaja yhteiskunnallisena vaikuttajana. Teoksessa Haarala, Päivi & Honkanen, Hilikka & Mellin, Oili-Katriina & Tervaskanto-Mäentausta, Tiina (toim.) Terveydenhoitajan osaaminen. Helsinki: Edita Prima. Sivut: 439-467.
- Haarala, Päivi & Tervaskanto-Mäentausta, Tiina 2008. Terveydenhoitaja ammattina. Teoksessa Haarala, Päivi & Honkanen, Hilikka & Mellin, Oili-Katriina & Tervaskanto-Mäentausta, Tiina (toim.) Terveydenhoitajan osaaminen. Helsinki: Edita Prima. Sivut: 13-27.
- Hakulinen-Viitanen & Hietanen-Peltola & Hastrup, Arja & Wallin, Mervi & Pelkonen, Marjaana 2012. Ohjeistus äitiys- ja lastenneuvolatoimintaan sekä kouluterveydenhuoltoon. Tampere: Juvenes Print-Tampereen yliopistopaino Oy. Hakupäivä 13.1.2015.
<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90831/URN_ISBN_978-952-245-708-0.pdf?sequence=1>
- Honkanen, Hilikka 2008. Lasta odottava ja alle kouluikäisen lapsen perhe terveydenhoitajan asiakkaana. Teoksessa Haarala, Päivi & Honkanen, Hilikka & Mellin, Oili-Katriina & Tervaskanto-Mäentausta, Tiina (toim.) Terveydenhoitajan osaaminen. Helsinki: Edita Prima. Sivut: 274-338.
- Honkanen, Hilikka & Mellin, Oili-Katriina 2008. Terveyden edistämisen työmenetelmiä terveydenhoitajan työssä. Teoksessa Haarala, Päivi & Honkanen, Hilikka & Mellin, Oili-Katriina & Tervaskanto-Mäentausta, Tiina (toim.) Terveydenhoitajan osaaminen. Helsinki: Edita Prima. Sivut: 105-131.
- Mäki, Päivi 2011. Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon terveystarkastukset. Teoksessa Hakulinen-Viitanen, Tuovi & Laatikainen, Tiina & Mäki, Päivi & Wikström, Katja (toim.) Terveystarkastukset lastenneuvolassa & kouluterveydenhuollossa. Tampere: Juvenes Print. Sivut: 13-15.
- Kaila, Minna 2013. Anafylaksia 2013. Lääkärikirja Duodecim. Hakupäivä 25.8.2014.
<http://ez.lapinamk.fi:2052/dtk/ltk/koti?p_artikkeli=ykt00353&p_haku=anafylaktinen%20reaktio>
- Kangas, Pirkko 2004. Perehdyttäminen palvelualueilla. 4. uudistettu painos. Työturvallisuuskeskus.
- Kansallinen terveysarkisto (Kanta) 2014. Hakupäivä 13.1.2015.
<www.kanta.fi>
<p_artikkeli=shk03115&p_haku=anafylaksia%20lapsi>

Lähteet

- Kartoitus Audit-testillä 2011. Helsinki: A-klinikkasäätiö. Hakupäivä 16.6.2014.
<<http://www.paihdelinkki.fi/alkoholineuvonnan-opas/kartoitus-audit-testilla>>
- Keituri, Taina & Laine, Riikka 2012. Anafylaktinen reaktio lapsella. Sairaanhoidajan käsikirja. Kustannus Oy Duodecim. Hakupäivä 25.8.2014.
<http://ez.lapinamk.fi:2052/dtk/shk/koti?Kemin_kaupungin_terveydenhuollon_palvelut_2013. Hakupäivä 18.8.2014.
<http://www.kemi.fi/sosiaali_terveyspalvelut/terveyspalvelut/Kemi_terveyspalvelut_esite.pdf>
- Kupias, Päivi & Peltola, Raija 2009. Pehdyttämisen pelikentällä. Palmenia-sarja nro. 61. Gaudeamus Oy, HYY Yhtymä.
- Laatikainen, Tiina & Jula, Antti 2011. Verenpaineen mittaaminen. Teoksessa Hakulinen-Viitanen, Tuovi & Laatikainen, Tiina & Mäki, Päivi & Wikström, Katja (toim.) Terveystarkastukset lastenneuvolassa & kouluterveydenhuollossa. Tampere: Juvenes Print. Sivut: 43- 49.
- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559 17 §. Hakupäivä 21.11.2014
<<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559>>
- Lasten ja nuorten rokotukset 2014. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Hakupäivä 10.7.2014.
<<http://www.thl.fi/fi/web/rokottaminen/eri-ryhmien-rokotukset/lasten-ja-nuorten-rokotukset>>
- Lastenneuvolakäsikirja 2015. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Hakupäivä 13.1.2015.
<<http://www.thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja>>
- Lastenneuvola lapsiperheiden tukena. Opas työntekijöille 2004:14. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita. Lastenneuvola lapsiperheiden tukena. Suuntaviivat lastenneuvolatoiminnan järjestämisestä kunnilla 2004: 13. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja.
- Lastenneuvolan terveystarkastukset 2014. Kemin terveysterveystarkastukset/terveydenhoitopalvelut. Kemin kaupunki.
- Lindholm, Marja 2007. Lastenneuvolatoiminnan järjestelmä. Teoksessa Armanto, Annukka & Koistinen, Paula (toim.) Neuvolatoiminnan käsikirja. 1.-3. painos Helsinki: Tammi. Sivut: 113-117.
- Lounamaa, Anne & Markkula, Jaana 2011. Tapaturmat. Teoksessa Mäki, Päivi & Wikström, Katja & Hakulinen-Viitanen, Tuovi & Laatikainen, Tiina (toim.) Terveystarkastukset lastenneuvolassa & kouluterveydenhuollossa. Menetelmäkäsikirja. Tampere: Juvenes Print. Sivut: 185-189.
- Neurolat 2014. Kemin kaupunki. Hakupäivä 13.1.2015.
<<http://www.kemi.fi/palvelut/terveyspalvelut/neurolat/>>
- Nikkilä, Juhani & Paasivaara, Leena & Suhonen, Marjo 2008. Innostavat projektit. Helsinki: Suomen sairaanhoitajaliitto ry.
- Nikula, Anne 2008. Tartuntatauti-ehkäisy, hoito ja rokottaminen. Teoksessa Haarala, Päivi & Honkanen, Hilka & Mellin, Oili-Katriina & Tervaskanto-Mäentausta, Tiina (toim.) Terveystarkastuksen osaaminen. Helsinki: Edita Prima. Sivut: 79-93.
- Maahanmuuttajien rokotukset 2014. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Hakupäivä 30.7.2014.
<http://www.thl.fi/fi_FI/web/rokottajankasikirja-fi/maahanmuuttajat>
- Mäntynen, Jukka & Penttinen, Aulikki 2009. Työhön pehdyttäminen ja opastus - ennakoivaa työsuojelua. Hakupäivä 10.2.2014.
<http://www.tyoturva.fi/files/800/Tyohon_pehdyttaminen2009.pdf>

Lähteet

- Rajantie, Jukka 2013. Lapsen anemia. Lääkärin käsikirja. Kustannus Oy Duodecim.
<http://ez.lapinamk.fi:2052/dtk/ltk/koti?p_artikkeli=ykt00758&p_haku=hb_viiitearvot>
- Rokotusten haittavaikutuksia oireittain 2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hakupäivä 31.7.2014.
<http://www.thl.fi/fi_FI/web/rokottajankasikirja-fi/haittavaikutuksia-oireittain>
- Rokotusten haittavaikutuksista ilmoittaminen 2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hakupäivä 31.7.2014.
<http://www.thl.fi/fi_FI/web/rokottajankasikirja-fi/haittoista-ilmoittaminen>
- Rokottamisen vasta-aiheet ja varotoimet 2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hakupäivä 30.7.2014.
<http://www.thl.fi/fi_FI/web/rokottajankasikirja-fi/vastaaiheet-ja-varotoimet>
- Perhelähtöinen suunnittelu 2014. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hakupäivä 2.2.2015.
<<http://www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/lapset-perheet/suunnitelmat/perhelahtoinen-suunnittelu>>
- Pistospaikan valinta 2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hakupäivä 3.9.2014.
<<http://www.thl.fi/fi/web/rokottaminen/kaytannon-ohjeita/rokottaminen-askel-askeleelta/pistospaikan-valinta>>
- Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus 2014. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Hakupäivä 20.11.2014.
<http://www.valvira.fi/ohjaus_ja_valvonta/terveydenhuolto/salassapito/salassapito-ja_vaitiolovelvollisuus>
- Tartuntatautiasetus 31.10.1986/786. Hakupäivä 10.7.2014.
<<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860786>>
- Tartuntatautilaki 25.7.1986/583. Hakupäivä 10.7.2014.
<<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860583>>
- Terveysneuvontaan liittyvä jaettava materiaali 2013. Kemin kaupunki.
- Terveysneuvonta 2014. Helsinki: Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. Hakupäivä 16.6.2014.
<http://www.thl.fi/fi_FI/web/lastenneuvola-fi/maaraaikaistarkastukset/laaja/terveysneuvonta>
- Työnohjaus 2014. Helsinki: Työterveyslaitos. Hakupäivä 4.6.2014.
<http://www.ttl.fi/fi/tyoyhteiso_ja_esimiestyo/johtaminen_ja_esimiestyo/tyonohjaus/sivut/default.aspx>
- Työnjako ja yhteistyö 2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Hakupäivä 13.1.2015.
<<http://www.thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/maaraaikaistarkastukset/laaja-terveystarkastus/tyonjako-ja-yhteistyo>>
- Työturvallisuuslaki 738/2002 1 §, hakupäivä 5.2.2014.
<<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2002/20020738>>
- Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun-terveydenhuollosta 338/2011. Hakupäivä 2.2.2015.
<<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110338>>
- Ylönen, Anne 2014. Terveydenhoitajien eettisten ohjeiden valmistelu hyvässä vauhdissa. Terveydenhoitaja 8/2014, 10.
- Äitiys- ja lastenneuvolan keskeinen lainsäädäntö 2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hakupäivä 5.2.2014.
<http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/lait/aitiys/neuvolatyon_lainsaadanto>

Liiteluettelo

Liite 1: Audit-testi

Liite 2: Lapsen syntymää seuraava vuorovaikutusta tukeva haastattelu

Liite 3: Lasten ja nuorten rokotusohjelma 2014

Liite 4: Toimintaohje pistotapaturma- ja verialtistustilanteisiin

Liite 5: Anafylaksian hoito

Liite 6: Lastenneuvolan määräaikaistarkastusten ohjelma

Liite 7: D-vitamiinilisä

Liite 8: Vauvaperheen arjen voimavarat -lomake

Liite 9: Lomake parisuhdeväkivallan seulontaan äitiys- ja lastenneuvolassa

Liite 10: Vanhempien lomake 1 v 6 kk tarkastukseen

Liite 11: Vanhempien lomake 4 v tarkastukseen

Liite 12: Tyypin 2 diabeteksen sairastumisriskin arviointilomake

Liite 13: Terveystuoltopalvelut puhelinnumerot (syksy 2014) (salaiset)

Liite 14: Ohjeita tulkin tilaamiseen

Liite 15: Ohjeet Pegasoksen käyttöön

Liite 16: Terveystuontaan liittyvä jaettava materiaali

AUDIT-10

Ympyröi se vaihtoehto, joka lähinnä vastaa omaa tilannettasi.

1. Kuinka usein juot olutta, viiniä tai muita alkoholijuomia? Koeta ottaa mukaan myös ne kerrat, jolloin nautit vain pieniä määriä, esim. pullon keskiolutta tai tilkan viiniä.

- 0) en koskaan
- 1) noin kerran kuukaudessa tai harvemmin
- 2) 2-4 kertaa kuukaudessa
- 3) 2-3 kertaa viikossa
- 4) 4 kertaa viikossa tai useammin

2. Kuinka monta annosta alkoholia yleensä olet ottanut niinä päivinä, jolloin käytit alkoholia (katso laatikko ohessa)?

- 0) 1-2 annosta
- 1) 3-4 annosta
- 2) 5-6 annosta
- 3) 7-9 annosta
- 4) 10 tai enemmän

YKSI ALKOHOLIANNOS ON:

pullo (33cl) keskiolutta tai siideriä tai
lasi (12cl) mietoa viiniä tai
pieni lasi (8cl) väkevää viiniä tai
ravintola-annos (4cl) väkeviä

ESIMERKKEJÄ:

0,5 l tuoppi keskiolutta tai siideriä = 1,5 annosta
0,5 l tuoppi A-olutta tai vahvaa siideriä = 2 annosta
0,75 l pullo mietoa (12%) viiniä = 6 annosta
0,5 l pullo väkeviä = 13 annosta

3. Kuinka usein olet juonut kerralla kuusi tai useampia annoksia?

- 0) en koskaan
- 1) harvemmin kuin kerran kuukaudessa
- 2) kerran kuukaudessa
- 3) kerran viikossa
- 4) päivittäin tai lähes päivittäin

4. Kuinka usein viimeksi kuluneen vuoden aikana sinulle kävi niin, että et pystynyt lopettamaan alkoholinkäyttöä, kun aloit ottaa?

- 0) ei koskaan
- 1) harvemmin kuin kerran kuukaudessa
- 2) kerran kuukaudessa
- 3) kerran viikossa
- 4) päivittäin tai lähes päivittäin

5. Kuinka usein viimeksi kuluneen vuoden aikana et juomisen vuoksi saanut tehdyksi jotain, mikä tavallisesti kuuluu tehtäviisi?

- 0) ei koskaan
- 1) harvemmin kuin kerran kuukaudessa
- 2) kerran kuukaudessa
- 3) kerran viikossa
- 4) päivittäin tai lähes päivittäin

6. Kuinka usein viimeksi kuluneen vuoden aikana olet tarvinnut krapularyyppyä?

- 0) en koskaan
- 1) harvemmin kuin kerran kuukaudessa
- 2) kerran kuukaudessa
- 3) kerran viikossa
- 4) päivittäin tai lähes päivittäin

7. Kuinka usein viimeksi kuluneen vuoden aikana tunsit syyllisyyttä tai katumusta juomisen jälkeen?

- 0) en koskaan
- 1) harvemmin kuin kerran kuukaudessa
- 2) kerran kuukaudessa
- 3) kerran viikossa
- 4) päivittäin tai lähes päivittäin

8. Kuinka usein viimeksi kuluneen vuoden aikana sinulle kävi niin, että et juomisen vuoksi pystynyt muistamaan edellisen illan tapahtumia?

- 0) ei koskaan
- 1) harvemmin kuin kerran kuukaudessa
- 2) kerran kuukaudessa
- 3) kerran viikossa
- 4) päivittäin tai lähes päivittäin

9. Oletko itse tai onko joku muu satuttanut tai loukannut itseään sinun alkoholinkäyttösi seurauksena?

- 0) ei
- 2) on, mutta ei viimeksi kuluneen vuoden aikana
- 4) kyllä, viimeksi kuluneen vuoden aikana

10. Onko sukulainen, ystävä, lääkäri tai joku muu henkilö ollut huolissaan juomisestasi tai ehdottanut, että vähentäisit juomistasi tai lopettaisit sen?

- 0) ei
- 2) on, mutta ei viimeksi kuluneen vuoden aikana
- 4) kyllä, viimeksi kuluneen vuoden aikana

LAPSEN SYNTYMÄÄ SEURAAVA VUOROVAIKUTUSTA TUKEVA HAASTATTELU

Muokattu The European Early Promotion -projektin, Lasten psyykkisten häiriöiden ehkäisy lastenneuvolassa / Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen - haastattelulomakkeesta

Arja Hastrup, erikoissuunnittelija, TH, TtM, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Kaija Puura, apulaisyli lääkäri, lastenpsykiatrian dosentti, LT, Tampereen yliopisto ja yliopistollinen sairaala

I. KESKUSTELUN / HAASTATTELUN TARKOITUS

Haastattelun tarkoituksena on puhua asioista, jotka liittyvät lapsen syntymään ja hoitoon, perheen tilanteeseen ja lapsesta huolehtivien aikuisten ajatuksiin, tunteisiin ja huolen aiheisiin. Tavoitteena on myös ennalta miettiä mahdollista tuen tarvetta ja mitä se voisi olla.

- Joudut hieman muotoilemaan joitakin kysymyksiä sen mukaan, onko äiti parisuhteessa vauvan isän kanssa, onko hän parisuhteessa ollenkaan ja tapaatko molemmat vanhemmat vai äidin yksinään. Yksinkertaisuuden vuoksi käytämme tässä haastattelulomakkeessa nimitystä vanhemmat lapsesta huolehtivista aikuisista puhuessamme.
- Toivottavaa on, että vauva on läsnä, jotta voit havainnoida vauvan ja vanhempien välistä vuorovaikutusta (kts taulukko haastattelun viimeisellä sivulla).
- Haastattelun aikana tue ja rohkaise vanhempia pitämään lasta sylissä ja osoittamaan hellyyttä, sekä kommunikoidaan lapsen kanssa puhumalla, hymyilemällä ja lapsen viestejä tarkkailemalla sekä niihin vastaamalla.

Huom! Jos näet vanhemman kohtelevan lasta tunteettomasti, kovakouraisesti tai vihamielisesti, ota asia puheeksi vanhempien kanssa (Esim. Minusta näytti kuin jokin vauvassa olisi ärsyttänyt sinua, mitä sinä ajattelet? Miltä tilanne sinusta tuntui?) ja järjestä perheelle kiireellisesti apua. Jos vanhempi kertoo olevansa väsynyt tai masentunut, järjestä ensin kotiapua perheelle ja sen jälkeen selvittele, mitä muuta apua perhe tarvitsee. Jos et tiedä mitä teet, pyydä perhe pian uudelle käynnille ja pyydä sillä välin apua ja neuvoa niiltä ammattilaisilta, keitä sinulla on käytettävissäsi.

II. SYNNYTYYS

Millainen synnytys oli?

- Rohkaise vanhempia puhumaan synnytyksestä, miltä se tuntui ja oliko siinä jotain vaikeuksia
- Jos olet jo tavannut vanhemmat synnytyksen jälkeen, voit kysyä

Puhuimme viimeksi hiukan synnytyksestä – miltä synnytyskokemus nyt tuntuu?

III. PSYKKINEN TERVEYS

Miltä sinusta/teistä nyt tuntuu, kun vauva on tässä?

- Myönteiset tunteet – vahvista niitä ja rohkaise vanhempia jakamaan tunteitaan muiden perheenjäsenten kanssa
- Kielteiset tunteet (epävarmuus, ahdistuneisuus, vauvan kokeminen vieraksi tai hankalaksi, väsymys) – kuuntele vanhempia ja rohkaise heitä puhumaan tunteistaan toistensa kanssa. Jos jommastakummasta vanhemmasta tuntuu, ettei toisen kanssa puhuminen onnistu tai auta, tarjoa ensin omaa tukeasi ja tarvittaessa auta heitä saamaan ammattiapua (neuvolapsykologi, perheneuvola, pikkulapsipsykiatrian yksikkö)

Oletteko keskustelleet tunteistanne toistenne kanssa?

- Jos puolisoiden välisessä viestinnässä on jokin ongelma, anna malli viestinnästä pyytämällä vanhempia puhumaan tunteistaan sinulle seuraavan kysymyksen avulla.

Kertoisitko minulle lisää tunteistasi?

- Kohtaa vanhempien kielteisetkin tunteet ilman arvostelua ja tuomitsemista, ota ne vain vastaan. Seuraavat ovat yleisimpiä kielteisiä tai epämääräisiä tunteita:
 - Lapsen psyykkistä tai fyysistä terveyttä ja kehitystä koskevat pelot ja syyllisyyden tunteet
 - Riittämättömyyden tunteet tai epäilykset siitä, onko ”hyvä äiti/isä”
 - Vanhemman kokemukset laiminlyödyksi tai hylätyksi tulemisesta
 - Äärimmäisen kireyden, ärsyyntymisen, toivottomuuden, epätoivoisuuden tai tyhjyyden kokemukset – nämä ovat masentuneisuuden oireita, kts.alla hoitomuotoja
- On tärkeää pyrkiä ymmärtämään äidin/isän kielteisten tunteiden sisältö ja myös se, kehen ne kohdistuvat.
 - Itseen kohdistuvat kielteiset tunteet (esim. huonous vanhemman roolissa, epävarmuus, hämmennys, tyhjyyden tunne ym.)
 - Lapsen kohdistuvat kielteiset tunteet (esim. ”hän on hankala tai vaikeahoitoinen”)
 - Ympäristöön kohdistuvat kielteiset tunteet (esim. perheeseen, sukuun, naapureihin, neuvolaan, sairaalaan tai sosiaalitoimeen)
- Voit käyttää seuraavia hoitumuotoja edellä kuvattujen vaikeuksien käsittelyssä:
 - Tue vanhempia ajattelemaan lapsensa kehittymistä ja omia lapsenhoitokäytäntöjään, anna tarvittaessa tietoa ja myönteistä palautetta toimivista ja hyvistä lapsenhoitokäytännöistä, sekä tue heitä hakemaan uusia ratkaisuja heidän pulmallisiksi kokemiinsa tilanteisiin.
 - Rohkaise vanhempia jakamaan tunteitaan toistensa ja muiden perheenjäsenten kanssa, ja siten etsimään itselleen tarvittavaa tukea
 - Auta tarvittaessa äitiä saamaan psykologista tai sosiaalista apua. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää masentuneisiin (epätoivoiset, toivottomat, välinpitämättömät,

tyhjäksi olonsa tuntevat) ja hyvin ahdistuneisiin äiteihin, joista tulisi keskustella työmenetelmäohjaajan tai jonkun mielenterveystyön ammattilaisen kanssa (konsultaatio).

IV. PERHEEN SUHTAUTUMINEN JA SEN ANTAMA TUKI

Miten lapsen syntymä on vaikuttanut muihin perheenne jäseniin?

Jos äiti on yksin: Miten puoliso / lapsen isä suhtautuu?

Miltä heistä tuntuu?

- Kun reaktiot / muutokset ovat myönteisiä – vahvasta myönteisyyttä.
- Jos reaktiot / muutokset ovat kielteisiä – rohkaise vanhempia puhumaan keskenään ja etsimään ratkaisua yhdessä (esim. lapsen hoidon, kotitöiden jakaminen, ajan varaaminen parisuhdetta varten).

Entä miten lapsenne ovat suhtautuneet?

- Laajenna tarpeen mukaan mustasukkaisuuteen, vahingoittamisen / vahingoittumisen pelkoon)

Entä isovanhemmat?

V. VANHEMPIEN LASTA KOSKEVAT HUOLENAIHEET

Miten lapsenne on kehittynyt?

Miten hän voi?

- Myönteinen näkemys – vahvasta vanhempien myönteisyyttä.
- Kielteinen näkemys – ilmaise halukkuutesi tutkia asiaa kysymällä:

Kertoisitteko lisää huolenaiheestanne?

- Anna sopivissa kohdin tietoa lapsen kehityksestä, mikä jo sinällään voi lievittää ahdistusta
- Jos äiti on yksin käynnillä, rohkaise häntä puhumaan huolistaan puolisonsa kanssa esim. seuraavasti:

Oletko jo puhunut asiasta puoliso / isän kanssa?

Mitä hän siitä ajattelee?

- Tue etsimään ratkaisuja yhdessä puolison kanssa

Miten puolisosi mielestä lapsenne hyvinvointia voidaan lisätä?

- Jos puolisoilla on ratkaisuehdotus - tue sitä.
- Jos ratkaisuehdotusta ei ole (tai jos puoliso ei tue äitiä) - rohkaise äitiä puhumaan asiasta sinun kanssasi ja tarvittaessa hakemaan apua sopivalta ulkopuoliselta taholta.

VI. VANHEMPIEN NÄKEMYS LAPSESTAAN

Millainen vauvanne on?

- Myönteinen näkemys lapsesta – tue sitä.
- Kielteinen näkemys - selvitä millaisia vaikeuksia vanhemmillä lapsen kanssa on. Voit kysyä:

Missä asioissa teillä on eniten vaikeuksia lapsenne kanssa?

- Tässä vaiheessa (0-3 kk) lapsi voi olla vanhempien mielestä vaikea, koska hänelle ei ole vielä syntynyt perusrytmiä nukkumiseen, syömiseen ja valveillaoloon, eikä vanhempien ja vauvan välinen viestintä ole vielä selkeää. Näitä asioita on hyvä tarkastella edellä olevan kysymyksen yhteydessä.
- **Erityistä huomiota tulee kiinnittää vanhempiin**, joilla on erityisen kielteinen näkemys vauvastaan. Keskustele näistä perheistä esim. työmenetelmäohjauksessa ja tarvittaessa järjestä perheelle ammattiapua (neuvolapsykologi, perheneuvola, mielenterveystoimisto, pikkulapsipsykiatrian yksikkö).

VII. ÄIDIN JA VAUVAN VUOROVAIKUTUS

Kuinka syötät vauvaasi?

Miten syöttäminen sujuu?

- Tue äidin ja vauvan läheisyyttä syötön aikana, vauvan pitäminen lähellä, katsekontakti ja äidin huomion kiinnittäminen vauvan imeminen-tauko käyttäytymiseen.

Kuinka usein imetät / syötät vauvaasi?

- Vauvan tarpeiden mukaan syöttäminen – vaihtelevat syöttöväliä.
- Vanhemman luoma syöttörytmi – syöttöjen aikataulutus

Miltä imettäminen / syöttäminen sinusta tuntuu?

Entä puolisosiasi?

- Jos syöttöön liittyy vaikeuksia - tutki mitä ratkaisuja äiti on ajatellut.

Kuinka vauva nukkuu?

- Kuinka pitkään, kuinka usein, minkälaista vauvan uni on jne.
- Jos nukkumiseen liittyy vaikeuksia - rohkaise äitiä kertomaan odotuksistaan ja tarvittaessa miettimään mahdollisia ratkaisuja.

Mitä ajattelet että voisit tehdä jotta vauva nukkuisi paremmin?

Oletko jo kokeillut jotakin?

- Tue äitiä etsimään ratkaisua puolisonsa ja muiden perheen jäsenten kanssa

Tunnistatko vauvasi itkusta milloin hän on nälkäinen?

Onko nälkäitku jotenkin erilainen?

- Tarvittaessa rohkaise äitiä kiinnittämään enemmän huomiota vauvan itkun eri merkityksiin (esim. itku yöllä) ja osoita äidille miten itkuun vastaamalla hän kertoo vauvalle ymmärtäneensä tämän viestin.

Olet varmaan huomannut, että vauvan itku merkitsee monia eri asioita, vastaamalla itkuun osoitat vauvallesi että olet ymmärtänyt häntä.

Jutteletko vauvallesi?

Kertoisitko siitä? (milloin, missä, miten)

Kuinka tärkeää se mielestäsi on?

VIII. ISÄN/TOISEN VANHEMMAN JA VAUVAN VUOROVAIKUTUS

Miltä imettäminen / syöttäminen sinusta tuntuu?

Entä puolisosiasi?

- Jos syöttöön liittyy vaikeuksia - tutki mitä ratkaisuja toinen vanhempi on ajatellut.

Kuinka vauva sinun mielestäsi nukkuu?

- Toisella vanhemmalla voi olla erilainen käsitys nukkumiseen liittyvistä asioista, esim. unen pituudesta, missä vauvan tulisi nukkua ym.

Mitä ajattelet, että voisit tehdä jotta vauva nukkuisi paremmin?

Oletko jo kokeillut jotakin?

- Tue isää/toista vanhempaa etsimään ratkaisua puolisonsa ja muiden perheen jäsenten kanssa
-

Tunnistatko vauvasi itkusta milloin hän on nälkäinen?

Onko nälkäitku jotenkin erilainen?

- Tarvittaessa rohkaise isää/toista vanhempaa kiinnittämään enemmän huomiota vauvan itkun eri merkityksiin (esim. itku yöllä) esim. kysymällä

Olet varmaan huomannut, että vauvan itku merkitsee monia eri asioita, vastaamalla itkuun osoitat vauvallesi että olet ymmärtänyt häntä.

Jutteletko vauvallesi?

Kertoisitko siitä? (milloin, missä, miten)

Kuinka tärkeää se mielestäsi on?

IX. VANHEMPIEN VOIMAVARAT VASTATA VAUVAN TARPEISIIN

Itkeekö vauvanne koskaan siten, että jommankumman tai molempien teistä olisi vaikea lohduttaa häntä tai saada häntä rauhoittumaan?

- Pyri saamaan yksityiskohtainen kuvaus tapahtumista esimerkiksi kysymällä.

Kertokaa minulle viime kerrasta.

Mitä silloin tapahtui?

Mitä teette, kun niin käy?

- Kysymysten tavoitteena on saada selville kykenevätkö vanhemmat sietämään lapsen pahanolon ja lievittämään sitä vai onko se heille liian vaikeaa (esim. vanhempi reagoi itkuun hämmentymällä, menemällä paniikkiin tai jättämällä lapsen huomiotta)
- Tutki ja keskustele vanhempien kanssa itkevää lasta rauhoittavista toimenpiteistä. On tärkeää, ettei vanhemmille tule tässä kohtaa tunnetta epäonnistumisesta – toiset vauvat todellakin itkevät paljon ja ovat vaikeita rauhoittaa (nk. fussy babies)
- Järjestä vanhemmille, jotka kertovat suhtautuvansa lapsen itkuun välinpitämättömästi tai avoimen hylkäävästi (esim. sanomalla ”vihaan häntä, kun hän itkee”) ammattiapua (neuvolapsykologi, perheneuvola, mielenterveystoimisto, pikkulapsipsykiatrian yksikkö).
- Jos vanhemman tai vanhempien on vaikea sietää lapsen pahaa oloa, rohkaise heitä hakemaan tukea toisiltaan, tai muilta läheisiltä aikuisilta esim kysymällä

Onko ketään joka voisi auttaa teitä siinä tilanteessa?

X. PERHEEN TALOUDELLINEN TILANNE JA YMPÄRISTÖ

Lapsen saamisella voi olla vaikutusta myös perheen talouteen, onko teillä huolta siitä, miten tulette selviytymään taloudellisesti?

Kun me tapasimme aiemmin, olitte/ette olleet huolissanne perheenne taloudellisesta tilanteesta. Entä nyt?

Entä asumiseen liittyen? Onko teillä asuntohuolia?

XI. ELÄMÄNTAPAHTUMAT

Onko elämässänne tapahtunut sellaisia asioita, jotka voisivat vaikuttaa teihin tai vauvaan?

Viimeksi kerroitte.....(esille tullut elämäntapahtuma), miltä teistä nyt tuntuu?

XII. LOPETUS

Onko vielä jotain, mitä haluaisitte mainita?

- On tärkeää lopettaa haastattelu myönteisellä ja lämpimällä tavalla, jossa esiin tulleet vaikeudet, huolet, mutta myös tuki ja mahdolliset ratkaisut tunnustetaan. Lyhyt yhteenveto on hyödyllinen. Yhteenvedon voi lopettaa johonkin aidosti vanhempien voimavaroja lisäävään kommenttiin.
- Lopuksi ilmaise valmiutesi jutella vanhempien kanssa uudelleen niistä asioista, joita käytiin läpi ja miettiä yhdessä vanhempien kanssa seuraavan keskustelun ajankohtaa.

Haastattelun aikana tarkkaile vanhempien ja vauvan välistä vuorovaikutusta.

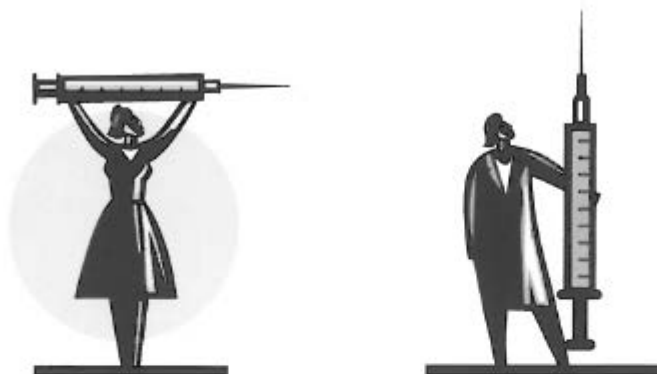
Huomiota tulisi kiinnittää seuraaviin seikkoihin:

Lapsen pitely	Kaukana itsestä	Lähellä
Äiti		
Isä/toinen vanhempi		
Katsekontakti	Kyllä	Puuttuu
Äiti		
Isä/toinen vanhempi		
Lapselle puhuminen	Kyllä	Puuttuu
Äiti		
Isä/toinen vanhempi		
Lapsesta nauttiminen	Kyllä	Puuttuu
Äiti		
Isä/toinen vanhempi		
Lapsen pahanolon sieto	Kyllä	Puuttuu
Äiti		
Isä/toinen vanhempi		
Lapsen viestien ymmärtäminen ja niihin vastaaminen	Kyllä	Puuttuu
Äiti		
Isä/toinen vanhempi		

2 kk	Rotavirusripuli	Rotavirus
3 kk	Aivokalvon- korvatulehdus, keuhkokuume, verenmyrkytys	Pneumokokkikonjugaatti (PCV)
3 kk	Rotavirusripuli	Rotavirus
3 kk	Kurkkumätä, jäykkäkouristus, hinkuyskä, polio ja Hib-taudit, (aivokalvontulehdus, kurkunkannentulehdus ja verenmyrkytys)	Viitosrokote (DTaP-IPV-Hib)
5 kk	Aivokalvon- ja korvatulehdus, keuhkokuume, verenmyrkytys	Pneumokokkikonjugaatti (PCV)
5 kk	Rotavirusripuli	Rotavirus
5 kk	Kurkkumätä, jäykkäkouristus, hinkuyskä, polio ja Hib-taudit, (aivokalvontulehdus, kurkunkannentulehdus ja verenmyrkytys)	Viitosrokote (DTaP-IPV-Hib)
12 kk	Aivokalvon- ja korvatulehdus, keuhkokuume, verenmyrkytys	Pneumokokkikonjugaatti (PCV)
12 kk	Kurkkumätä, jäykkäkouristus, hinkuyskä, polio ja Hib-taudit, (aivokalvontulehdus, kurkunkannentulehdus ja verenmyrkytys)	Viitosrokote (DTaP-IPV-Hib)
12-18 kk suositus 12 kk	Tuhkarokko, sikotauti, vihurirokko	MPR
6 - 35 kk	Kausi-influenssa (vuosittain)	Kausi-influenssa
4 v	Kurkkumätä, jäykkäkouristus, hinkuyskä, polio	DTaP-IPV
6 v	Tuhkarokko, sikotauti, vihurirokko	MPR
11-15 v tytöt 6-9. -lk	Kohdunkaulan syöpä	HPV
14 - 15 v	Kurkkumätä, jäykkäkouristus, hinkuyskä	dtap

TOIMINTAOHJE PISTOTAPATURMA- JA VERIALTISTUSTILANTEISIIN

VERITARTUNNALTA SUOJAUTUMINEN

- ✓ Tavanomaisia varotoimia noudattamalla, suojautuu veren välityksellä mahdollisesti tarttuvilta infektioilta.
- ✓ Hyvällä käsihygienialla, tarvittavien suojausten käytöllä ja oikeilla toimintatavoilla pyritään estämään pisto- ja viiltovahinkoja sekä verikontaminaatiota.
- ✓ Tavanomaiset varotoimet korostuvat, kun tiedetään potilaalla olevan HIV-infektio, B- tai C-hepatiitti.
- ✓ Potilaskertomuksen etusivulla, kohdassa *PITKÄAIKAISET DIAGNOOSIT* näkyy potilaan mahdollinen veriteitse tarttuva infektio.

Verialtistumisen välttäminen = tavanomaiset varotoimet

- ✓ Potilasta, jolla on veriteitse leviävä virusinfektio, ei tarvitse eristää. Yhden hengen huone on tarpeellinen vain, jos potilaalla on runsasta verenvuotoa, tai hän tahraa verellä tai verisillä eritteillä ympäristöään.
- ✓ Tavallisessa potilaan hoidossa ja tutkimisessa ei tarvita suojaimia, käsien desinfektio ennen ja jälkeen potilaskontaktin riittää.
- ✓ Suojaimien käytöllä pyritään estämään potilaan veren tai muun tartuntavaaralliseksi luokitellun materiaalin joutumista työntekijän kudoksiin tai limakalvoille tai edes terveelle iholle.
- ✓ Suojaimia käytetään toimenpiteiden mukaan
 - suojakäsineet puetaan aina, kun käsitellään verta tai muita kudospesiteitä, limakalvoja tai rikkiäistä ihoa sekä pistäviä ja viiltäviä välineitä
 - suojaesiliinaa / -takkia, suu-nenäsuojusta, silmäsuojusta ja hiussuojusta käytetään roiskevaaratilanteissa
- ✓ Ennen suojaimien pukemista ja suojaimien riisumisen jälkeen kädet desinfioidaan.
- ✓ Käytettyä neulaa ei hylsytetä eli laiteta takaisin neulansuojukseen eikä taiteta.
- ✓ Käytetään turvaruisukuja / -neuloja / -kanyyleja jos mahdollista.
- ✓ Käytettyä neulaa ei laiteta "tilapäisesti" potilaan pöydälle, vuoteelle, omaan taskuun tms, vaan se laitetaan suoraan särnäisjäteastiaan.
- ✓ Veri laitetaan sellaisenaan viemäriin.
- ✓ Runsaasti verta tai veristä eritettä sisältävä jäte pakataan erilliseen pussiin, joka laitetaan muun jätteen joukkoon.
- ✓ Runsaasti verta tai veristä eritettä sisältävä pyykki pakataan sulavaan pyykkipussiin / erilliseen pussiin, joka laitetaan muun pyykin joukkoon.
- ✓ Siivoustoimet tavanomaisesti, veri- ja eritetahrat puhdistetaan heti 500 ppm klooriliuoksella.

HENKILÖKUNNAN TYÖTURVALLISUUS PERUSTUU KAIKEN VEREN JA VERISEN MATERIAALIN HUOLELLISEEN KÄSITTELYYN JA KUNNIOITTAMISEEN.

TYÖNTEKIJÖIDEN TIEDOILLA, AMMATTITÄIDOLLA JA ASEENTEILLA VERESSÄÄN VIRUSTA KANTAVA POTILAS SAA YHTÄ HYVÄN HOIDON KUIN MUUTKIN POTILAAT

Versio: 1:5

Laatinut: infektioylikkääri Ulla Kaukonen, hygieniahoitaja Tuija Nurkkala

Hyväksynyt: infektioylikkääri Ulla Kaukonen, työterveyslääkäri Auli Hyvärinen

Riskialttiita toimintoja

- o leikkaustoiminta
- o injektoiden ja infuusioiden anto
- o verinäytteiden otto
- o instrumenttien jälkikäsittely ja huolto

Suosittelut toimet leikkauksissa, pientoimenpiteissä ja muissa hoitotoimissa, joihin liittyy veritartunnan vaara

Työympäristö

- o rauhallinen ilmapiiri
- o tarkistetaan työskentelytila, vältetään ahtaita paikkoja
- o laskutilaa välineille ja tarvikkeille (välipöytä)
- o särmäisjäteastia tukevalle alustalle
- o riittävä valaistus

Työtekniikka

- o kokenut toimenpiteen / hoitotoimen tekijä tai leikkausryhmä
- o hyvät ja tutut välineet ja tarvikkeet
- o ei teräviä instrumentteja kädestä käteen, vaan asetetaan välipöydälle
- o instrumenttien otto katsekontrollissa
- o haavan mekaaninen levittäjä henkilön sijasta
- o haavan sulkua ilman ompeluneulaa ja -lankaa, jos mahdollista
- o ompeluneulan käsittely instrumenttein
- o tähytysleikkaus, jos mahdollista
- o avustajat lähelle vain kutsusta
- o neuloja ei hylsytetä
- o neulat ja veitset käytön jälkeen suoraan särmäisjäteastiaan katsekontaktissa

Suojaimet

- o riittävä suojaus
- o valitaan lateksi / nitrili käsineet, mielellään kahdet päällekkäiset käsineet (kaksoiskäsineet, indikaattorikäsineet, alle mahdollisesti ohuet puuvillakäsineet)
- o suu-nenäsuojus, silmäsuojain, hiussuojus
- o nestettä läpäisemätön suojaesiliina tai – takki, hihasuojukset

Rokotus B-hepatiittia vastaan

- o työnantaja tarjoaa potilastyössä oleville mahdollisuuden maksuttomaan B-hepatiittirokotukseen
- o rokotussarjan saa työterveyshuollosta

Veren välityksellä tartunnanvaaralliseksi luokiteltava materiaali

- ✓ veri ja seerumi
- ✓ siemenneste
- ✓ vaginan erite
- ✓ nivelneste
- ✓ keuhkopussin neste
- ✓ sydänpussin neste
- ✓ vatsaontelon neste
- ✓ amnionneste
- ✓ selkäydinneste
- ✓ silmämäärin veriset muut nesteet ja eritteet

Eritteitä, joita ei katsota veren välityksellä tartunnanvaaralliseksi, mikäli ne eivät sisällä verta

- ✓ nenäeritteet
- ✓ yskökset
- ✓ sylki
- ✓ hiki
- ✓ kynneleet
- ✓ uloste
- ✓ virtsa
- ✓ oksennus

Näiden eritteiden välityksellä voivat muut mikrobit aiheuttaa infektioita, joten näiden käsittelyssä hyvä käsihygienia.

VERIALTISTUKSEN JÄLKEISET TOIMET

Veren välityksellä tapahtuvan virusinfektion tartunta on mahdollinen, jos henkilö altistuu verelle tai silmämääräisesti veriselle eritteelle tai nesteelle

- ✓ pistotapaturmassa; neula, veitsi tai muu terävä esine läpäisee ihon
- ✓ veren tai verisen eritteen roiskuessa haavaiselle tai ihottumaiselle iholle
- ✓ veren tai verisen eritteen roiskuessa limakalvolle (silmä, nenä, suu, nielu)
- ✓ ihmisen aiheuttamassa, ihoa rikkovassa puremavammassa

Altistuminen terveelle iholle ei aiheuta tartuntavaaraa.

Välitön ensiapu / altistuskohdan käsittely

- ✓ Altistuskohtaa huuhdellaan runsaalla vedellä.
- ✓ Pisto- / viiltovammassa vammakohdan annetaan vuotaa, mahdolliset vierasesineet poistetaan ja huuhdellaan. Vamma-alueesta ei pidä puristamalla pyrkiä saamaan tartuttavaa verta pois. Puristamalla veri tunkeutuu syvemmälle kudoksiin ja puristuksen aiheuttama tulehdusreaktio voi jopa lisätä tartunnan riskiä.
- ✓ Vauriokohtaan asetetaan kahden minuutin ajaksi alkoholipitoinen haude (yli 60 %).
- ✓ Limakalvoaltistuksessa huuhdellaan limakalvoa runsaalla vedellä tai keittosuolalla (silmää myös silmän huuhdeliuksella).

Arvioidaan veren välityksellä tarttuvan virusinfektion mahdollisuus

- ✓ Veren välityksellä tartuttavana tulee pitää vain henkilöä, jonka on osoitettu olevan viruksen kantaja tai jota kliinisten oireiden perusteella epäillään mikrobin verikantajaksi tai joka on varmuudella itse altistunut tartunnalle
- ✓ Veren lähteenä olevasta potilaasta määritetään heti S-HBsAg 1605, S-HCVAb 3815 ja S-HIVAgAb 4759, mikäli nämä eivät ole jo tiedossa.
- ✓ Tutkimusten suorittamisesta kerrotaan potilaalle. Mikäli potilas kieltäytyy tutkimuksista, vaikka kantajuutta epäillään, tilanteeseen suhtaudutaan kuin potilaalla olisi veren välityksellä tarttuva infektio.
- ✓ Potilaasta otettavien näytteiden tilauksesta huolehtii potilasta hoitava yksikkö.
- ✓ Laboratoriopyyntöihin laitetaan merkintä "Henkilökunnan verialtistustilanne", jolloin tutkimukset tehdään laboratoriossa kiireellisenä.

Yhteys välittömästi työterveyshuoltoon (opiskelijat opiskelijaterveydenhuoltoon) tai päivystysaikana päivystyspoliklinikalle.

Täytetään ILMOITUS VERITAPATURMASTA – lomake:

- o Intranet >> Toimintaohjeet >> Sairaalahygienia ja infektioiden ehkäisy >> Henkilökunnan terveydenhuolto >> Ilmoitus veritapaturmasta
http://intranet/web/files/ilmoituskaavake_veritapaturmasta.pdf

Lomake toimitetaan työterveyshuoltoon (opiskelijaterveydenhuoltoon) ja kopio jätetään työyksikköön.

Versio: 1:5

Laatinut: infektioylik lääkäri Ulla Kaukoniemi, hygienihoitaja Tuija Nurkkala

Hyväksynyt: infektioylik lääkäri Ulla Kaukoniemi, työterveyslääkäri Auli Hyvärinen

TYÖTERVEYSHUOLLON TOIMINTAOHJE VERIALTISTUKSESSA

NEULANPISTO TUNTEMATTOMASTA LÄHTEESTÄ (terävät esineet esim. jätteistä):

Veren kuivuminen esineiden pintaan vähentää huomattavasti veritartuntariskiä.

Altistuneeseen kohdistuvat toimenpiteet:

Kaikista: S-HCVAb 3815 ja S-HIVAgAb 3637 sekä P-ALAT 1026 (0, 3kk ja 6kk)

Lisäksi: HBV- rokottamaton: S-HBsAg 1605 ja S-HBcAb 1606 sekä annetaan rokotussarja ja vaste tutkitaan

HBV-rokotettu: jos vaste osoitettu riittäväksi
> Ei toimenpiteitä

jos vaste alle 10mIU/ml tai ei tutkittu
> lisärokote ja vaste tutkitaan

LÄHDEPOTILAAN TUTKIMUKSET OVAT NEGATIIVISET:

Mikäli altistuksen lähde ei ole HIV:n, HBV:n tai HCV:n kantaja, seurantanäytteitä altistuksen kohteesta ei tarvita

LÄHDEPOTILAS HEPATIITTI B-POSITIIVINEN:

Veren välityksellä tarttuvista taudeista vain hepatiitti B- infektioon on spesifinen ennaltaehkäisevä keino, **B-hepatiittirokote**:

Perusrokotukseen kuuluu kolme annosta, joista toinen annetaan kuukausi ja kolmas puoli vuotta ensimmäisen annoksen jälkeen. Rokotettavista 80-95% saa suojaavan vasta-ainetason kolmen rokotuskerran jälkeen. Hyvän vasteen takaamiseksi rokotetta ei tule antaa pakaraan vaan olkavarteen.

Perusrokotussarjan jälkeen, 6-8 viikkoa kolmannelta pistoksesta, rokotetulta mitataan S-HBsAb 1608. Jos vasta-aineiden taso on yli 10 mIU/ml, rokotus on onnistunut. Myöhemmin otettu vasta-ainemääritys ei enää kerro rokotussuojan tehosta. Nykyisen käsityksen mukaan onnistunut kolmen pistoksen perusrokotussuoja antaa elinikäisen suojan oireista tautia ja kroonista infektiota vastaa, joten perusterveillä tehosterokotuksia ei tarvita.

Rokottamaton altistunut:

Tutkitaan S-HBsAg 1605 ja S-HBcAb 1606

Altistuneelle annetaan hepatiitti B- immunoglobuliinia

HEPBQUIN ® 5 ml = 500 IU i.m. deltoideukseen tai ulomman

reisilihaksen etu- yläosaan 24 tunnin kuluessa päivystyspoliklinikalla.

Samalla tai viimeistään 7 päivän kuluessa aloitetaan työterveyshuollon toimesta neljän hepatiitti B- rokotuksen sarja (ajankohtina 0, 1kk, 2kk ja 12 kk), rokotevaste tutkitaan.

Rokote ja immunoglobuliini tulee antaa eri kohtiin lihaksistossa.

Rokotussarja kesken:

Nopeutetaan sarjaa ja annetaan neljäs rokote (0, 1, 2, 12kk)

Rokotevaste tutkitaan

HBV-rokotettu:

jos vaste on osoitettu riittäväksi > Ei toimenpiteitä

jos vaste on ollut alle 10mIU/ml >

Hepatiitti B- immunoglobuliinia HEPBQUIN ® 5 ml = 500 IU i.m.

sekä tehosterokote, rokotevaste tutkitaan

Rokote ja immunoglobuliini tulee antaa eri kohtiin lihaksistossa.

jos vastetta ei ole tutkittu >annetaan yksi tehosterokote

LÄHDEPOTILAS HEPATIITTI C-POSITIIVINEN:

Hepatiitti C- infektion torjuntaan ei ole toistaiseksi pystytty kehittämään raketetta.

Altistuneesta työntekijästä tutkitaan:

S-HCVAb 3815 ja P-ALAT 1026 (0, 3kk ja 6kk)

Jos ALAT ja HCVAb pysyvät normaaleina kuuteen kuukauteen asti, hepatiitti-C tartunta voidaan poissulkea. Jos ALAT nousee, altistunut on voinut saada HCV infektion. Mikäli ALAT nousee ja vasta-aineet ovat negatiiviset, voidaan tutkia S-HCVNho 4314 (PCR).

LÄHDEPOTILAALLA TODETTU AKUUTTI A-HEPATIITTI:

Taudin lyhyenä vireemisenä aikana on teoriassa myös veritartunnan riski

A-hepatiitti rokottamaton altistunut työntekijä:

Päivystyspoliklinikalta GAMMAQUIN 2ml im (immunoglobuliini)

Seuranta työterveyshuollossa 3kk ja 6kk S-HAVAb 3346

LÄHDEPOTILAS HIV-POSITIIVINEN:

Altistuneesta työntekijästä otetaan S-HIVAgAb 3637 (0-näyte, 3 kk:n ja 6 kk:n kuluttua tapaturmasta).

HIV-infektion todennäköisyyttä voidaan merkitsevästi vähentää altistuksen jälkeen annettavalla lääkehoidolla. Hoito tulisi aloittaa mahdollisimman nopeasti, mielellään alle 4 tunnissa, viimeistään kuitenkin 48 tunnin kuluessa altistuksesta. Lääkitys kestää neljä viikkoa. Lääkkeet tulee ottaa ehdottoman säännöllisesti ja ohjeiden mukaisesti. Altistuneen työntekijän on huolehdittava mahdollisen tartunnan leviämisen ehkäisystä 6 kk:n ajan altistuksesta.

Varmassa työperäisessä altistuksessa (potilas on HIV-positiivinen ja kyseessä selvä ihon läpäisy tai veristä eritettä roiskunut limakalvoille tai haavaan) altistuneelle työntekijälle aloitetaan profylaksialääkitys.

Profylaksian aloittamisesta päättää virka-aikana infektio lääkäri, mikäli tavoitettavissa puh 0400-210 411 ja päivystysaikana sisätautiklinikan takapäivystäjä puh. 0400 – 272 056.

Profylaksialääkitys 4 viikkoa:

TRUVADA ® 1 x 1 (säännöllisesti 24 tunnin välein ruoan kanssa)
KALETRA ® 2 x 2 (säännöllisesti 12 tunnin välein)

Profylaksiaan tarkoitettuja lääkkeitä aloitusannokset saa keskussairaalan päivystyspoliklinikalta.

Jatkoseuranta tapahtuu aina infektio poliklinikalla. Yhteydenotto heti ensimmäisenä arkena infektio lääkäriin.

Jos lähdepotilaalla on HIV-lääkitys, tulisi hänelle tehdä resistenssimääritys, mikäli hänen viruskopiomääränsä on > 1000 kopiota / ml (tutkimusnumero 0716).

Mikäli työntekijälle aloitetaan lääkehoito tulee hänestä ottaa Tvk, ALAT ja krea.

Anafylaksian hoito

- Adrenaliiniliuoksen käyttö
- Adrenaliinikynän käyttö
- Muu hoito ja seuranta

Anafylaksian ensihoito on adrenaliini. Anna adrenaliiniliuosta tai käytä adrenaliinikynää mahdollisimman nopeasti.

Mikäli oireet eivät helpota tai ne etenevät, anna **uusi annos 5-15 minuutin kuluttua**. Tilanteen vaatiessa adrenaliiniannos voidaan vielä uusia.

Adrenaliiniliuoksen 1 mg/ml käyttö

Eri-ikäisten adrenaliiniannoksia

Aikuisen annos	0,5 ml olkavarren lihakseen
Yli 50 kg lapsen annos	0,5 ml olkavarren lihakseen.
Lapsen annos	0,01 mg/kg olkavarren lihakseen.

Rokotetun painon mukainen adrenaliiniannos

Rokotetun paino	Adrenaliiniannos, vahvuus on 1 mg/ml
5 kg	0,05 ml
10 kg	0,10 ml
15 kg	0,15 ml
20 kg	0,20 ml
25 kg	0,25 ml
30 kg	0,30 ml
35 kg	0,35 ml
40 kg	0,40 ml
45 kg	0,45 ml
50 kg	0,50 ml

Adrenaalikynän käyttö

Adrenaliini on pakattu kerta-annoksena annettavaan injektioikynään. Pakkauksessa on käyttöohjeet, joihin kannattaa tutustua etukäteen.

Alle 10 kg painavien lasten anafylaksian hoidossa käytetään adrenaliiniliuosta - ei injektiokynää.

Lasten injektiokynän kerta-annoksessa on 0,15 mg ja aikuisten injektiokynässä 0,3 mg adrenaliinia.

- Käytä lasten injektiokynää 10-30 kg painoisille.
- Käytä aikuisten injektiokynää yli 30 kg painaville.
- Harkitse yli 50 kg painavalle koon mukaan kahta 0,3 mg annosta kerralla.

Muu hoito ja seuranta

1. Anna **antihistamiiniä** suosituksen mukainen annos.
2. Jos rokotettavalla on hengitysvaikeutta, aseta hänet **tuettuun istuma-asentoon**.
3. Anna **hengitysteitä avaavaa lääkettä**, inhaloitavaa salbutamolla, mikäli sitä on saatavilla.
4. Jos rokotetulla on **huimausta tai verensyke on matala**, aseta hänet **makuuasentoon ja kohota alaraajoja**. Seuraa sydämen toimintaa, verenpainetta ja hengitystä.
5. Anna prednisolonia suun kautta. Kortikosteroidi voi vähentää myöhäisreaktioita.

Varsinaiset muut hoitotoimenpiteet kuten aukiolotippa, nesteytys ja suonensisäinen kortikosteroidihoito aloitetaan hoitovalmiuden mukaan joko rokotuspaikassa, ensihoidossa tai päivystyksessä.

Anafylaktinen reaktio vaatii aina riittävän pitkän jatkoseurannan, sillä oireet voivat uusia.

Päivitetty: 9.9.2014

LASTENNEUVOLAN MÄÄRÄAIKASTARCASTUSTEN OHJELMA

	0-6v aikaa	7-14 vk	14-4 vk	6-8 vk	3 kk	4 kk	5 kk	6 kk	8 kk	10 kk	12 kk	18 kk	2 v	3 v	4 v	5 v	6 v
Terveysthota- ja (m:n.) ¹⁾	50+ määrä ²⁾	60+ määrä ²⁾	60	60	60	60	60	60	60	0-30	60	60	60	60	60	60	60
Lääkäri (m:n.)				30		30			30		30			0-30		30	
Vanhempain- ryhmä/ryhmiä- neuvola ³⁾			x		x		x		x		x		x		x		
Neurologin kehitysarvio				x					x				x		x		(x)
Paino		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Pituus ja päänympäryys			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Näkö		x		x		x		x		(x)		x		(x)		x	(x)
Kuulo		x		x		x		x		x ¹⁾		x ¹⁾		x ¹⁾		x	(x)
Verenpaine																x...	...x
Puhheen kehitys	Jatkuva seuranta																
Psykososiaalinen seuranta ja tuki	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Terveys- neuvonta	Jatkuva																
Imeytyminen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Raviesimus						x											x
Suuri terveys	Liite 18																

¹⁾ Etäsuora suositellaan sovellettavaksi yksilöllisesti²⁾ Haastattelu³⁾ Soittajavirta⁴⁾ Paikallisen harkinnan mukaan
⁵⁾ Ikätaiteiden puhe-entousten ja ymmärtämisen arviointi

ETUSIVU LASTENNEUVOLAKÄSIKIRJA OHJEET JA TUKIMATERIAALI MENETELMÄT HYVINVOINTI JA TERVEYSTOTTUMUKSET RUOKATOTTUMUKSET
D-VITAMIINILISÄ

D-vitamiinilisä

Alle 2-vuotiaat

D-vitamiinivalmistetta annetaan kahden viikon iästä lähtien 10 µg (400 IU) vuorokaudessa ympäri vuoden riippumatta siitä, saako lapsi äidinmaitoa, äidinmaidonkorviketta, lasten erityisvalmistetta ja/tai vitamiinoitua lastenvelliä/puuroa tai muuta D-vitamiinoitua maitoa.

2-18-vuotiaat

D-vitamiinivalmistetta käytetään 7,5 µg (300 IU) vuorokaudessa ympäri vuoden. Vitamiinivalmisteen käyttö vitamiinoitujen maitovalmisteiden ja rasvojen ohella on turvallista, eikä liikasaannin riskiä tavanomaisessa ruokavaliossa ole.

Poikkeuksena ovat erittäin runsaasti vitamiinoitua tuotteita kuten maitovalmisteet, joissa on D-vitamiinia 2 µg /100 ml. Niiden säännöllinen erittäin runsas käyttö saattaa johtaa liian runsaaseen D-vitamiinin saantiin.

Raskaana olevat ja imettävät naiset

D-vitamiinivalmistetta käytetään 10 µg (400 IU) vuorokaudessa ympäri vuoden.

D-vitamiinivalmisteen muoto

D-vitamiinivalmisteenä suositellaan ensisijaisesti D3 -muotoa, joka on ihmisen elimistölle luontainen D-vitamiinimuoto ja on teholtaan parempi kuin D2 -vitamiini. D3 -vitamiini eristetään lampaan villasta, kun taas D2 -muotoa saadaan UV-säteilytetystä hiivasta.

Uusi suositus korvaa entisen sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2003 antaman suosituksen lasten, nuorten ja raskaana olevien sekä imettävien äitien osalta.

Päivitetty: 27.8.2014

VAUVAPERHEEN ARJEN VOIMAVARAT

Hyvä äiti ja isä

Vauvaperheen elämään sisältyy monenlaisia ilonaiheita, mutta välillä arki voi olla melko rankkaa. Vanhemmat voivat hyötyä siitä, että he joskus kiireenkin lomassa pysähtyvät pohtimaan omaa elämäänsä ja keskustelemaan siitä yhdessä. Tästä hyötyvät yleensä myös lapset ja näin koko perhe.

Tähän lomakkeeseen on koottu vauvaperheille keskeisiä asioita, jotka voivat olla perheelle voiman lähteitä tai arkea kuormittavia. Lomakkeen avulla voit tarkastella tekijöitä, jotka sinun tai perheesi elämässä tällä hetkellä **antavat voimia** (lomakkeen vaihtoehdot täysin tai osittain samaa mieltä) tai **kuormittavat arkea** (täysin tai osittain eri mieltä). Tunnistaessasi näitä tekijöitä sinun on helpompi miettiä mahdollisesti tarvittavia muutoksia suhtautumis- ja toimintatavoissasi. Halutessasi voit keskustella perheesi voimavaroista myös neuvolassa. Mikäli olet yksinhuoltaja, täytä lomake soveltuvin osin.

Rengasta joka kohdassa neljästä vaihtoehdosta yksi, joka vastaa parhaiten elämäntilannettasi.

Lomakkeen täytti: Äiti ___ Isä ___ Äiti ja isä yhdessä ___ (Äidille merkintä X ja isälle O)

Lapsen ikä: _____ kuukautta

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
Vauvan syntymän jälkeinen uusi elämäntilanne				
Olen kyennyt riittävästi työstämään raskauteen ja synnytykseen liittyviä asioita.....	1	2	3	4
Olen saanut riittävästi tietoa synnytyksen jälkeisestä masennuksesta	1	2	3	4
Olen osannut varautua vauvan tuomiin elämänmuutoksiin	1	2	3	4
Otamme vauvan tarpeet huomioon perheemme ajankäytössä..	1	2	3	4
Työn ja perhe-elämän yhdistäminen sujuu vaivattomasti	1	2	3	4
Kotimme sopii lapsiperheelle	1	2	3	4
Asuinympäristömme on lapsiystävällinen ja turvallinen	1	2	3	4
Vanhemmuus ja vauvan hoito				
Minulla on riittävästi aikaa olla vauvan kanssa	1	2	3	4
Minun on yleensä helppoa ymmärtää vauvan tarpeita	1	2	3	4
Uskallan käsitellä vauvaa kohtaan tuntemiani kielteisiä tunteita.....	1	2	3	4
Vauvan luonne/temperamentti vastaa odotuksiani	1	2	3	4
Tietoni vanhemmuudesta ovat riittävät	1	2	3	4
Minulla on monia mukavia hetkiä vauvan kanssa	1	2	3	4
Osaan hoitaa vauvaani	1	2	3	4
Imetys sujuu odotetusti	1	2	3	4
Pystyn käsittelemään epävarmuuden tunteitani	1	2	3	4
Vanhemmuus on odotusteni mukaista	1	2	3	4
Tunnen olevani riittävän hyvä vanhempi	1	2	3	4
Tunnistan itsessäni asioita, joissa voisin kehittyä vanhempana	1	2	3	4
Voin tarvittaessa keskustella omien vanhempieni kanssa vanhemmuudesta	1	2	3	4
Parisuhde				
Välillämme on hyvä keskusteluyhteys	1	2	3	4
Meillä on riittävästi yhteistä aikaa	1	2	3	4
Suhteemme on läheinen	1	2	3	4
Pystymme keskustelemaan seksuaalielämästämme	1	2	3	4
Osaamme riidellä ja sopia	1	2	3	4
Osoitamme toisillemme hellyyttä	1	2	3	4
Olen tyytyväinen parisuhteeseeni	1	2	3	4
Kotityöt jaetaan perheessämme oikeudenmukaisesti	1	2	3	4
Vuorottelemme aika ajoin vauvan hoidossa	1	2	3	4
Pyrimme tekemään mukavia asioita yhdessä	1	2	3	4

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
Perheen tukiverkosto				
Saamme tarvittaessa apua isovanhemmilta	1	2	3	4
Meillä on apua antavia naapureita tai tuttavii	1	2	3	4
Tarvitessani saan tukea läheiseltä henkilöltä	1	2	3	4
Saamme tukea muilta lapsiperheiltä	1	2	3	4
Meidän on mahdollista saada lastenhoitoapua	1	2	3	4
Paikkakunnallamme on riittävästi lapsiperheille tarkoitettuja palveluja	1	2	3	4
Perheen terveys ja elämäntavat				
Vanhempien terveys on hyvä	1	2	3	4
Huolehdimme terveydestämme	1	2	3	4
Kenelläkään ei ole huolta aiheuttavaa sairautta tai vammaa ..	1	2	3	4
Perheenjäsenet ovat enimmäkseen hyvällä tuulella	1	2	3	4
Perheemme elämäntavat virkistävät meitä	1	2	3	4
Kenenkään perheenjäsenen päihteiden käyttö ei aiheuta huolta.....	1	2	3	4
Tunnen itseni useimmiten virkeäksi	1	2	3	4
Minulla on mieluinen harrastus	1	2	3	4
Meillä on riittävästi perheen yhteistä aikaa	1	2	3	4
Nukun riittävästi	1	2	3	4
Perheellämme on huumorintajua	1	2	3	4
Perheen tulevaisuudennäkymät				
Perheemme taloudellinen tilanne on turvattu	1	2	3	4
Perheessämme ei ole pelkoa työttömyydestä	1	2	3	4
Perheemme tulevaisuudennäkymät ovat valoisa	1	2	3	4
Hengelliset tai henkiset asiat antavat meille voimaa.....	1	2	3	4
Meillä on riittävät voimavarat selvittää tässä elämäntilanteessa	1	2	3	4

Mitkä muut tekijät antavat perheelle voimia?

Mitkä muut tekijät kuormittavat perhettä?

Lomakkeen käyttöoikeus pyydettyä Tuovi Hakulinen-Viitaselta, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, PL 30, FI-00271 Helsinki, tuovi.hakulinen-viitanen@thl.fi

LOMAKE PARISUHDEVÄKIVALLAN SEULONTAAN ÄITIYS- JA LASTENNEUVOLASSA

Kysymykset esitetään raskaana oleville naisille viimeistään raskauden kahden ensimmäisen kolmanneksen aikana ja äideille viimeistään nuorimman lapsen ollessa kuuden kuukauden ikäinen.

Esitä naiselle seuraavat kysymykset aina kahden kesken.

Kirjoita naisen kertoma vastaus ko tilaan tai ympyröi sopiva vaihtoehto.

1	Millaisena koet parisuhteesi?		
		Kyllä	Ei
2	Käyttäytykö kumppanisi joskus niin, että pelkää häntä?	1	2
3	Käyttäytykö kumppanisi sinua kohtaan halventavasti, nöyryyttävästi tai kontrolloivasti?	1	2
4	Onko nykyinen kumppanisi		
	Uhannut sinua väkivallalla (sis. myös uhkauksen käyttöä jotakin asetta/välinettä)?	1	2
	Tarttunut kiinni, repinyt, tönäissyt, läimäissyt tai potkaissut sinua?	1	2
	Käyttänyt muuta fyysistä väkivaltaa sinua kohtaan?	1	2
	Painostanut, pakottanut tai yrittänyt pakottaa sinua seksuaaliseen kanssakäymiseen?	1	2
5	Milloin nykyinen kumppanisi käyttäytyi väkivaltaisesti?		
	Viimeisen 12 kuukauden aikana	1	2
	Raskauden aikana	1	2
	Synnytyksen jälkeen	1	2
6	Onko nykyinen kumppanisi ollut väkivaltainen lastanne/lapsianne kohtaan?	1	2
7	Onko joku lapsistasi nähnyt tai kuullut, kun kumppanisi on käyttäytynyt väkivaltaisesti?	1	2
8	Millaista tukea/apua haluaisit tilanteeseesi?		

VANHEMPIEN LOMAKE 1v 6 kk TARKASTUKSEEN

Tervetuloa lapsenne laajaan terveystarkastukseen. Täyttäkää tämä lomake kotona valmiiksi. Lomakkeen pohjalta keskustellaan neuvolakäynnillä. Molempien vanhempien läsnäolo terveystarkastuksessa on toivottavaa.

Lapsen nimi:	
Syntymäaika:	
Päivähoitopaikka:	
Neuvola / terveydenhoitaja:	

Motoriikka ja hienomotoriikka:

	Kyllä	Ei
Kiipeilee		
Juoksee		
Kyykistyy poimimaan tavaraa lattialta kaatumatta		
Potkii ja heittää palloa		
Rakentaa 2-4 palikan tornin		
Poimii sormilla pieniä esineitä		
Tapaturma-altis		
Varovainen liikkumaan		

Syöminen:

	Kyllä	Ei
Syö itse lusikalla		
Syö autettuna		
Juo mukista ruokaillessa		
Juo tuttipullosta		
Syökö koko perhe samaa ruokaa ?		
Onko lapsella ruokarajoitteita ?		

Kerro perheen ruokailutavoista:

--

Siisteys:

	Kyllä	Ei
Harjoitteleeko lapsi potalla käymistä		

Nukkuminen:

	Kyllä	Ei
Nukkuuko lapsi päiväunet ?		
Nukahtaako lapsi helposti päivä-/yöunille ?		
Heräileekö lapsi öisin ?		

Kerro perheen nukkumisjärjestelyistä:**Pukeminen ja riisuminen:****Onko lapsi kiinnostunut pukemisesta ja riisumisesta ?****Puhe:**

	Kyllä	Ei
Ymmärtääkö lapsi puhetta ?		
Matkiiko lapsi puhetta ?		
Puhuuko lapsi ymmärrettäviä sanoja ?		
Ymmärtääkö lapsi lyhyitä ohjeita ?		

Vuorovaikutus ja tunne-elämä:

	Kyllä	Ei
Leikitkö lapsesi kanssa ?		
Luetteko yhdessä kirjoja ?		
Tutkitteko kirjoja yhdessä ?		
Hakeeko lapsi lohtua vanhemmilta ?		
Onko eroaminen vanhemmista helppoa ?		
Saako lapsi osallistua kotitöihin ?		

Mitä teette yhdessä lapsen kanssa kotona ?

Miten ratkaisette "minä itse" - tilanteet ?

Kuvaile lastasi

Huolestuttaako jokin lapsessasi ?

Mikä lapsessasi erityisesti ilahduttaa ?

Tupakoidaanko perheessänne ? _____

Millaista alkoholinkäyttö on perheessänne ? Tee Audit -kysely
www.paihdelinkki.fi/testaa/audit.

Audit pisteet: äiti: _____ isä: _____ muu aikuinen: _____

Haluaisitko keskustella erityisesti jostakin asiasta ?

Tiedot antoi / antoivat:

Sosiaali- ja
terveyspalvelukeskus

terveydenhoitaja _____

päiväys _____

HYVÄT 4-VUOTIAAN VANHEMMAT

Tervetuloa lapsenne laajaan terveystarkastukseen, joka sisältää terveydenhoitajan- ja lääkärintarkastuksen.

Laajoissa terveystarkastuksissa huomioidaan koko perheen terveyttä ja hyvinvointia. Mitkä asiat ovat perheessänne hyvin ja vahvistavat teidän hyvinvointianne, ja mitkä taas kuormittavat sitä. Vastaanotolla voimme keskittyä juuri teitä askarruttaviin asioihin ja pohtia yhdessä, mitä teille kuuluu.

Toivomme, että valmistaudutte neuvolakäyntiin täyttämällä mukana olevat lomakkeet. Toivottavasti pääsette molemmat neuvolakäynneille mukaan.

Jos lapsenne on päivähoitossa, niin varatkaa hyvissä ajoin ennen terveydenhoitajan tarkastusta aika ns. VASU-keskusteluun, jotta lapsen vahvuudet ja mahdolliset vaikeudet arjen toiminnoissa päiväkodin näkökulmasta saadaan kokonaisarvioon mukaan.

Liitteet: Diabeteskysely (2 kpl)
Audit-kysely (2 kpl)

Terveydenhoitajan tarkastus :

____. ____ . ____ klo _____

Lääkärintarkastus :

____. ____ . ____ klo _____

VANHEMPIEN LOMAKE 4 v TARKASTUKSEEN

Lapsen nimi:	
Syntymäaika:	
Neuvola:	
Terveystenhoitaja:	

Liikunnalliset taidot:

	Kyllä	Ei
Kävelee sujuvasti		
Juoksee sujuvasti		
Hiihtää / luistelee		
Ui apuvälineiden kanssa		
Pelkääkö lapsi vettä ?		
Pyöriilee apupyörien kanssa		
Pyöriilee ilman apupyöriä		
Liikkuuko lapsi mielellään ?		
Onko lapsi arka liikkumaan ?		
Tapaturma-altis		

Kädentaidot:

	Kyllä	Ei
Onko kätsiisyys vakiintunut ?		
Vaihtaa kättä piirtäessään		
Onko lapsi kiinnostunut piirtämisestä ?		
Onko lapsi kiinnostunut palapeleistä ?		
Rakentaako lapsi mielellään legoilla, palikoilla ?		
Onko lapsi kiinnostunut saksilla leikkaamisesta ?		
Riisuuko lapsi vaatteensa itse ?		
Pukeeko lapsi pääsääntöisesti itse ?		

Syöminen:

	Kyllä	Ei
Käyttääkö lapsi itsenäisesti ruokailuvälineitä ?		
Syökö lapsi monipuolisesti ?		
Syökö lapsi siististi ?		
Noudattaako lapsi sovittuja ruokailutapoja ?		

Siisteys:

Käykö lapsi omatoimisesti WC:ssä ? Onko lapsella kastelua ?

Sosiaaliset taidot / vuorovaikutustaidot:

	Kyllä	Ei
Suhtautuu aikuisiin luottavaisesti		
Toimiiko lapsi sovittujen sääntöjen mukaan ?		
Onko uusissa tilanteissa pelokas ja aikuisiin takertuva ?		
Leikkiikö toisten lasten kanssa ja hakeutuu oma-aloitteisesti toisten seuraan ?		
Osaako lapsi leikkiä yksin, löytääkö itsenäisesti tekemistä ?		
Tappeleeko muiden lasten kanssa tai kiusaako muita ?		
Osaako ratkaista erimielisyyksiä positiivisin keinoin, esim. sovittelemalla, vuorottelemalla.		
Jää ilman vanhempia tuttuun paikkaan hoitoon		
Kestääkö pettymyksiä ja osaako hillitä kiukkuaan ?		
Vaativatko uudet asiat pitkän valmistelun ?		

Kuinka usein lapsi tapaa ikäisiään lapsia ? Missä ?

Leikkiminen:

	Kyllä	Ei
Leikkiikö lapsi roolileikkejä, esim. kauppa ?		
Leikkiikö lapsi yhteisleikkejä toisten ikäistensä lasten kanssa ?		
Auttaako lapsi kehoittaessa toisia lapsia ?		
Vuorotteleeko lapsi leikkivälineiden käytössä joustavasti toisten lasten kanssa ?		

Kielelliset taidot:

	Kyllä	Ei
Ymmärtääkö lapsi tavanomaisia kehotuksia ?		
Osaako lapsi kertoa päivän tapahtumista ?		
Saavatko vieraat selvää lapsen puheesta ?		
Änkyttääkö lapsi ?		

Kuvaile lastasi (luonne, ominaisuuksia, temperamentti)

Mikä lapsessasi erityisesti ilahduttaa ?

Huolestuttaako jokin lapsessasi ?

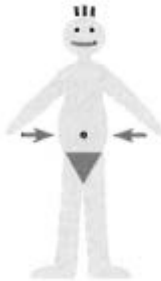
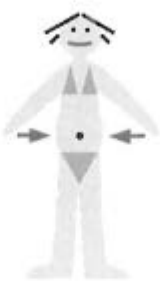
Montako tuntia päivässä lapsesi käyttää TV:n, tietokoneen tai pelikonsolin ääressä ? Mitä ohjelmia lapsi katsoo ?

Ovatko perheen kasvatustavat yhdenmukaiset ? Keskustellaanko perheessänne kasvatustavoista ?

Onko perheessänne tapahtunut muutoksia tai onko perheessänne aikuisilla huolia, jotka voivat vaikuttaa lapseen ? (esim, sairaus, ero, päihteiden käyttö, väkivalta, muutto, talousasiat)

Tiedot antoi / antoivat:

Tyypin 2 diabeteksen sairastumisriskin arviointilomake

- **1. Ikä**
☐ Alle 45 v.	(0 p.)
☐ 45–54 v.	(2 p.)
☐ 55–64 v.	(3 p.)
☐ Yli 64 v.	(4 p.)
- **2. Painoindeksi**
(Laske oma painoindeksisi.
Laskuohje seuraavalla sivulla)
☐ Alle 25 kg/m ²	(0 p.)
☐ 25–30 kg/m ²	(1 p.)
☐ Yli 30 kg/m ²	(3 p.)
- **3. Vyötärön ympärysmittuna kylkiluiden alapuolelta (yleensä navan kohdalta)**
MIEHET		NAISET	
☐ Alle 94 cm	Alle 80 cm	(0 p.)	
☐ 94–102 cm	80–88 cm	(3 p.)	
☐ Yli 102 cm	Yli 88 cm	(4 p.)	
-

- **4. Sisältyykö jokaiseen päivääsi yleensä vähintään puoli tuntia liikuntaa työssä ja/tai vapaa-ajalla ns. arkiliikunta mukaan lukien?**
☐ Kyllä	(0 p.)
☐ Ei	(2 p.)
- **5. Kuinka usein syöt kasviksia, hedelmiä tai marjoja?**
☐ Päivittäin	(0 p.)
☐ Harvemmin kuin joka päivä	(1 p.)
- **6. Oletko koskaan käyttänyt säännöllisesti verenpainelääkkeitä?**
☐ En	(0 p.)
☐ Kyllä	(2 p.)
- **7. Onko verensokerisi joskus todettu olevan koholla (esim. terveystarkastuksessa, jonkin sairauden yhteydessä, raskauden aikana)?**
☐ Ei	(0 p.)
☐ Kyllä	(5 p.)
- **8. Onko perheenjäsenilläsi tai sukulaisillasi todettu diabetesta (tyypin 1 tai 2 diabetesta)?**
☐ Ei	(0 p.)
☐ Kyllä: isovanhemmilla, vanhempien sisaruksilla tai serkuilla (mutta ei omilla vanhemmilla, sisaruksilla tai lapsilla)	(3 p.)
☐ Kyllä: vanhemmilla, sisaruksilla tai omilla lapsilla	(5 p.)

Riskipisteitä yhteensä

Riski sairastua tyypin 2 diabetekseen kymmenen vuoden kuluessa on

alle 7 Pieni: arviolta yksi sadasta sairastuu

7–11 Jonkin verran lisääntynyt: arviolta yksi 25:stä sairastuu

12–14 Kohtalainen: arviolta joka kuudes sairastuu

15–20 Suuri: arviolta joka kolmas sairastuu

ylli 20 Hyvin suuri: arviolta puolet sairastuu

MITÄ VOIT TEHDÄ SAIRASTUMISRISKIN PIENENTÄMISEKSI?

Et voi vaikuttaa ikääsi, etkä perinnölliseen alttiuteen. Sen sijaan muut diabetekselle altistavat tekijät – liika-paino, vatsakkuus, vähäinen liikunta, ruokatottumukset ja tupakointi – ovat omia valintojasi. Elämäntapoihisi liittyvillä valinnoilla voit joko kokonaan ehkäistä tai ainakin siirtää tyyppiin 2 diabetesta mahdollisimman myöhäisiin vuosiin.

Jos suvussasi on diabetesta, ole erityisen tarkka siinä, että painosi ei pääse vuosien mittaan nousemaan. Erityisesti vyötärönmitan kasvaminen merkitsee riskin lisääntymistä. Koh-tuullinen ja säännöllinen liikunta laskee diabetesariskin. Kiinnitä huomiota myös ruokavalioosi: nauti päivittäin runsaasti kuitupitoisia viljatuotteita ja kasviksia. Jätä pois ylimääräiset ko-

vat rasvat ja suosi pehmeitä kasviras-voja.

Tyyppiin 2 diabetes ei alkuvaiheessa yleensä aiheuta mitään oireita.

JOS SAIT TESTISSÄ 7–14 PISTETTÄ

● Sinun kannattaa pohtia liikunta- ja ruokatottumuksiasi ja kiinnittää huomiota painoosi estääksesi diabeteksen kehittymistä.

● Ota yhteyttä terveyskeskukseen tai työterveyshuoltoon saadaksesi lisäneuvoja.

JOS SAIT TESTISSÄ 15–20 PISTETTÄ

● Hakeudu terveyden- tai sairaan-hoitajan tai työterveyshoitajan vastaantolalle sairastumisriskisi tarkempaan arviointiin.

JOS SAIT TESTISSÄ YLI 20 PISTETTÄ

● Hakeudu ensi tilassa terveyden- tai sairaanhoitajan tai työterveys-hoitajan vastaanotolle verensokerin mittaukseen (sekä paastoarvo että sokerirasituksen tai aterian jälkeinen arvo) mahdollisen oireetto-man diabeteksen toteamiseksi.

Suomen Diabetesliitto julkaisi tyyppiin 2 diabeteksen riskitestin vuonna 2001. Testin ovat suunnitelleet professori Jaakko Tuomilehto Helsingin yliopistosta ja dosentti Jaana Lindström Terveyden ja hyvinvoinnin laitok-selta. Testi perustuu laajaan tutkimusaineistoon.

PAINOINDEKSI

Normaalipainon arvioinnissa käytetään painoindeksiä, joka lasketaan siten, että paino jaetaan pituuden neliöllä. Esimerkki: jos pi-tuutta on 165 cm ja painoa 70 kg, on painoindeksi 25,7 ($70 / (1,65 \times 1,65) = 25,7$).

Kun painoindeksi on 25–30, laihtuttamisesta on hyötystä, ja erityisesti kannattaa huolehtia, ettei paino ainakaan nouse. Kun painoindeksi on yli 30, lihavuuden terveydelliset haitat alkavat selvästi lisääntyä ja laihtuttaminen on tärkeää.

Painoindeksi- eli BMI-taulukko

Pituus (cm)	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	120	125	130	135	140	145	150	155	160	165	170	175	180	185	190	195	200	205	210	215	220	225	230	235	240	245	250	255	260	265	270	275	280	285	290	295	300	305	310	315	320	325	330	335	340	345	350	355	360	365	370	375	380	385	390	395	400	405	410	415	420	425	430	435	440	445	450	455	460	465	470	475	480	485	490	495	500	505	510	515	520	525	530	535	540	545	550	555	560	565	570	575	580	585	590	595	600	605	610	615	620	625	630	635	640	645	650	655	660	665	670	675	680	685	690	695	700	705	710	715	720	725	730	735	740	745	750	755	760	765	770	775	780	785	790	795	800	805	810	815	820	825	830	835	840	845	850	855	860	865	870	875	880	885	890	895	900	905	910	915	920	925	930	935	940	945	950	955	960	965	970	975	980	985	990	995	1000
100	14,7	15,7	16,7	17,7	18,7	19,7	20,7	21,7	22,7	23,7	24,7	25,7	26,7	27,7	28,7	29,7	30,7	31,7	32,7	33,7	34,7	35,7	36,7	37,7	38,7	39,7	40,7	41,7	42,7	43,7	44,7	45,7	46,7	47,7	48,7	49,7	50,7	51,7	52,7	53,7	54,7	55,7	56,7	57,7	58,7	59,7	60,7	61,7	62,7	63,7	64,7	65,7	66,7	67,7	68,7	69,7	70,7	71,7	72,7	73,7	74,7	75,7	76,7	77,7	78,7	79,7	80,7	81,7	82,7	83,7	84,7	85,7	86,7	87,7	88,7	89,7	90,7	91,7	92,7	93,7	94,7	95,7	96,7	97,7	98,7	99,7	100,7																																																																																																								
105	15,1	16,1	17,1	18,1	19,1	20,1	21,1	22,1	23,1	24,1	25,1	26,1	27,1	28,1	29,1	30,1	31,1	32,1	33,1	34,1	35,1	36,1	37,1	38,1	39,1	40,1	41,1	42,1	43,1	44,1	45,1	46,1	47,1	48,1	49,1	50,1	51,1	52,1	53,1	54,1	55,1	56,1	57,1	58,1	59,1	60,1	61,1	62,1	63,1	64,1	65,1	66,1	67,1	68,1	69,1	70,1	71,1	72,1	73,1	74,1	75,1	76,1	77,1	78,1	79,1	80,1	81,1	82,1	83,1	84,1	85,1	86,1	87,1	88,1	89,1	90,1	91,1	92,1	93,1	94,1	95,1	96,1	97,1	98,1	99,1	100,1																																																																																																									
110	15,5	16,5	17,5	18,5	19,5	20,5	21,5	22,5	23,5	24,5	25,5	26,5	27,5	28,5	29,5	30,5	31,5	32,5	33,5	34,5	35,5	36,5	37,5	38,5	39,5	40,5	41,5	42,5	43,5	44,5	45,5	46,5	47,5	48,5	49,5	50,5	51,5	52,5	53,5	54,5	55,5	56,5	57,5	58,5	59,5	60,5	61,5	62,5	63,5	64,5	65,5	66,5	67,5	68,5	69,5	70,5	71,5	72,5	73,5	74,5	75,5	76,5	77,5	78,5	79,5	80,5	81,5	82,5	83,5	84,5	85,5	86,5	87,5	88,5	89,5	90,5	91,5	92,5	93,5	94,5	95,5	96,5	97,5	98,5	99,5	100,5																																																																																																									
115	15,9	16,9	17,9	18,9	19,9	20,9	21,9	22,9	23,9	24,9	25,9	26,9	27,9	28,9	29,9	30,9	31,9	32,9	33,9	34,9	35,9	36,9	37,9	38,9	39,9	40,9	41,9	42,9	43,9	44,9	45,9	46,9	47,9	48,9	49,9	50,9	51,9	52,9	53,9	54,9	55,9	56,9	57,9	58,9	59,9	60,9	61,9	62,9	63,9	64,9	65,9	66,9	67,9	68,9	69,9	70,9	71,9	72,9	73,9	74,9	75,9	76,9	77,9	78,9	79,9	80,9	81,9	82,9	83,9	84,9	85,9	86,9	87,9	88,9	89,9	90,9	91,9	92,9	93,9	94,9	95,9	96,9	97,9	98,9	99,9	100,9																																																																																																									
120	16,3	17,3	18,3	19,3	20,3	21,3	22,3	23,3	24,3	25,3	26,3	27,3	28,3	29,3	30,3	31,3	32,3	33,3	34,3	35,3	36,3	37,3	38,3	39,3	40,3	41,3	42,3	43,3	44,3	45,3	46,3	47,3	48,3	49,3	50,3	51,3	52,3	53,3	54,3	55,3	56,3	57,3	58,3	59,3	60,3	61,3	62,3	63,3	64,3	65,3	66,3	67,3	68,3	69,3	70,3	71,3	72,3	73,3	74,3	75,3	76,3	77,3	78,3	79,3	80,3	81,3	82,3	83,3	84,3	85,3	86,3	87,3	88,3	89,3	90,3	91,3	92,3	93,3	94,3	95,3	96,3	97,3	98,3	99,3	100,3																																																																																																										
125	16,7	17,7	18,7	19,7	20,7	21,7	22,7	23,7	24,7	25,7	26,7	27,7	28,7	29,7	30,7	31,7	32,7	33,7	34,7	35,7	36,7	37,7	38,7	39,7	40,7	41,7	42,7	43,7	44,7	45,7	46,7	47,7	48,7	49,7	50,7	51,7	52,7	53,7	54,7	55,7	56,7	57,7	58,7	59,7	60,7	61,7	62,7	63,7	64,7	65,7	66,7	67,7	68,7	69,7	70,7	71,7	72,7	73,7	74,7	75,7	76,7	77,7	78,7	79,7	80,7	81,7	82,7	83,7	84,7	85,7	86,7	87,7	88,7	89,7	90,7	91,7	92,7	93,7	94,7	95,7	96,7	97,7	98,7	99,7	100,7																																																																																																										
130	17,1	18,1	19,1	20,1	21,1	22,1	23,1	24,1	25,1	26,1	27,1	28,1	29,1	30,1	31,1	32,1	33,1	34,1	35,1	36,1	37,1	38,1	39,1	40,1	41,1	42,1	43,1	44,1	45,1	46,1	47,1	48,1	49,1	50,1	51,1	52,1	53,1	54,1	55,1	56,1	57,1	58,1	59,1	60,1	61,1	62,1	63,1	64,1	65,1	66,1	67,1	68,1	69,1	70,1	71,1	72,1	73,1	74,1	75,1	76,1	77,1	78,1	79,1	80,1	81,1	82,1	83,1	84,1	85,1	86,1	87,1	88,1	89,1	90,1	91,1	92,1	93,1	94,1	95,1	96,1	97,1	98,1	99,1	100,1																																																																																																											
135	17,5	18,5	19,5	20,5	21,5	22,5	23,5	24,5	25,5	26,5	27,5	28,5	29,5	30,5	31,5	32,5	33,5	34,5	35,5	36,5	37,5	38,5	39,5	40,5	41,5	42,5	43,5	44,5	45,5	46,5	47,5	48,5	49,5	50,5	51,5	52,5	53,5	54,5	55,5	56,5	57,5	58,5	59,5	60,5	61,5	62,5	63,5	64,5	65,5	66,5	67,5	68,5	69,5	70,5	71,5	72,5	73,5	74,5	75,5	76,5	77,5	78,5	79,5	80,5	81,5	82,5	83,5	84,5	85,5	86,5	87,5	88,5	89,5	90,5	91,5	92,5	93,5	94,5	95,5	96,5	97,5	98,5	99,5	100,5																																																																																																											
140	17,9	18,9	19,9	20,9	21,9	22,9	23,9	24,9	25,9	26,9	27,9	28,9	29,9	30,9	31,9	32,9	33,9	34,9	35,9	36,9	37,9	38,9	39,9	40,9	41,9	42,9	43,9	44,9	45,9	46,9	47,9	48,9	49,9	50,9	51,9	52,9	53,9	54,9	55,9	56,9	57,9	58,9	59,9	60,9	61,9	62,9	63,9	64,9	65,9	66,9	67,9	68,9	69,9	70,9	71,9	72,9	73,9	74,9	75,9	76,9	77,9	78,9	79,9	80,9	81,9	82,9	83,9	84,9	85,9	86,9	87,9	88,9	89,9	90,9	91,9	92,9	93,9	94,9	95,9	96,9	97,9	98,9	99,9	100,9																																																																																																											
145	18,3	19,3	20,3	21,3	22,3	23,3	24,3	25,3	26,3	27,3	28,3	29,3	30,3	31,3	32,3	33,3	34,3	35,3	36,3	37,3	38,3	39,3	40,3	41,3	42,3	43,3	44,3	45,3	46,3	47,3	48,3	49,3	50,3	51,3	52,3	53,3	54,3	55,3	56,3	57,3	58,3	59,3	60,3	61,3	62,3	63,3	64,3	65,3	66,3	67,3	68,3	69,3	70,3	71,3	72,3	73,3	74,3	75,3	76,3	77,3	78,3	79,3	80,3	81,3	82,3	83,3	84,3	85,3	86,3	87,3	88,3	89,3	90,3	91,3	92,3	93,3	94,3	95,3	96,3	97,3	98,3	99,3	100,3																																																																																																												
150	18,7	19,7	20,7	21,7	22,7	23,7	24,7	25,7	26,7	27,7	28,7	29,7	30,7	31,7	32,7	33,7	34,7	35,7	36,7	37,7	38,7	39,7	40,7	41,7	42,7	43,7	44,7	45,7	46,7	47,7	48,7	49,7	50,7	51,7	52,7	53,7	54,7	55,7	56,7	57,7	58,7	59,7	60,7	61,7	62,7	63,7	64,7	65,7	66,7	67,7	68,7	69,7	70,7	71,7	72,7	73,7	74,7	75,7	76,7	77,7	78,7	79,7	80,7	81,7	82,7	83,7	84,7	85,7	86,7	87,7	88,7	89,7	90,7	91,7	92,7	93,7	94,7	95,7	96,7	97,7	98,7	99,7	100,7																																																																																																												
155	19,1	20,1	21,1	22,1	23,1	24,1	25,1	26,1	27,1	28,1	29,1	30,1	31,1	32,1	33,1	34,1	35,1	36,1	37,1	38,1	39,1	40,1	41,1	42,1	43,1	44,1	45,1	46,1	47,1	48,1	49,1	50,1	51,1	52,1	53,1	54,1	55,1	56,1	57,1	58,1	59,1	60,1	61,1	62,1	63,1	64,1	65,1	66,1	67,1	68,1	69,1	70,1	71,1	72,1	73,1	74,1	75,1	76,1	77,1	78,1	79,1	80,1	81,1	82,1	83,1	84,1	85,1	86,1	87,1	88,1	89,1	90,1																																																																																																																							

OHJEET TULKIN TILAAMISEEN

Kuten esitteen lopusta voitte huomata, on useita lakeja, jonka mukaan viranomaisen aloitteesta tulevassa asiassa **asiakkaalle on järjestettävä** tulkkaus, mikäli asiakas ei käytettävällä kielellä voi tulla ymmärretyksi tai hän ei voi itse ymmärtää käsiteltyjä asioita.

Myös **viranomaisen oikeusturvan** kannalta on erittäin tärkeää, että tulkkiä käytetään aina, kun asiakkaan kielitaidon vuoksi on mahdollisuus tulla väärinymmärretyksi (esim. hoitovirheasiat).

Viranomaisen on itse huolehdittava tulkkauksen ja kääntämisen järjestämisestä, ei asiakkaan tai hänen läheistensä. Sukulaisten, perheenjäsenten tai ystävien käyttäminen tulkkauksessa ei ole suotavaa.

TARVITTAVAT TIEDOT TULKIN TILAAMISEEN

1. Asiakkaan nimi
2. Asiakkaan käyttämä kieli (myös murre on tärkeä tietää)
3. Viranomaisen käyttämä kieli
4. Tulkkausajankohta (päivämäärä ja kellonaika sekä tulkkauksen kesto)
5. Tulkkiä käyttävän viranomaisen nimi
6. Tilaajan nimi sekä puhelinnumero
7. Tulkkausaihe (tällöin tulkki voi tutustua jo ennalta tarvittavaan sanastoon)
8. Tulkkauspaikka (tarkka osoite erityisen tärkeä silloin, kun tulkki on tulossa paikan päälle)
9. Mikäli tulkkaus tapahtuu paikan päällä, niin tulkkiä on tärkeä tiedottaa mahdollisista turvallisuusjärjestelmistä, kuten esim. ovien lukitukset, hälyttimet jne.
10. Laskutusosoite

Mikäli mahdollista, tilaa tulkki hyvissä ajoin.

KEMIN KAUPUNGIN SOPIMUSTULKIT:

Aye Aye Cho

puh: 040 867 8221

tulkkauskielet: karen, burma

Omar Sarif

puh: 0465406542

tulkkauskielet: somali

SUOSITTELEMAMME TULKKAUSPALVELU:

Polaris Kielipalvelu Oy (Tornio)

Puh: 044 7700700

Internet osoite: www.polariskielipalvelut.fi

tai suoraan tulkintilauskaavakkeelle [/www.polariskielipalvelut.fi/tilaa.php](http://www.polariskielipalvelut.fi/tilaa.php)

MUITA TULKKAUSPALVELUITA:

Min Min Soe Shwe

puh: 040 6793871

tulkkauskielet: karen, burma

Hehku pikatulkkipalvelu

Puh: 010 322 1950

Internet osoite: www.pikatulkki.fi

Pohjois-Suomen tulkkipalvelu (Oulu)

Puh: 08 5584 1856

Internet osoite: www.ouka.fi/tulkkipalvelu

Semantix

Puh: 010346 7520

Internet osoite: www.semantix.fi

YLEISESTI HUOMIOITAVIA ASIOITA TULKKAUKSESSA

1. Alussa kerrotaan asiakkaalle tulkkaukseen varattu aika, jolloin hän tietää kertoa tärkeimmät asiat varatussa ajassa.
2. Tulkille tulee antaa tarpeeksi taustatietoja, mikäli palataan aikaisemmin käsiteltyyn asiaan.
3. Vain lyhyet pätkät puhetta, jonka jälkeen tulkille annetaan mahdollisuus kääntää.
4. Annetaan tulkille tulkkausrauha, ei puhuta tulkin puheen päälle.
5. Rauhallisuus tulkkaustilanteessa.
6. Mikäli epäilee tulkkausta, kannattaa tarkentaa.
7. Lääkkeiden nimet selkeästi ja vain yksi lääke kerrallaan
8. Lääkemäärät selvästi ja selkeästi
9. Viranomaisten tulee välttää keskenään puhumista tulkkauksen aikana, koska tämä häiritsee tulkkausta.

10. Asiakkaalle on hyvä ilmoittaa, että hänen ei tarvitse käyttää suomen / ruotsin kieltä, kun tulkki on käytettävissä.
11. Tulkeilla on useasti kiireinen aikataulu, jonka vuoksi he eivät aina voi jäädä odottamaan, mikäli vastaanottoaika viivästyy. Huomioithan tämän vastaanottoaikaa varatessasi.

ERITYISESTI HUOMIOITAVIA ASIOITA PUHELINTULKKAUKSESSA

1. Asiakkaiden sekä viranomaisten sijoittelu kaiuttimen lähelle.
2. Kännykkä ja pöytäkaiutin eivät saa olla vierekkäin, koska ne ottavat häiriön toisistaan.
3. Häiriötekijät, kuten rapisevat paperit, napsuttelevat kynät ja muut sellaiset pois kaiuttimen vierestä.
4. Puhelimeen ei tarvitse huutaa, mikäli kuuluvuus on hyvä.
5. Alussa tulkille esittäytymismahdollisuus sekä lopussa hyvästeleminen

ERITYISESTI HUOMIOITAVIA ASIOITA PAIKALLAOLOTULKKAUKSESSA

1. Turvallisuusasiat kuntoon myös tulkille, kuten poistumistiet.
2. Kotikäynnille täytyy sopia paikka missä viranomainen ja tulkki tapaavat ennen tulkkauksen aloittamista. Tulkki ei saa mennä asiakkaan kotiin ennen viranomaista.

MUUTA:

Mikäli olet tyytymätön (tai erittäin tyytyväinen) tulkkaukseen, niin anna palaute mahdollisimman nopeasti tulkille tai tulkkaukspalvelulle, jolloin voidaan taata laadukkaat tulkkauksilanteet.

Tulkki tulkkaa ainoastaan puhutut asiat ja selventää tarvittaessa. Tulkki on tulkkauksväline, joka toistaa kaikki asiakkaan sanomat asiat. Älä unohda kohteliaisuutta tulkkia kohtaan, vaikka hän joutuukin toistamaan asiakkaan sanomia ikäviäkin asioita.

Epäselvissä laskutus- ja asiakasasioissa voit ottaa yhteyttä Kemin kaupungin pakolaistyöntekijöihin.

LAIT:

Hallintomenettelylaki (598/1982) 22 §

Viranomaisen on huolehdittava tulkitsemisesta, jos asianosainen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, ei osaa viranomaisessa kielilain (148/22) mukaan käytettävää kieltä taikka aisti- tai puhevien vuoksi ei voi tulla ymmärretyksi.

Eryisestä syytä viranomainen voi huolehtia tulkitsemisesta muussakin kuin 1 momentissa tarkoitettussa asiassa.

Laki hallintomenettelylain muuttamisesta (589/1996) 22 §

Viranomaisen on huolehdittava tulkitsemisesta ja kääntämisestä, jos asianosainen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, ei osaa viranomaisessa kielilain (148/22) mukaan käytettävää kieltä taikka aisti- tai puhevien vuoksi ei voi tulla ymmärretyksi.

Eryisestä syytä viranomainen voi huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä muussakin kuin 1 momentissa tarkoitettussa asiassa.

Viranomaisen on huolehdittava siitä, että muiden pohjoismaiden kansalaiset saavat sen käsiteltävissä asioissa tarvittavan tulkitsemis- ja käännösavun.

Hallintolainkäyttölaki (586/1996) 77 §

Viranomaisen on huolehdittava tulkitsemisesta ja kääntämisestä, jos henkilö ei osaa viranomaisessa kielilain (148/22) mukaan käytettävää kieltä taikka aisti- tai puhevien vuoksi ei voi tulla ymmärretyksi ja:

1) asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa sitä käsitelleen viranomaisen on tullut huolehtia tulkitsemisesta tai kääntämisestä hallintomenettelylain 22§:n 1 momentin tai muun säännöksen nojalla;

2) lainkäyttöasiaa käsittelevä viranomainen toimii ensi asteenä asiassa, joka on tullut vireille viranomaisen aloitteesta; tai

3) henkilöä kuullaan suullisesti.

Eryisestä syytä viranomainen voi huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä muussakin kuin 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa. Tulkkina tai kääntäjänä ei saa käyttää henkilöä, joka on sellaisessa suhteessa asianosaiseen tai asiaan, että hänen luotettavuutensa voi tästä syytä vaarantua.

Viranomaisen on huolehdittava siitä, että muiden pohjoismaiden kansalaiset saavat sen käsiteltävissä asioissa tarvittavan tulkitsemis- ja käännösavun.

Sosiaalihuoltolaki (710/1982) 39 §

Sosiaalihuoltoa toteutettaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä sosiaalihuollon asiakkaan omiin toivomuksiin ja mahdollisuuksiin osallistua häntä koskevan huollon suunnitteluun. Asiakasta on palveltava ja palveluja järjestettävä myös asiakkaan äidinkieli huomioon ottaen.

Esitutkintalaki (449/1987) 37 §

Esitutkintaviranomaisen on huolehdittava tulkitsemisesta, jos kuulusteltava ei osaa viranomaisessa kielilain (148/22) mukaan käytettävää kieltä taikka ei aisti- tai puhevien takia voi tulla ymmärretyksi.

Ulkomaalaislaki (378/1991) 68 §

Viranomaisen on huolehdittava tulkitsemisesta, jos ulkomaalainen turvapaikka-asiassa tai tämän lain mukaisessa asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, ei osaa viranomaisessa kielilain (148/22) mukaan käytettävää kieltä taikka aisti- tai puhevien vuoksi ei voi tulla ymmärretyksi.

Eryisestä syytä viranomainen voi huolehtia tulkitsemisesta muussakin kuin 1 momentissa tarkoitettussa tämän lain mukaisessa asiassa.

Ulkomaalaisella on oikeus saada häntä koskevasta päätöksestä tieto vieraalla kielellä siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Ulkomaalaisasetus (142/1994) 31 §

Ulkomaalaislain 68 §:ssä tarkoitettuna tietona päätöksestä pidetään päätöksen tulkitsemista päätöksen saajan äidinkielelle tai kielelle, jota päätöksen saajan voi kohtuudella olettaa ymmärtävän.

Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta (493/1999)

Turvapaikanhakijoiden vastaanottona järjestetään tilapäinen majoitus, toimeentulotuki, tulkkipalveluja ja muu välttämätön perustarpeiden turvaaminen sekä työ- ja opintotoimintaa. Vastaanoton muusta järjestämisestä voidaan säätää asetuksella.

Laki yleisestä oikeusavusta (104/1998) 2 § ja 18 §

2§

Yleiseen oikeusapuun kuuluu oikeudellinen neuvonta ja tarpeelliset toimenpiteet sekä avustaminen tuomioistuimessa siten kuin 6—8 §:ssä säädetään. Lisäksi valtio vastaa tarpeellisista tulkkaus- ja käännöskuluista sekä maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain (87/1973) 7—9 §:n mukaisista korvauksista ja kuluista.

18 §

Pääasian käsittelevä tuomioistuin määrää yksityiselle avustajalle, todistajalle ja tulkille valtion varoista maksettavan palkkion ja korvauksen sekä yleistä oikeusapua saaneelle maksettavat korvaukset hänen ennen yleisen oikeusavun myöntämistä mahdollisesti maksamistaan yleiseen oikeusapuun kuuluvista etuuksista.

Todistajalle tulevien korvausten määräämisestä sekä niiden ja muiden todistelukulustannusten suorittamisesta ja muutoksenhakemisesta korvauksen määrää koskevaan raikaisuun on voimassa, mitä tuomioistuimessa kuullulle todistajalle valtion varoista maksettavista korvauksista säädetään.

Johtava yleinen oikeusavustaja määrää avustajalle ja tulkille maksettavan korvauksen asioissa, joita ei käsitellä tuomioistuimessa.

Perusopetuslaki (628/1998) 31 §

Opetus ja sen edellyttämät oppikirjat ja muu oppimateriaali sekä työvälineet ja työaineet ovat oppilaalle maksuttomia. Vammaisella ja muulla erityistä tukea tarvitsevalle oppilaalle on lisäksi oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetus ja oppilashuoltopalvelut, erityiset apuvälineet sekä 39 §:n nojalla järjestettävät palvelut.

Ulkomaalaislaki (301/2004) 203 §

Tulkitseminen ja kääntäminen

Viranomaisen on huolehdittava tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos ulkomaalainen ei osaa kielilain (423/2003) mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi:

- 1) turvapaikkamenettelyssä käsiteltävässä asiassa;
- 2) käännättämistä tai maasta karkottamista koskevassa asiassa; taikka
- 3) asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta.

Viranomainen voi asian selvittämiseksi tai asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi huolehtia tulkitsemisesta tai kääntämisestä muussakin kuin 1 momentissa tarkoitetussa asiassa.

Hallintotuomioistuimen velvollisuudesta huolehtia tulkitsemisesta tai kääntämisestä säädetään hallintolainkäyttölaissa.

Viranomaisen tai tuomioistuimen velvollisuus huolehtia kääntämisestä tai tulkitsemisesta ei koske aineistos, joka ei vaikuta asian käsittelyyn.

Asianosaisella on oikeus saada häntä koskevasta päätöksestä tieto äidinkielellään tai kielellä, jota hänen perustellusti voidaan olettaa ymmärtävän. Tieto päätöksestä annetaan tulkitsemalla tai kääntämällä.

Hallintolaki (434/6.6.2003) 26 §

Tulkitseminen ja kääntäminen

Viranomaisen on järjestettävä tulkitseminen ja kääntäminen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, jos:

- 1) romani- tai viittomakieltä taikka muuta kieltä käyttävä asianosainen ei osaa viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä; tai
- 2) asianosainen ei vammaisuuden tai sairauden perusteella voi tulla ymmärretyksi.

Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän.

Asian selvittämiseksi tai asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi viranomainen voi huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä muussakin kuin 1 momentissa tarkoitetussa asiassa.

Suomen ja ruotsin kieltä käyttävän oikeudesta viranomaisen järjestämään tulkkauksen sekä käännökseen säädetään kieli-laissa (423/2003). Tulkitsemisesta ja kääntämisestä saamen kielelle on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Viranomaisen on myös huolehdittava siitä, että muiden pohjoismaiden kansalaiset saavat sen käsiteltävissä asioissa tarvittavan tulkitsemis- ja käännösavun.

Kieli-laiki (423/6.6.2003) 10 § ja 18 §

Yksityishenkilön kielelliset oikeudet viranomaisissa 10 §

Valtion viranomaisessa ja kaksikielisessä kunnallisessa viranomaisessa jokaisella on oikeus käyttää suomea tai ruotsia. Viranomaisen on lisäksi järjestettävä asiassa kuultavalle mahdollisuus tulla kuulluksi omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi.

Yksikielisessä kunnallisessa viranomaisessa käytetään kunnan kieltä, jollei viranomainen pyynnöstä toisin päätä tai jollei muualla laissa toisin säädetä. Jokaisella on kuitenkin oikeus käyttää omaa kieltään ja tulla kuulluksi omalla kielellään viranomaisen aloitteesta vireille tulevassa asiassa, joka välittömästi kohdistuu hänen tai hänen huollettavansa perusoikeuksiin tai joka koskee viranomaisen hänelle asettamaa velvoitetta.

Oikeus tulkkaukseen 18 §

Jos jollakulla on lain mukaan oikeus käyttää omaa kieltään, mutta viranomaisen kieli tai asian käsittelykieli on toinen, viranomaisen on järjestettävä maksuton tulkkaus, jollei se itse huolehdi tulkkauksesta tai jollei 2 momentista muuta johdu.

Asianosaisen, joka 15 ja 16 §:ssä tarkoitetussa asiassa haluaa tulkkausta, on huolehdittava tulkkauksesta itse ja omalla kustannuksellaan, jollei tuomioistuimien asian laadun huomioon ottaen päätä toisin.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/22.9.2000) 5 §

Asiakkaan oikeus saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista

Sosiaalihuollon henkilöstön on selvitettävä asiakkaalle hänen oikeutensa ja velvollisuutensa sekä erilaiset vaihtoehdot ja niiden vaikutukset samoin kuin muut seikat, joilla on merkitystä hänen asiassaan.

Selvitys on annettava siten, että asiakas riittävästi ymmärtää sen sisällön ja merkityksen.

Jos sosiaalihuollon henkilöstö ei hallitse asiakkaan käyttämää kieltä taikka asiakas ei aisti- tai puhevien tai muun syyn vuoksi voi tulla ymmärretyksi, on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava tulkitsemisesta ja tulkin hankkimisesta.

Jos on kysymys asiasta, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, on tulkitsemisesta ja kääntämisestä huolehdittava siten kuin hallintolain (434/2003) 26 §:ssä säädetään.

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/17.8.1992) 5 §

Potilaan tiedonsaantioikeus

Potilaalle on annettava selvitys hänen terveydentilastaan, hoidon merkityksestä, eri hoitovaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista sekä muista hänen hoitoonsa liittyvistä seikoista, joilla on merkitystä päätettäessä hänen hoitamisestaan. Selvitystä ei kuitenkaan tule antaa vastoin potilaan tahtoa tai silloin, kun on ilmeistä, että selvityksen antamisesta aiheutuisi vakavaa vaaraa potilaan hengelle tai terveydelle.

Terveydenhuollon ammattihenkilön on annettava selvitys siten, että potilas riittävästi ymmärtää sen sisällön. Jos terveydenhuollon ammattihenkilö ei osaa potilaan käyttämää kieltä taikka potilas ei aisti- tai puhevien vuoksi voi tulla ymmärretyksi, on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava tulkitsemisesta.

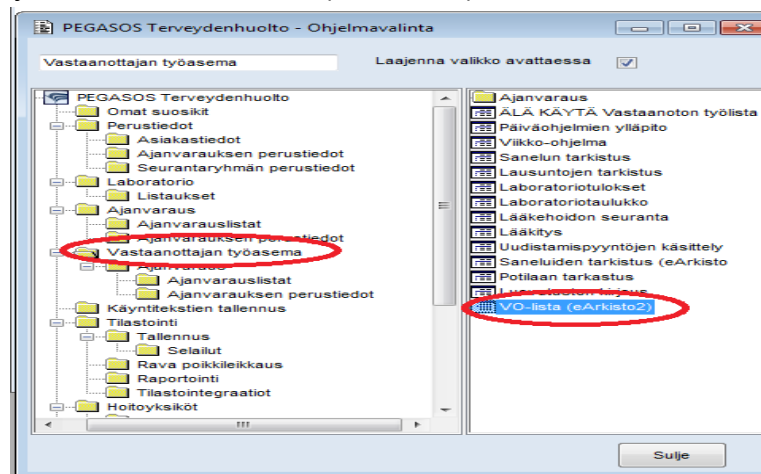
Potilaan oikeudesta tarkastaa häntä itseään koskevat potilasasiakirjoissa olevat tiedot on voimassa, mitä henkilölain (523/1999) 26–28 §:ssä säädetään. Potilaan oikeudesta tietojen saantiin on lisäksi voimassa, mitä siitä säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 11 ja 12 §: (30.6.2000/653).

Pegasos-ohjeistusta

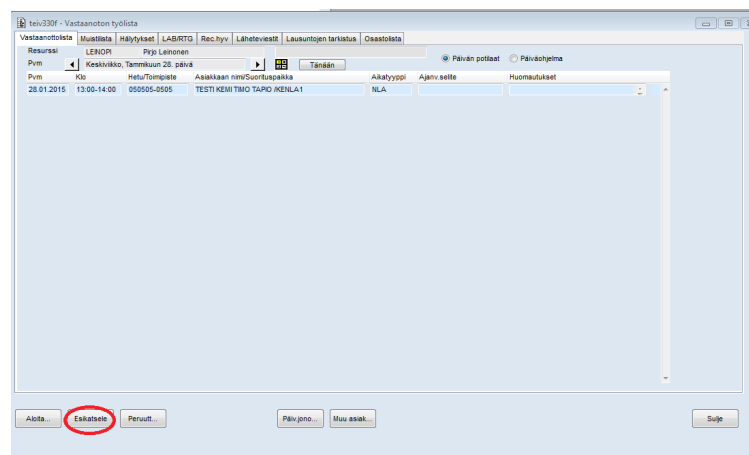
5.3.2015

1. Kirjaaminen ja tilastointi

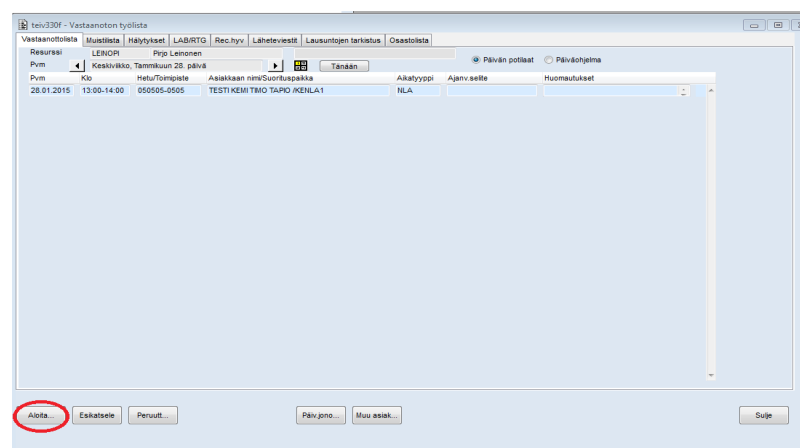
Vastaanottajan työasema -> VO-lista (eArkisto2)

Kun asiakas ei ole vielä saapunut, voit esikatselun kautta käydä katsomassa etukäteen potilastietoja. Kursori asiakkaan kohdalle -> Esikatsele

Kun asiakas on saapunut, kursori asiakkaan nimen kohdalle -> Aloita

Jos asiakkaalla on riskitietoja, niin ne tulevat ensin näkyviin. Valitse Kertomus, niin pääset potilaskertomussivulle.

Voit mennä kahta eri kautta lastenneuvolatietoihin

1. Kohdasta Lastenneuvola

2. Valitse tekstintallennus

Valitse tulotilanne ja oikealla olevista valikoista Hoidon syy.

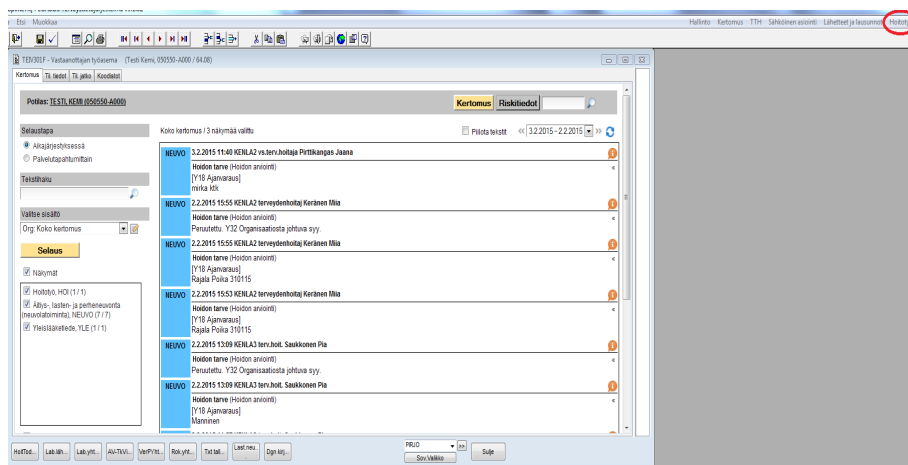
Näkymänä NEUVO (Äitiys-, lasten- ja perheneuvonta)

Huom! Tämän vaiheen voi tehdä myös sen jälkeen kun on ensin kirjannut asiat lastenneuvolaosioon.

Valitse hoidon syy A98

Kirjoita hoidon syy kohtaan minkä ikäisen lapsen terveystarkastuksesta on kyse.

Ylävalikosta oikealta valitaan Hoitotyö -> Lastenneuvola

Aukeaa lastenneuvolan perustietolomake. Ylävalikosta voi aukaista eri välilehdet.

Terveydenhoitolomakkeelle kirjoitetaan jokaisesta käynnistä tekstiä.

OK valikosta tehdyt merkinnät tallentuvat.

Virkistä merkkiä painamalla NEUVO näkymälle kirjoitettu teksti tulee näkyviin (harmaalla).

TEIV301F - Vastaanottajan työasema (Testi Kemi Timo Tapio, 050505-0505 / 109.08)

Potilas: TESTI, KEMI, TIMO, TAPIO (050505-0505)

Koko kertomus / 37 näkymää valittu

28.1.2015 12:44 KENLA1 terv.hoitaja Kuosmanen Marja-Liisa
Hoidon tarve (Hoidon arviointi)
Peruutettu. Y90 Tapahtuma peruutetaan (tekninen tarkoitus)

28.1.2015 12:43 KENLA1 terv.hoitaja Kuosmanen Marja-Liisa
Hoidon tarve (Hoidon arviointi)
Peruutettu. Y90 Tapahtuma peruutetaan (tekninen tarkoitus)

28.1.2015 10:23 KEVAST1 pääkäyttäjä Luukinen Hannele
Hoidon syy (Hoidon toteutus)

28.1.2015 10:22 KEVAST1 Erikoislääkäri Kärkkäinen Mari
Hoidon syy (Hoidon toteutus)

28.1.2015 10:20 KEVAST1 Erikoislääkäri Kärkkäinen Mari
Hoidon syy (Hoidon toteutus)

28.1.2015 09:53 KENLA2 vs.terv.hoitaja Pirttikangas Jaana
Hoidon tarve (Hoidon arviointi)
[Y90 Ajamäärä] pikkuramen merkit

28.1.2015 08:38 KENLA1 terv.hoitaja Kuosmanen Marja-Liisa
Hoidon tarve (Hoidon arviointi)
Peruutettu. Y90 Tapahtuma peruutetaan (tekninen tarkoitus)

28.1.2015 13:19 KENLA1 terv.hoitaja Kuosmanen Marja-Liisa

TEIV301F - Vastaanottajan työasema (Testi Kemi Timo Tapio, 050505-0505 / 109.08)

Potilas: TESTI, KEMI, TIMO, TAPIO (050505-0505)

Koko kertomus / 37 näkymää valittu

28.1.2015 13:09 KENLA1 terv.hoitaja Leinonen Pirjo
Hoidon syy (Tulotilanne)

Diagnosi
A98 TERVEYDEN YLLÄPITO / SAIRAUKSEN ENNALTAEHKÄISY

Z-suositus terveystarkastus

28.1.2015 12:44 KENLA1 terv.hoitaja Kuosmanen Marja-Liisa
Hoidon tarve (Hoidon arviointi)
Peruutettu. Y90 Tapahtuma peruutetaan (tekninen tarkoitus)

28.1.2015 12:43 KENLA1 terv.hoitaja Kuosmanen Marja-Liisa
Hoidon tarve (Hoidon arviointi)
Peruutettu. Y90 Tapahtuma peruutetaan (tekninen tarkoitus)

28.1.2015 10:23 KEVAST1 pääkäyttäjä Luukinen Hannele
Hoidon syy (Hoidon toteutus)

28.1.2015 10:22 KEVAST1 Erikoislääkäri Kärkkäinen Mari
Hoidon syy (Hoidon toteutus)

28.1.2015 10:20 KEVAST1 Erikoislääkäri Kärkkäinen Mari
Hoidon syy (Hoidon toteutus)

28.1.2015 09:53 KENLA2 vs.terv.hoitaja Pirttikangas Jaana
Hoidon tarve (Hoidon arviointi)

Sulje asiakkaan tiedot

Vastaanotto päättyy ja OK

teiv037f - Asiakkaan tietojen käsittelyn päättäminen (Testi Kemi Timo Ta...)

Vastaanotto päättyy Vastaanotto jatkuu

Muistilistalle jätettävät tehtävät

Kuittaa kaikki merkinnät valmiiksi

Arkistoi kireellisesti

OK Peruuta

Laita tilastotietoihin onko ensikäynti vai ei. Myös jatkohoito SPAT ja toiminto SPAT.

TEIV021F - Vastaanottajan työasema (Testi Kemi Timo Tapio, 050505-0505 / 109,08)

Tilastot | Tilasto | Koodit

Käyntipvm/klo 28.01.2015 12:54 Lähöpm/klo 28.01.2015 13:22 [Aseta lähtöaika]

Suorituspaikka KENLA1 Saivosaaren neuvola

Aikatyppi NLA Lästeneuvola

Kireellisyys 0 Ei-tarvetta hoidon tarve Tilastointi K Kyllä

Käynnin luonne 71 Terveystieteidenhoito Korttelilaji 1 Vastaanottoikäykänti

Ensikäynti **Kyllä** E Työkalulaji 1 Perustyo

Palvelumuoto 122 Terveystieteidenhoito Henkilötyö 1 < 45 min.

Yhteystapa 010 Käynti vastaanotolla Sopimustyyppi 1 VES

Kävisyhtymä 1 Yksikkökäynti

Jatkohoito **SPAT1330** Jusi vastaanottoaika

Toiminta

SPAT1315 Lästien ja nuorten määräraakan terve...

Toimenpiteet

Muut erittelyt

Palvelutyyppi

Sulje

Jos et vielä päättä vastaanottoa niin valitse kohta vastaanotto jatkuu, muistilistalle voi kirjoittaa asioita. Ota kohdasta kuittaa kaikki merkinnät valmiiksi ruksi pois. Sitten OK.

teiv037f - Asiakkaan tietojen käsittelyn päättäminen (Testi Kemi Timo Ta...)

Vastaanotto päättyy **Vastaanotto jatkuu**

Muistilistalle jätettävät tehtävät

Kuittaa kaikki merkinnät valmiiksi

Arkistoi kiireellisesti

Asiakas käy laboratoriossa

Asiakas käy röntgenissä

Muu syy

OK

Asiakkaan nimitiedot muuttuvat vihreiksi kun vastaanotto päätetty, keskeneräinen jää turkoosiksi.

teiv330f - Vastaanoton työstä

Vastaanottolista | Muistilista | Häilytykset | LAB/RTG | Rec.hvy | Läheteviestit | Lausuntojen tarkastus | Osastolista

Resurssi LEINOPI Pirjo Leinonen

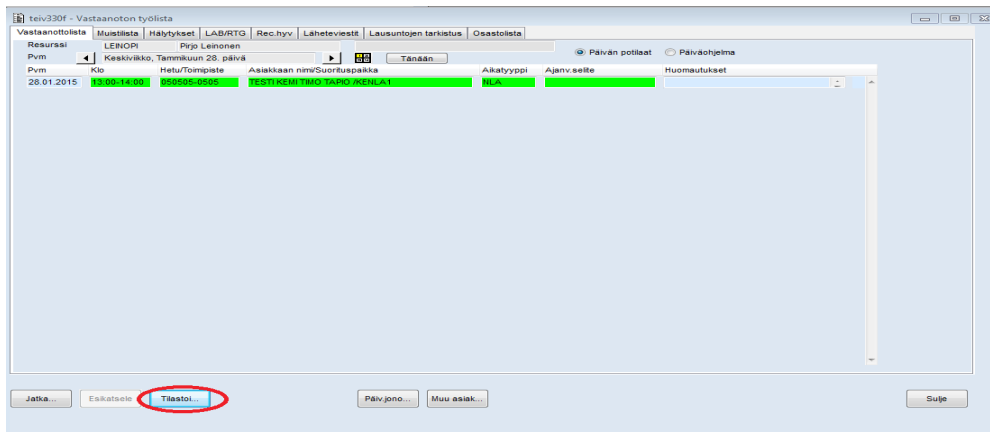
Pvm Keskiviikko, Tammikuun 28. päivä

Pvm Klo Henkilötyöpaikka Asiakkaan nimi/Suorituspaikka Aikatyppi Ajanvälite Huomautukset

28.01.2015 13:00-14:00 060505-0605 TESTI KEMI TIMO TAPIO / KENLA1 NLA

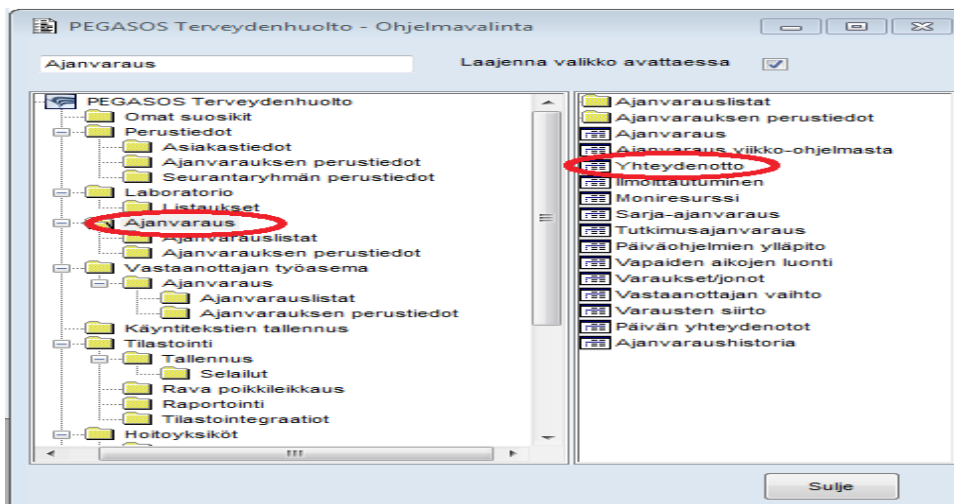
Jatka... Etsikatselu... Tilastot... Päivajono... Muu asiak... Sulje

Tilastointitiedot voi tarkistaa / muuttaa Tilastoi-painikkeen kautta

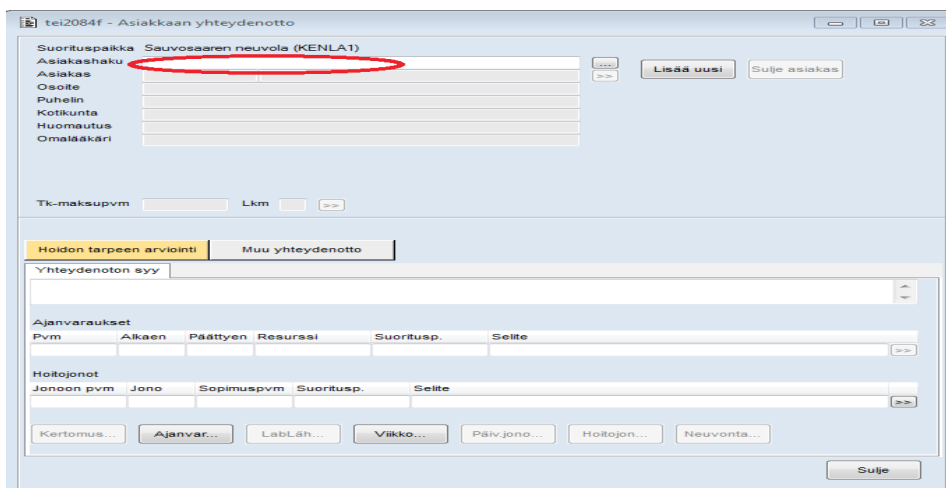

2. Ajanvaraus Yhteydenoton kautta

Valitse kohta Ajanvaraus -> Yhteydenotto

Hae asiakas hetulla.

Asiakkaan voimassaolevat ajanvaraukset tulevat näkyviin. Valitse alavalikosta Ajanvaraus.

tei2084f - Asiakkaan yhteydenotto

Suorituspaikka Sauvosaaren neuvola (KENLA1)

Asiakashaku

Asiakas 050505-0505 TESTI KEMI TIMO TAPIO

Osoite EI OSOITETIETOJA SAATAVISSA

Puhelin Matkap: 0400909558

Kotikunta Kemi

Huomautus

Omalakari

Tk-maksupvm Lkm

TH-tausta Informointi

Valtakunnallista tietojärjestelmäpalvelusta Informointi

Hoidon tarpeen arviointi

Muu yhteydenotto

Yhteydenoton syy

Ajanvaraukset

Pvm	Aikaa	Päättyen	Resurssi	Suorituspaikka	Selite
28.01.2015	13:00	14:00	LENOPI	KENLA1	
28.01.2015	14:00	14:30	ABRAMAGI	KEVAST1	harjoitus

Hoitajant

Jonoon pvm Jono Sopimuspvm Suoritusp. Selite

Kert... Ajanvar... LabLäh... Viikko... Päiv.jono... Hoitojon... Neuvonta...

Sulje

Aikaisemmat käynnit ja ajanvaraukset tulevat näkyviin. Huom! Tätä kautta myös perutaan asiakkaan aika.

tei2022f - Käynnit ja varaukset (Testi Kemi Timo Tapio, 050505-0505 / 109.08)

Asiakas 050505-0505 TESTI KEMI TIMO TAPIO

Käsittelemättömät

Aikaisemmat käynnit 669 kpl

Pvm	Klo	Resurssi	Suorituspaikka	Toimipiste
MA 26.01.2015	16:28	PITKAPA	KEKSH	KESSA
MA 19.01.2015	08:35	ARKHIV	KEVAST1	KESHP
MA 12.01.2015	08:01	LUUKHA	KEVAST1	KESHP
MA 12.01.2015	09:16	TAPOJER	KEVAST1	KESHP
KE 07.01.2015	07:50	YLINIMA	KENLA2	KETHP
TI 23.12.2014	12:20	LUUKHA	KEVAST1	KESHP

Päivystysjonovaraus KE 13.08.2014 13:13 KEPAI

Ajanvaraukset 9 kpl

Pvm	Monir	Sarja	Klo	Resurssi	Suorituspaikka	Selite	Komm.	Ilm.	Käynti	Web
MA 02.02.2015	☐	☐	14:00 - 14:30	ABRAMAGI	KEVAST1	harjoitus		☐	☐	☐
PE 06.02.2015	☐	☐	12:30 - 14:00	PIRTTJA	KENLA2	kit, haltu poika		☐	☐	☐
MA 09.02.2015	☐	☐	12:15 - 12:30	NIKKMA	KEVAST1	aika varattu ajalle		☐	☐	☐
KE 11.02.2015	☐	☐	10:10 - 11:00	PIRTTJA	KENLA2	olionqvist poika		☐	☐	☐

Resurssi... Suor.paikka... Tilastotied... Poista Ilmoittaut... Paketti... Muistutus OK Peruta

Ajanvauksen voi tehdä vapaiden aikojen, päiväohjelman tai viikko-ohjelman kautta. Tässä viikko-ohjelman kautta. Resurssi määriteltävä.

tei2057f - Viikko-ohjelma (Testi Kemi Timo Tapio, 050505-0505 / 109.08)

Resurssi

Pvm <> 28.01.2015

Klo <>

Vapaaat

Toimipiste

Suoritusp.

Aikatyyppi

Sirrettävä/kopioitava varaus

SietoRoppo

Klo Ab/Nimi Tp:Sp

Varaa... Resurssi... Po-lista... Pv-ohj.y... Sarja-ajan... Monires.var... Tilastointi Tutk ajan... OK

tei2057f - Viikko-ohjelma (Testi Kemi Timo Tapio, 050505-0505 / 109.08)

Resurssi: LENOPH Leinonen Pirjo Toimipiste: KETHP Sirrettävä/kopioitava varaus

Pvm: 28.01.2015 Vapaat Suorituspa: KENLA1 Aikatyyppi: NLA

28.01.2015	29.01.2015	30.01.2015	02.02.2015	03.02.2015
Keskiviikko	Torstai	Perjantai	Maanantai	Tiistai
Klo	Klo	Klo	Klo	Klo
At/Nimi Tp:Sp	At/Nimi Tp:Sp	At/Nimi Tp:Sp	At/Nimi Tp:Sp	At/Nimi Tp:Sp
08:00 NLA KETHP				
13:00 Testi Kemi Timo Tap				
14:00-16:00 NLA KETHP				

Varaa... Resurssit... Po-lista... Piv-ohj.yp... Sarga-ajanv... Monires.var... Tilastointi... Tutk ajanv... OK

Neuvolavastaanotolla seuraavan ajan voi antaa ylävalikosta Hallinto -> ajanvaraus

Etä Muokkaa

TEI2057F - Vastaanottajan työasema (Testi Kemi, 050550-A000 / 64.08)

Kertomus: Tili, tiedot, Tili, jtko, Koodit

Potilas: TESTI, KEMI (050550-A000) Kertomus Riskitiedot

Selaustapa: Aikajärjestyksessä Koko kertomus / 3 näkymää valittu Pilotoi teksti << 3.2.2015-2.2.2015 >>

Teistihaku: Valitse sisältö: Org: Koko kertomus

Selaus: Näkymät

Hoitotyö, HOI (1 / 1)
 Aikais- ja perheneuvonta (neuvolatoiminta), NEUVO (7 / 7)
 Yleisiääketede, YLE (1 / 1)

NEUVO	3.2.2015 11:40 KENLA2 vs.terv.hoitaja Pirttikangas Jaana	Hoidon tarve (Hoidon aniointi) [Y18 Ajanvaraus] mirka kdk
NEUVO	2.2.2015 15:55 KENLA2 terveydenhoitaj Keränen Miia	Hoidon tarve (Hoidon aniointi) Peruutettu. Y32 Organisaatiosta johtuva syy.
NEUVO	2.2.2015 15:55 KENLA2 terveydenhoitaj Keränen Miia	Hoidon tarve (Hoidon aniointi) [Y18 Ajanvaraus] Rajala Poika 310115
NEUVO	2.2.2015 15:53 KENLA2 terveydenhoitaj Keränen Miia	Hoidon tarve (Hoidon aniointi) [Y18 Ajanvaraus] Rajala Poika 310115
NEUVO	2.2.2015 13:09 KENLA3 terv.hoit. Saukkonen Pia	Hoidon tarve (Hoidon aniointi) Peruutettu. Y32 Organisaatiosta johtuva syy.
NEUVO	2.2.2015 13:09 KENLA3 terv.hoit. Saukkonen Pia	Hoidon tarve (Hoidon aniointi) [Y18 Ajanvaraus] Manninen

Hoitod... Lab.lh... Lab.yht... AV:TVVL... VerPYN... Rok.yht... Tst.tal... Lstt.nou... Dgn.kaj... PIRJO Sov.Valikko Sulje

3. Rokotusten kirjaaminen

Valitaa oikealla olevista vaihtoehdoista Preventio

Uuden lisääminen.

Aikaisemmin saadut rokotteet voi kirjata rokotustietoihin Vanhan lisäämisen kautta (esim. lapsi muuttanut muualta).

Rokotteen nimi, voi kirjoittaa pari ensimmäistä kirjainta rokotteesta ja hakea rokotteen nimen kolmen pisteen kautta.

- Rokotteen järjestysnumero
- Eränumero rokotteen pahvipakkauksesta
- Rokotustapa
- Pistokohta

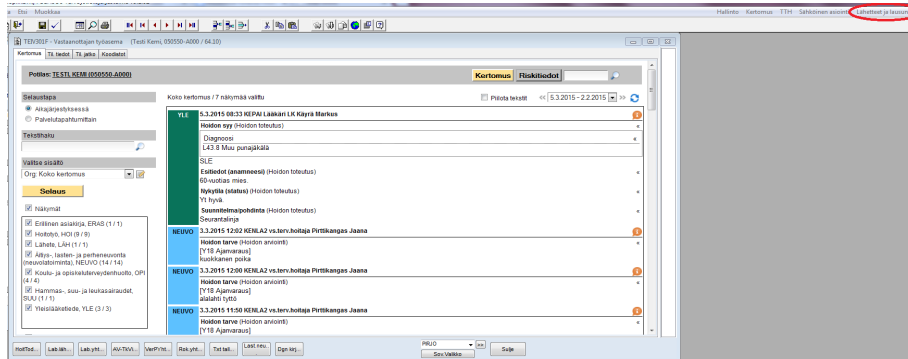
Ja lopuksi OK

Pegasos-ohjeistusta

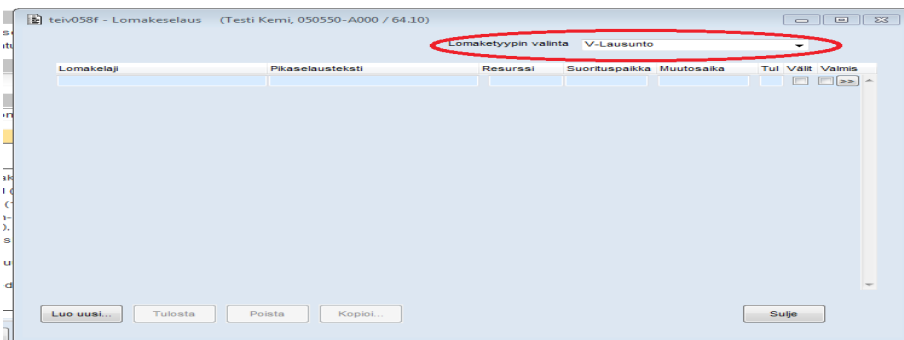
5.3.2015

V-lausunto; lähete fysioterapeutille, puheterapeutille ja toimintaterapeutille

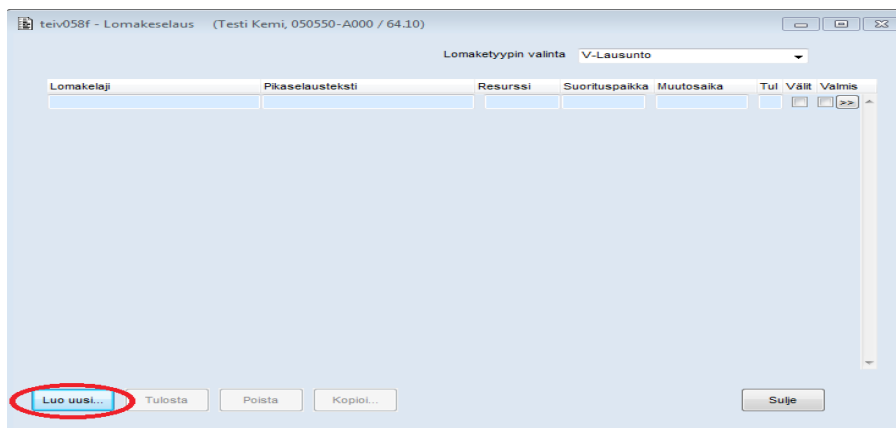
Lähetteet ja lausunnot kohtaa klikataan → Todistukset

Lomaketyypin valinta alavetovalikosta → V-lausunto

Luo uusi

Ruksi kohtaan lausunnon tarkoitus Muu

tei1130f - Vapaamuotoisen lausunnon kirjaus (Testi Kemi, 050550-A000 / 64.10)

Asiakas: 050550-A000 TESTI KEMI
 Lähiosoite: KAUPPAKATU 22
 Ammatti: 94100 KEMI
 Työnantaja: Kotipuhelin: Työpuhelin: Ikä: 64

Suorituspaikka * KEHALL Terveystoimisto

Laus. tarkoitus *
 Muu

Lausunto

Kertomus... Diagn... Sairiom... LabTul... MäärLää... Työolosu... Fraasit... Selaus...
 Tallenna Hyväksy OK Peruuta

Lausunnon tarkoitus kohtaan kirjoitetaan kenelle lähete tehdään

tei1130f - Vapaamuotoisen lausunnon kirjaus (Testi Kemi, 050550-A000 / 64.10)

Asiakas: 050550-A000 TESTI KEMI
 Lähiosoite: KAUPPAKATU 22
 Ammatti: 94100 KEMI
 Työnantaja: Kotipuhelin: Työpuhelin: Ikä: 64

Suorituspaikka * KEHALL Terveystoimisto

Laus. tarkoitus *
 Muu Lähete fysioterapeutille

Lausunto

Kertomus... Diagn... Sairiom... LabTul... MäärLää... Työolosu... Fraasit... Selaus...
 Tallenna Hyväksy OK Peruuta

Lausunto-osioon kirjoitetaan lähete-teksti

tei1130f - Vapaamuotoisen lausunnon kirjaus (Testi Kemi, 050550-A000 / 64.10)

Asiakas: 050550-A000 TESTI KEMI
 Lähiosoite: KAUPPAKATU 22
 Ammatti: 94100 KEMI
 Työnantaja: Kotipuhelin: Työpuhelin: Ikä: 64

Suorituspaikka * KEHALL Terveystoimisto

Laus. tarkoitus *
 Muu Lähete fysioterapeutille

Lausunto

1v 4 kk:n ikäinen tyttö. Terveenä ollut. Oppinut kävelemään ilman tukea 1v 2 kk:n iässä. Varmistelee voimakkaasti. Pyydän tilanteen arviointia.

Kertomus... Diagn... Sairiom... LabTul... MäärLää... Työolosu... Fraasit... Selaus...
 Tallenna Hyväksy OK Peruuta

Kun lähetteen teksti valmis → Tallenna → Hyväksy

tei1130f - Vapaamuotoisen lausunnon kirjaus (Testi Kemi, 050550-A000 / 64.10)

Asiakas: 050550-A000 TESTI KEMI
 Lähiosoite: KAUPPAKATU 22
 94100 KEMI
 Ammatti: Työnantaja: Kotipuhelin: Työpuhelin: Ikä: 64

Suorituspaikka * KEHALL Terveystoimisto

Laus. tarkoitus *
 Muu Lähete fysioterapeutille

Lausunto
 1v 4 kk:n ikäinen tyttö. Terveenä ollut. Oppinut kävelemään ilman tukea 1v 2 kk:n iässä. Vurvistelee voimakkaasti. Pyydän tilanteen arviointia.

Kertomus... Diagn... Sairiom... LabTul... MäärLää... Työolosu... Fraasit... Selaus...
Tallenna **Hyväksy** OK Peruuta

Painamalla OK lähete tulostuu. Peruuta-painikkeella on mahdollisuus palata muokkaamaan lähetteen tekstiä.

V - Lääkärinlausunto: tei1124f - LÄÄKÄRIN ALLEKIRJOITUS (Testi Kemi, 050550-...)

Lähete fysioterapeutille - V - Lääkärinlausunto (N:O 90232 007 12653777)

TESTI KEMI 050550-A000
 KAUPPAKATU 22, 94100 KEMI

Kotipuhelin:
 Työpuhelin:
 Lausunto:
 =====

1v 4 kk:n ikäinen tyttö. Terveenä ollut. Oppinut kävelemään ilman tukea 1v 2 kk:n iässä. Vurvistelee voimakkaasti. Pyydän tilanteen arviointia.

Edellä olevan vakuutan kunniani ja omantuntoni kautta SV-numero Kopioita 1

Kemi 06.03.2015 0 Pirjo Leinonen

Paikka ja aika Lääkärin allekirjoitus ja leima

OK Peruuta

Tehty lähete näkyy lomakelajilistassa.

teiV058f - Lomakeseläus (Testi Kemi, 050550-A000 / 64.10)

Lomaketyypin valinta V-Lausunto

Lomakelaji	Paikasta/teksti	RESURSSI	Suorituspaikka	MäärLää	Tul. Vilit	Valmis
V-todistus	Lähete fysioterapeutille - V -	LEINOPI	KEHALL	06.03.2015	1	☒

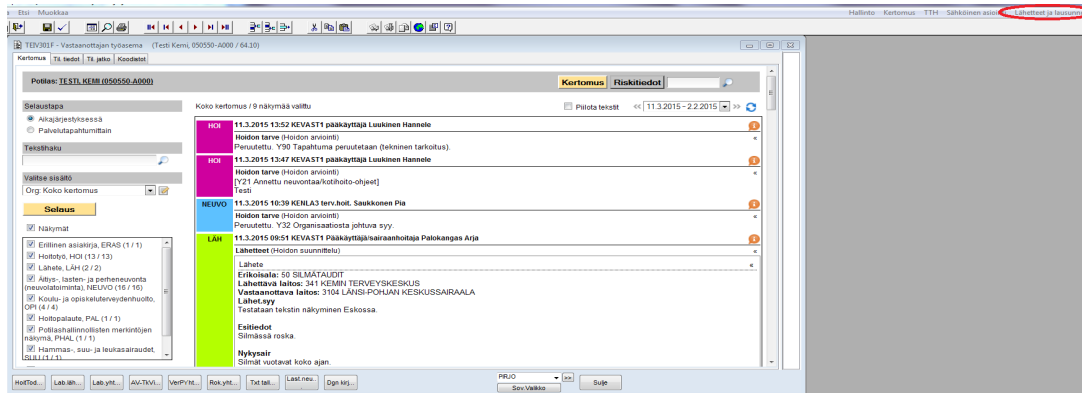
Luo uusi... Tulosta Poista Kopioi... **Suje**

Pegasos-ohjeistusta

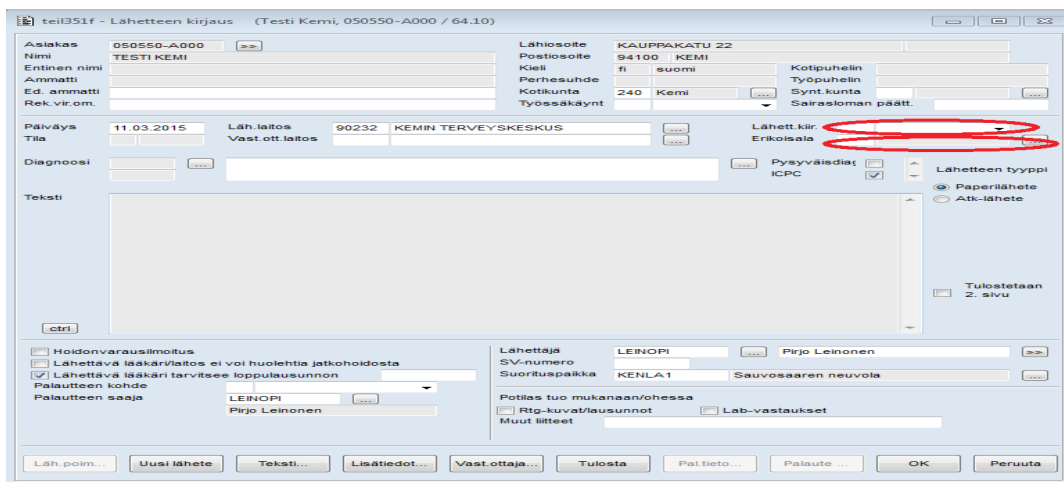
16.3.2015

Lähete silmäpoliklinikalle

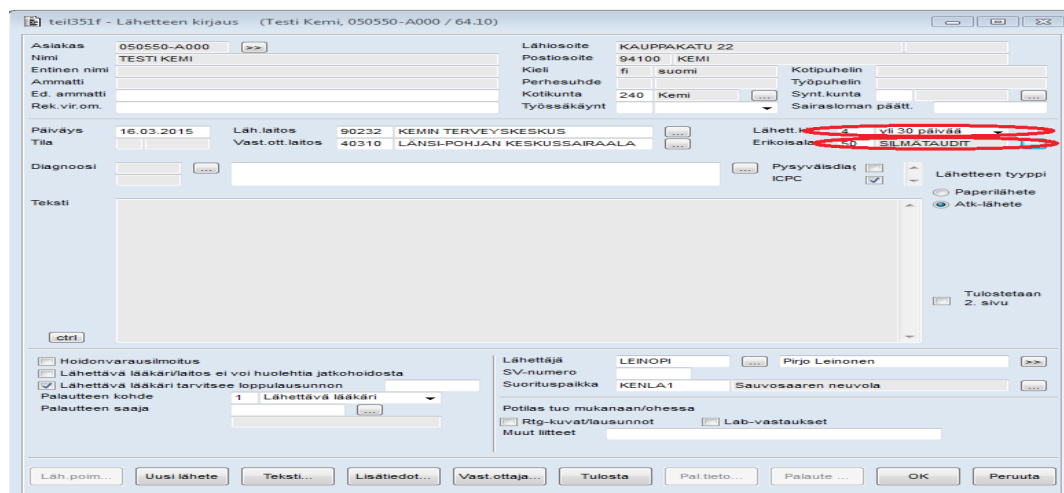
Lähetteet ja lausunnot → Lähete → Lähetteen kirjaus

Valitaan Erikoisala: 50 Silmätaudit kolmen pisteen kautta ja Lähetteen kiireellisyys alasvetovalikosta.

Valintojen jälkeen Vast.ott.laitoksen kohdalle tulee automaattisesti Länsi-Pohjan keskussairaala

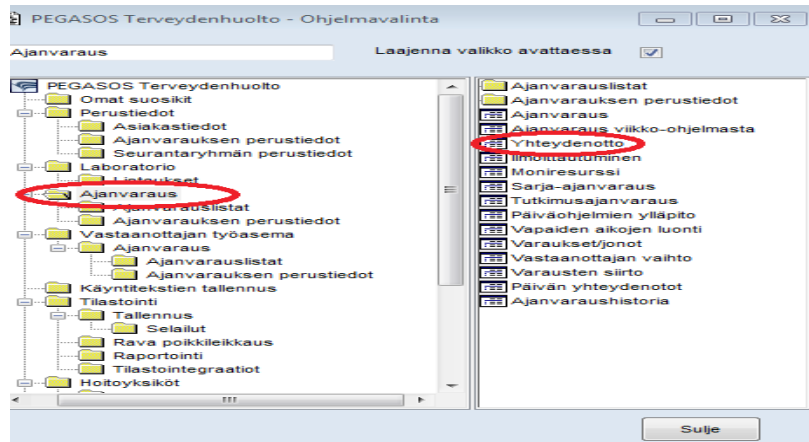

Pegasos-ohjeistusta

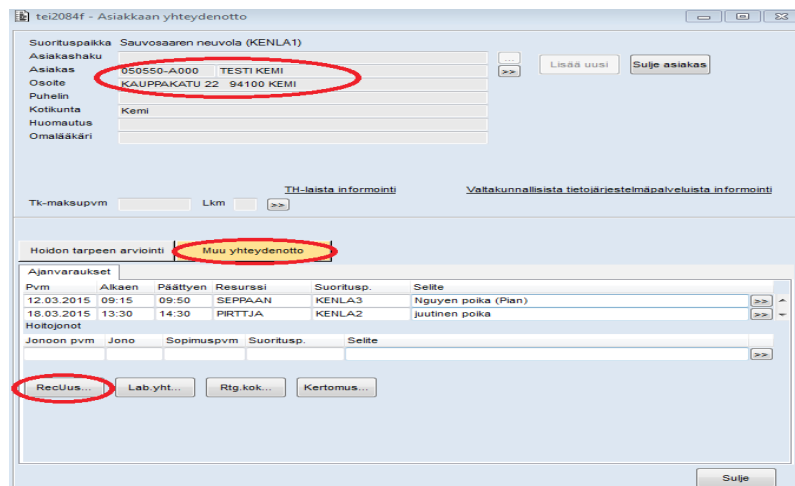
5.3.2015

Reseptin valmistelu

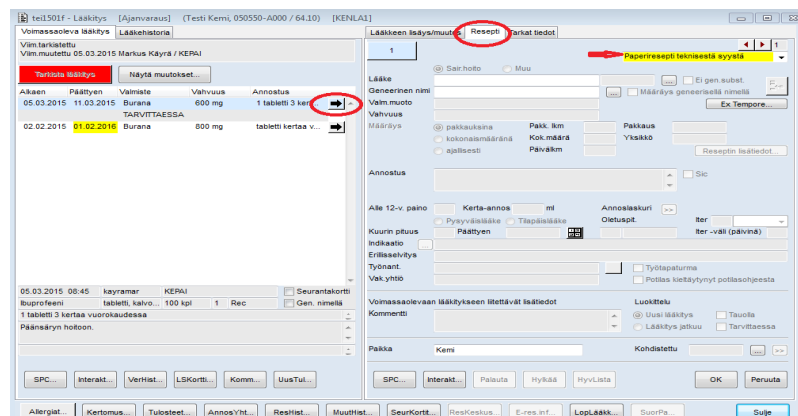
Ajanvaraus → Yhteydenotto → Suorituspaikka

Valitaan asiakas → Muu yhteydenotto → RecUus → Aukeaa Lääkitys-sivu

Kun valmistellaan uusi resepti, niin valitaan kohta Resepti. Jos kyseessä reseptin uusinta, niin lääkehistorialta nuolen kohdalta siirretään resepti uusittavaksi. Huom! Myös lääkehistorian voi katsoa. Pegasoksella oletuksena, että sähköinen resepti (Testi Kemi antaa vain paperisen vaihtoehdon)

Lääke kohtaan muutama alkukirjain lääkkeestä ja haetaan kolmen pisteen kautta lääke. Täppä kohtaan Sairaanhoito tai muu. Pakkauksen koko. Alle 12-vuotiailta merkittävä paino. Täppä kohtaan Pysyväislääke tai Tilapäislääke. Luokittelu kohdassa määriteltävä onko kyseessä Uusi lääkitys vai Lääkitys jatkuu. Huom! Annostus kohdan tekstiä ei saa lyhentää.

The screenshot shows a medical software interface for creating a prescription. The main window is titled 'Lääkkeen lisäys/muutos' and contains several sections:

- Left Panel:** Shows patient information (Markus Käyrä / KEPÄI) and a list of prescriptions. A red box highlights the 'Turvissa lääkitys' button.
- Top Right:** 'Lääke' section with 'Sarjahoito' and 'Muu' radio buttons. A red circle highlights the 'Muu' option.
- Middle Right:** 'Määräys' section with radio buttons for 'pakkauksena', 'kokonaismääränä', and 'ajalleisesti'. Red circles highlight 'pakkauksena', 'Pakk. lkm' (value 3), and 'Pakkaus' (value 0,5 ml).
- Bottom Right:** 'Annostus' section with 'Alle 12-v. paino' (value 13,0) and 'Kerta-annos' (value 1). Red circles highlight these fields.
- Bottom Right:** 'Luokittelu' section with radio buttons for 'Pysyväislääke' and 'Tilapäislääke'. Red circles highlight both options.
- Bottom Right:** 'Kohdistettu' button highlighted with a red circle.

Jos useampi resepti samalle asiakkaalle valmisteltavana, niin ylävalikosta Lisää esiintymä → Aukeaa uusi reseptilomake

Kohdistettu kohdasta resepti kohdistetaan lääkärille, sen jälkeen klikataan HyvLista

This screenshot is identical to the previous one, but with additional red circles highlighting the 'HyvLista' button at the bottom of the 'Kohdistettu' field and the 'Kohdistettu' button itself.

Resepti näkyy Hyväksymislistalla

tei1501f - Lääkitys [Ajanvaraus] [Testi Kemi, 050550-A000 / 64.10] [KENLA1]

Voimassaoleva lääke Lääkehistoria **Hyväksytty**

Vim muutettu 05.03.2015 Markus Käyri / KEPÄI

Tuotosta lääke... Näytä muutokset...

Aika	Päättyen	Välmste	Vahvuus	Annostus
05.03.2015	11.03.2015	Burana	600 mg	1 tabletti 3 kert...
02.02.2015	01.02.2016	Burana	800 mg	tabletti kerta...

05.03.2015 08:45 kayramar KEPÄI Seurantakortti
Ibuprofeeni tabletti, kalvo... 100 kpl 1 Rec Gen. nimellä
1 tabletti 3 kertaa vuorokaudessa
Painonsäily hoitoon.

Lääkkeen lisäysmuutos Resepti Tarkat tiedot

Lääke: Sarhohto Muu Paperiresepti teknisesti syyllä

Geneerinen nimi: Ei gen. subst.
Määräys geneerisellä nimellä

Vain muoto: Ex Tempore

Vahvuus: Määräys

Määräys: pakkauskaina Pakk. km Pakkaus
kokonasmääränä Kok.määrä Yksikkö
erillisesti Päiväkm Reseptin lisätiedot.

Annostus: Sic

Ale 12-v. paino: Kerfa-annos ml Annostuskuri
Pysyväislääke Tiapaisilääke Oletuspit. Ier
Kuurin pituus: Päättyen 05.03.2015 Ier-väli (päivinä)

Indikaatio: Erilliselvitys
Työnant. Työtapauma
Vak.yhtö: Potilas kieltäytynyt potilasohjeesta

Voimassaolevaan lääkkeeseen liitettävät lisätiedot Luokittelu
Kommentti: Uusi lääke Tuolla
Lääkitys jatkuu Tarvittaessa

Pakka: Kemi Kohdistettu MOLASI

SPC... Interakt... Palautu Hykkää HyvLista OK Peruuta

Alergiat... Kertomus... Tulosteet... AnnosYht... ResHist... MuutHist... SeurKortt... ResKeskus... E-res.inf... LopLääk... SuorPa... Sulje

Lopuksi klikataan Sulje

tei1501f - Lääkitys [Ajanvaraus] [Testi Kemi, 050550-A000 / 64.10] [KENLA1]

Voimassaoleva lääke Lääkehistoria Hyväksytty

Lisätty RK e. Nr. Välmste Vahvuus Annostus Kohdistettu
06.03.2015 1 Twinkl.pae. Primaarrok. MOLASI

06.03.2015 12:57 lenoppi
Yhdistelmävalmist. Injektioneste... 0,5 ml 3 Rec Gen. nimellä
Primaarrokotussarja sisältää kolme annosta, ensimmäinen annos annetaan valittu...
Yhdistelmärokote A- ja B-hepatittia vastaan.

Posta PostKaikki ValSamL ValKaikki

Lääkkeen lisäysmuutos Resepti Tarkat tiedot

Lääke: Sarhohto Muu Paperiresepti teknisesti syyllä

Geneerinen nimi: Ei gen. subst.
Määräys geneerisellä nimellä

Vain muoto: Ex Tempore

Vahvuus: Määräys

Määräys: pakkauskaina Pakk. km Pakkaus
kokonasmääränä Kok.määrä Yksikkö
erillisesti Päiväkm Reseptin lisätiedot.

Annostus: Sic

Ale 12-v. paino: Kerfa-annos ml Annostuskuri
Pysyväislääke Tiapaisilääke Oletuspit. Ier
Kuurin pituus: Päättyen 05.03.2015 Ier-väli (päivinä)

Indikaatio: Erilliselvitys
Työnant. Työtapauma
Vak.yhtö: Potilas kieltäytynyt potilasohjeesta

Voimassaolevaan lääkkeeseen liitettävät lisätiedot Luokittelu
Kommentti: Uusi lääke Tuolla
Lääkitys jatkuu Tarvittaessa

Pakka: Kemi Kohdistettu MOLASI

SPC... Interakt... Palautu Hykkää HyvLista OK Peruuta

Alergiat... Kertomus... Tulosteet... AnnosYht... ResHist... MuutHist... SeurKortt... ResKeskus... E-res.inf... LopLääk... SuorPa... **Sulje**

Valitaan kohta Teksti

Kirjoitetaan lähetteen teksti oikealla olevin otsikoin. Kun läheteteksti on valmis, valitaan OK

Palautuu varsinaiselle lähetesivulle ja kun ei ole enää mitään muutettavaa läheteeseen, niin painetaan OK ja lähete lähtee sähköisesti silmäpoliklinikalle.

Terveysneuvontaan liittyvä jaettava materiaali:

Päivitetty huhtikuu 2013

Kotikäynti (2-3 viikon iässä):

- MLL 0-6 kk Pikku nappu / Keskosvauva
- MLL:n Vauvanhoito -opas
- Käsiteltävä varoen -esite
- Hymy -juliste / Minä täällä
- Äidit irti synnytysmasennuksesta (Äima ry)

Materiaali annettu / pvm

-
-
-
-
-

1 kk:n iässä:

- Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen - lehtinen
- Tärkeä kosketus - vauvahierontaopas
- MLL rokotusopas / MLL yhteystiedot

-
-
-

2 kk:n iässä: neuvola/ryhmäneuvola

- Vauvaperheen arjen voimavaralomake
- Pienen kielipolku (Aivoliitto)

-
-

3-4 kk:n iässä:

- Ensilusikallinen kirjanen (Valio)
- MLL Imeväisen ruokavalio

-
-

5 kk:n iässä:

- Perheväkivaltakysely

-

6 kk:n iässä:

- MLL 6-12 kk
- Minä liikun - juliste

-
-

- Tapaturmavaarat
- Lapsiperheiden ensiapu (Piltti)

10 kk:n iässä:

- Lapsi ja maito, Maito ja terveys ry
- Lautasmalli (Nutricia)
- Vuorotellen - Opas vuorovaikutukseen ja kielen kehityksen alkuvaiheisiin

1 v:n iässä:

- MLL 1-2 v Ikiliikkuja
- MLL Leikki-ikäisen lapsen hoito-opas
- 1-2 v tapaturmavaarat
- Lapsi liikenteessä, Liikenneturva
- Minä osaan - esite
- Ruokahetki – leikki-ikäisen ruokavalio

1v6kk:n iässä:

- Neuvokas perhe- kortti
- Pupun päivä, vuorokausirytmii (Piltti)

2 v:n iässä:

- MLL 2-3 v Iso tyttö, iso poika
- 2-3 v tapaturmavaarat
- Perheväkivaltakysely

3 v:n iässä:

- MLL 3-4 v Utelias tarinaniskijä
- 3-4 v tapaturmavaarat
- Perheväkivaltakysely
- Neuvokas perhe- kortti

4 v:n iässä:

- MLL 4-5 v Isän ja äidin pikku apulainen
- 4-5 v:n tapaturmavaarat
- Vanhemmille Diabetesriski- ja Audit-kysely
(Lähetetään kotiin)
- Päihteet lapsen silmin, saako vielä?

5 v:n iässä:

- MLL 5-6 v Puuhapoika, touhutyttö
- 5-6 v:n tapaturmavaarat
- Kulkunen, Liikenneturva
- Perheväkivaltakysely

6 v:n iässä:

- MLL 6-7 v Iso lapsi, pieni koululainen
- 6-7 v tapaturmavaarat
- MLL Esikoululaisesta koululaiseksi
- Perheväkivaltakysely